કમલ રેખા લક્ષણ અથવા પદ્મા લક્ષ્મીના આશ્રય રૂપ છે. બ્રહ્મા વિષ્ણુની નાભિમાંથી થયેલા છે તેથી નાભિભૂ છે તેમ પ્રભુ નાભિરાજાના પુત્ર હોવાથી નાભિભૂ છે, તે પ્રભુ નિષ્કપટ બ્રહ્મચર્યની લક્ષ્મીને માટે થાઓ, એટલે તેઓ તમારા શુદ્ધ શીલવ્રતની લક્ષ્મીને વધારો. ૧

यस्मिन् जनन्युदरमाश्रितवत्युदारे
दुष्टान्यरिष्टपटलानि जने विनेशुः ॥
सद्यः शिवानि च नवानि तदाविराम-
श्वासन्नसिद्धिसुखदोऽस्तु स शान्तिसार्वः ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—જે ઉદાર પ્રભુ જ્યારે પોતાની માતાના ઉદરમાં આવ્યા ત્યારે લોકોમાં દુષ્ટ એવા અરિષ્ટ વિઘ્નના સમુહ નાશ પામી ગયા હતા અને તત્કાલ નવીન કલ્યાણ પ્રગટ થયા હતા તે શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ તમોને આસન્ન સિદ્ધિના[૧] સુખને આપનારા થાઓ ૨

यः श्रीजिनोऽस्तवृजिनो भवसौख्यराजी-
राजीमतीं गुणवतीं युवतिं सतीं च ॥
उज्झांचकार किल मारविकारमुक्तो
मुक्तोज्ज्वलाद्भुतयशा जयतात्स नेमिः ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—કામ વિકારથી મુક્ત સંસારના સુખથી શોભતા અને પાપરહિત એવા જે પ્રભુ એ ગુણવાળી રાજીમતી નામની યુવાન સતીને પણ છોડીદીધી હતી તેવા મુક્તા (મોતિ) સમાન ઉજ્વલ યશવાળા તે શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ જય પામો. ૩

श्रीजीरपल्लिनगरीमुखमल्लिवल्लि-
प्रोल्लासनोन्नतघनाघनसंनिभो यः ॥

૧ નજિક પ્રાપ્ત થયેલી મોક્ષગતિ.

काले कलौ प्रविलसत्प्रबलप्रतापो
जागर्ति पार्श्वजिनराजमहं स्तुवे तम् ॥ ४ ॥*

ભાવાર્થ—શ્રી જીરપલી નામે નગરી રૂપ મલ્લિકાની લતાને વિકાશ કરવામાં ઉન્નત મેઘ સમાન અને જેનો પ્રબલ પ્રતાપ વિલાસ કરી રહ્યો છે એવા જે પ્રભુ આ કલિકાલમાં પણ અદ્યાપિ જાગ્રત રહેલા છે તે શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની હું સ્તુતિ કરૂં છું. ૪

गंभीरचारुतरनाभिसुरांगनाभि-
रक्षोभि क्षोभितशमं न हि यस्य चेतः ।
पीयूषपूरभरवृष्टिसमस्वदृष्टि-
मिष्टां मयि क्षिपतु वीरजिनेश्वरो ऽसौ ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—ગંભીર અને સુંદર નાભિવાળી દેવતાની સ્ત્રીઓ એ શમતાથી શોભિત એવા જેના ચિત્તમાં ક્ષોભ[1] કર્યો નહતો એવા શ્રી વીર પ્રભુ મારેવિષે અમૃતની વૃષ્ટી સમાન પોતાની દૃષ્ટી આરોપણ કરો. ૫

यस्याः सदा निरवसादगुरुप्रसाद-
मासाद्य माद्यति कविः कविकर्मलाभात् ।
अज्ञानतानवकृते सुकृतेन लभ्यां
तां भारतीं भगवतीं प्रणमामि भक्त्या ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—હમેશાં જેનો [2]અક્ષય મહાન્ પ્રસાદ પ્રાપ્તકરી કવિ પોતાને થતાં કવિતા શક્તિના લાભથી મદ પામે છે તેવા પૂર્વ સુકૃતથી

* અહિં પ્રભુને મેઘની ઉપમા આપી છે. મેઘ જેમ મલ્લિકાની લતાને જલ વર્ષી વિકાશ પમાડે તેમ શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રભુ શ્રી જીરપલી નામની નગરીને આનંદથી વિકશ પમાડે છે.

૧ અર્થાત્ જેના હૃદયમાં કામ વિકાર કર્યો નહતો.

૨ જેનો ક્ષય ન થાય તેવો.

લક્ષ્ય એવા ભગવતી ભારતી (વાગદેવી) ને અજ્ઞાનની લઘુતા કરવાને હું ભક્તિથી પ્રણામ કરૂંછું. ૬

वन्दे मुदा दमितदुर्दमवादिवृन्दं
विद्यागुरुं सुधिरणाधिपणानुकारं ।
योऽतानवजाड्यनिचयं स्वशिष्यहृद्स्थं
विद्यातिहृद्यकिरणैस्तरणिर्जहार ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ—દુઃખેથી દમી શકાય તેવા વાદીઓના વૃંદને દમન કરનાર અને પોતાની બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિને અનુસરનારા એવા તે વિદ્યા ગુરૂને હું હર્ષથી વંદના કરૂંછું, કે જે વિદ્યાગુરૂ રૂપ સૂર્ય પોતાના શિષ્યોના હૃદયમાં રહેલા જડતાના સમુહ રૂપ ઉગ્ર અંધકારને વિદ્યા રૂપી મનોહર કિરણોથી હરી લીધું છે. ૭

कीर्त्या गुरुं सुरगुरुं प्रतिभाप्रकर्षैः
श्रीसोमसुंदरगुरुं स्तुतिमानये तम् ।
यो गौतमस्य गणभृत्प्रवरस्य साम्यं
काम्यं दधौ कलियुगेऽत्र युगप्रधानः ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—આ કલિયુગને વિષે યુગ પ્રધાન એવા જે ગુરૂ ગણધરોમાં શ્રેષ્ટ એવા શ્રી ગૌતમ સ્વામીની તુલ્યતાને ધારણ કરતા હતા, તે કીર્ત્તિવડે ગુરૂ અને બુદ્ધિના ઉત્કર્ષથી બૃહસ્પતિ રૂપ એવા તે શ્રી સોમ સુંદર ગુરૂની હું સ્તુતિ કરૂંછું. ૮

तस्य प्रशस्यगणनातिगचंगभाग्य-
सौभाग्यमुख्यसुगुणान् प्रगुणान् स्तुवे ऽहम् ।
अस्तुत्यसंस्तुतिभयाघभिदे हि जिह्वा
प्रह्वीकरोति गुरुभक्तिरपीह यन्माम् ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—તે ગુરૂના પ્રશંસવા યોગ્ય ઉત્તમ ભાગ્ય સૈભાગ્ય વિગેરે અસંખ્ય ગુણોની હું સ્તુતિ કરૂંછું. ગુરૂ ભક્તિ વાળી મારી જિવ્હા

નહીં સ્તુતિ કરવાયોગ્ય એવા પુરૂષોની સ્તુતી કરવાથી ઉત્પન્ન થયેલા પાપને છેદવાને માટે મને આ કાર્યમાં નમ્ર થવા પ્રેરે છે. [૧] ૯

श्रीसोमसुंदरगुरोर्गरिमाभिराम-
सौभाग्यमुख्यगुणवर्णनगर्भमेतत् ।
प्रज्ञाप्रकर्षरहितः स्वहिताय सोम-
सौभाग्यनाम सुभग रचयामि काव्यम् ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—હું જો કે બુદ્ધિના ઉત્કર્ષથી રહિતછું તથાપિ મારા આત્મહિતને માટે આ સોમ સૌભાગ્ય નામનું સુંદર કાવ્ય રચુંછું કે જે કાવ્યમાં શ્રી સોમ સુંદર ગુરૂની ગૌરવતાથી રમણીય એવા સૌભાગ્ય વિગેરે ગુણોનું વર્ણન આપેલું છે. ૧૦

निःशेषदेशमुकुटोत्कटगूर्जरत्रा-
नेत्राभमाभरणमन्यपुरोत्कराणाम् ।
क्रीडत्सरोजवदनावदनाभिराम-
वातायनप्रकरसुंदरमंदिरौघम् ॥ ११ ॥
स्वर्द्रंगभंगसुषमाधिपमाभिमान-
प्रच्छेदने दनुजजित्पगयेगतोरः ।
संपालकामदगदच्छिदिहृद्यवैद्यं
प्रह्लादनादिपुरमस्ति पुरं पुराणम् ॥ १२ ॥ युग्मं ॥

ભાવાર્થ—પ્રહ્લાદન નામે એક પ્રાચીન નગર છે, જે નગર સર્વ દેશના મુગટ જેવા ગુજરાત દેશના નેત્રરૂપ છે, બીજા નગરોના સમુહનું આભુષણ છે, ક્રીડા [૨] કરતી કમળ મુખી સ્ત્રીઓના મુ-

૧ અર્થાત્ આ ઇચ્છાથી અયોગ્ય પુરૂષોની સ્તુતી કરેલી છે. તેથી લાગેલા મારા પાપને દુર કરવા આ ગુરૂ સ્તુતિનિઃ અપેરવવા પ્રવત્ત થાવછે.

૨ અર્થાત્ જેમાં આવેલી હવેલીઓની બારીઓ રોકાયા કરતી સ્ત્રીઓના મુખ કમળથી દીપી રહેલી છે.

ખથી મનોહર એવી નારીઓના સમુહ વડે સુંદર જેમાં કદલ સમુહ છે, જે સ્વર્ગ ભૂમીની ઉત્તમ શોભાના તીવ્ર અભિમાનને છેદનારૂં છે. જે દાનવો ને જિતનારા વિષ્ણુની નગરીના જેવું મોટું છે અને લંકા અને અલકાપુરીના ગર્વરૂપ રોગને છેદવામાં જે ઉત્તમ વૈદ્યના જેવું છે. ૧૧-૧૨

प्रह्लादनः क्षितिपतिर्भुपतिर्महोभि-
श्रीमदर्बुदाचलविभुः स बभूव पूर्वम् ।
तेन स्वनामविदितं दलितपापतापं
संस्थापितं पुरमिदं मुदितप्रजाढ्यं ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—સૂર્ય તેજવડે સૂર્યજેવો પ્રહ્લાદન નામે અર્બુદાચલ (આબુપર્વત) નો રાજા થયો હતો. તેણે પોતાના નામથી આ પ્રહ્લાદન નગરને સ્થાપન કરેલું છે, કે જે નગર પાપના તાપને નાશ કરનાર અને નિત્યે હર્ષવાળી પ્રજાથી ભરપુર છે. ૧૩

यत्रैव भूमिरमणीरमणीयहार
कल्पं विहारमनघं समकारयच्च ।
कपिशीर्षकलया प्रवरैकविशालसार
प्राकारगोपुरमहर्द्धिपराजितानाम् ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—રાજા પ્રહ્લાદને તે નગરીમાં પોતાના નામથી પૃથ્વીરૂપ સ્ત્રીના રમણીય હાર જેવો એક અનુપમ મોટો વિહાર (જૈન પ્રાસાદ) કરાવ્યો હતો. કે જે એક શોભાવાળા કાંગરાથી સુંદર એવા કિલ્લા અને દરવાજાની મોટી સમૃદ્ધિ (શોભા) થી ઘણો શોભાવાળો હતો. ૧૪

૧ [illegible]
૨ [illegible]

सम्यग्दृशां विरचिताद्भुतचित्तशैत्ये
चैत्ये फणामणिनिरस्ततम समूहम् ।
विघ्नोपशांतिकरणं शरणं निजानां
श्रीपार्श्वबिंबमथितंप्रतिष्ठिपच्च ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—સમ્યગ [1] દ્રષ્ટીવાળા પુરૂષોના હૃદયમાં અદ્ભુત શીતલતા આપનાર તે ચૈત્યની અંદર સર્પની ફણાના મણીઓથી અંધકારના સમુહને નાશ કરનાર, વિઘ્નોની શાંતી કરનાર અને પોતાના આશ્રિત જનને શરણ રૂપ એવા શ્રી પાર્શ્વનાથના બીંબની તેણે પ્રતિષ્ટા કરી હતિ. ૧૫

तस्मिन् पुरे सुरपुरेण परेण सार्कं
गर्वं प्रकुर्वति नितांतमसर्वलक्ष्म्या ।
कोटीध्वजो निवसति व्यवहारिवर्गः
स्वर्गाद्रिगेयगरिमादिगुणाभिरामः ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની અંદર રહેલી ઘણી લક્ષ્મીથી ઇંદ્રના નગરની સાથે ગર્વ કરનારા તે પ્રલ્હાદન નગરમાં મેરૂગિરિની જેમ ગાવા યોગ્ય એવા ગૌરવતા વિગેરે ગુણોથી સુંદર એવા [2]કોટીધ્વજ વ્યવહારીઓનો વર્ગ વસતો હતો. ૧૫

चित्रांबरप्रवरहेमसुखासनाधि
रूढाश्चलच्चमरचामरवीज्यमानाः ।
श्रीश्रीकरीनिकरराजितपृष्ठदेशा-
स्तत्राह्नदादिनमलं सचस्तुमहेभ्याः ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરીની શેરિઓમાં ધનાઢય પુરૂષો વિચિત્ર વસ્ત્રો ધારણ કરી સુવર્ણના સુખાસન ઉપર બેસી ચલાયમાન ચામરોથી

૧ સમકિતવાળા પુરૂષો. ૨ જેનીપાસે કોટીસંખ્યા દ્રવ્ય હોય તેના મંદિર ઉપર ધ્વજ ચડાવાય છે તેથી કોટીધ્વજ કહેવાય છે.

વીંજાતા અને જેમના પૃષ્ટભાગ સુંદર છડીઓના સમુહથી શો
રહયા છે તેવા થઇ અર્હત વિગેરે દેવતાને નમન કરવા નીકળ
હતા. ૧૭

श्रीधर्मभूमिपतिना कलिकालशत्रु-
वित्रासनोद्भवजये समरेष्ववाप्ते ।
यत्रार्हदीशभवनेषु मृदंगभेरी-
शंखाद्यवाद्यनिकरः किमु वाद्यते स्म ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં શ્રી અર્હુત ચૈત્યોમાં વાગતા મૃદંગ ભે
અને શંખ વિગેરે વાજીત્રોનો સમુહ જાણે શ્રી અર્હંત ધર્મરૂપી ર
જાએ રણભૂમિમાં કળીકાળ શત્રુને ત્રાસ આપવાથી પ્રાપ્ત કરેલા વિજ
યમાં તે વાગતા હોય તેમ જણાય છે,

यत्र प्रमोदपटलीलसदिंदिरेषु
सन्मंदिरेषु सुकृतेन कृतेन नुन्ना ।
स्वीयस्थितिं प्रथयितुं किमशक्नुवत्य ।
श्रीः शिश्रिये सकलुषागिगृहाणि रोषात् ॥१९॥

ભાવાર્થ--જે નગરીમાં અતિ હર્ષથી વિલાસ કરતી લક્ષ્મીવાળ
સજ્જનોના ઘરોમા તેઓના સુકૃતે પ્રેરેલી અલક્ષ્મી (દા-રિદ્ર) જા
ત્યાં પોતાની સ્થિતિ રચવાને અશક્ત થઇ હોય તેમ તે રોષથી પાપી
લોકોના ઘરોમાં આશ્રય કરતી હતી, [1]૧૯

उद्वेलतां कलयता कलिकालपारा-
वारेण दुस्तरतरेण जडोद्‌धूरेण ।
आप्लाविते क्षितितले निखिले पवित्रं
द्वीपोपमं श्रयति यन्नगरं गरीयः ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—જે મોંટું પવિત્ર નગર મર્યાદા મુકી ઉછળતા, અ

૧ અર્થાત્ પાપીલોકોના ઘરમાંજ દરિદ્ર હતું.

*જડ (જલ) થી ઉદ્ધત એવા કલિકાલરૂપી દુસ્તર સમુદ્રે ભોતી દીધેલા આ સમગ્ર પૃથ્વી તળમાં દ્વીપ (બેટ) ની ઊપમાને ધારણ કરે છે. એટલે જાણે બેટ હોય તેવું દેખાય છે. ૨૦

अत्रोल्लसंति हरयो गुरवो महेशा
लक्ष्मीधरा अपि सदांतकृतोऽप्यनंताः ।
गौर्यश्च ताः प्रतिगृहं यदतो व्यधायि
स्वर्गोऽपि येन नगरेण स रेणुतुल्यः ॥ २१ ॥

ભાવાર્થ—એ નગરમાં અનંત, (ઘણાં) હરિ, (અશ્વ અને પક્ષે ઈંદ્ર) ગુરૂ. (વડિલ અને બૃહસ્પતિ) મહેશ, (ધનાઢ્ય અને શંકર) લક્ષ્મીધર, (ધનવાન અને વિષ્ણુ) સદાન્તકૃત (મુનિઓ અને બ્રહ્મા) રહેલા છે. અને ઘેર ગૌરી (ગોર અંગવાળી સ્ત્રીઓ અને પાર્વતીઓ) છે, તેથી તે નગરે સ્વર્ગને પણ રજતુલ્ય કરી દીધું હતું. ૨૧[1]

आस्ते सदंग इह धार्त्तरो न लोकः
केशास्तु बन्धनजुषो न मनाक् मुनींद्राः ।
त्रासो मणीषु न पुनर्व्यवहारिहृत्सु
कुष्टं तु गांधिकगृहेषु जनेषु नैवम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—એ નગરીમાં હારના સુંદર સરમાં દંભ (ગુંથણી) હતો, લોકોમાં નહતો; માત્ર કેશ બંધનનેજ સેવતા હતા. મુનિઓ જરાપણ નહીં. ત્રાસ (ચીપ) મણિમાંજ હતો વ્યાપારી લોકોના હૃદયમાં નહીં. કુષ્ટ[2] ગાંધીને ઘેર હતો લોકોને જરા પણ નહીં. ૨૨

* જડ પુરૂષો અને સમુદ્રપક્ષે ડ અને લ સરખા ગણાય તેથી જલ લેવું.

૧ અર્થાત્ સ્વર્ગમાં અનંત વગેરે એક એક છે અને અહિં ઘણા છે તેથી તેની આગળ સ્વર્ગ રજના જેવું નિસ્સાર જણાય તેવું હતું.

૨ તે નામનું ઔષધ તથા કોઢીનો રોગ.

ભાવાર્થ—જ્યાં લોકોને પાપનોજ ભય લાગતો, [1] સ્વચક્ર અને પરચક્ર (શત્રુચક્ર)થી કદિ પણ ભય લાગતો નહીં, અને હંમેશા તીર્થંકરોના પ્રાસાદોની પંક્તિઓની ઉપર દંડ (ધ્વજદંડ) હતો પણ લોકોમાં રાજાનો દંડ નહોતો. અર્થાત્ પ્રજા એવી નીતિમાન્ હતી કે જેને દંડ કરવાનો રાજાને પ્રસંગજ આવતો નહીં. ૨૯

यस्मिन् पुरे सुरगुरोर्गुरुधीरदूष्य-
पीयूषकल्पवचसो विदुषो निरीक्ष्य ।
किं शिक्षितुं तदधिकाः किल हंसविद्या
अद्यापि न त्यजति मंजुलकेलिशालाम् ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—જે નગરના નિર્દોષ વિદ્વત્તાવાળા વિદ્વાનોને જોઈ મોટી બુદ્ધિવાળા બૃહસ્પતિ પણ જાણે તેમનાથી અધિક મનોહર વિદ્યા શીખવા ઇચ્છતા હોય તેમ અદ્યાપિ સુંદર[2] લેખશાળા (પાઠશાળા)ને છોડતા નથી. ॥ ૩૦ ॥

शत्रुः कलिः कलितदुर्दलितः पृथिव्यां
व्याप्तं सृजन् जनमनोधिकतापकर्ता ।
देवैः प्रपूज्यमपि यत्र पवित्रपुण्य-
पूर्णात्मनी जयति सा शुभनंदिनिन्धये ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—દેવતાઓને પૂજવા યોગ્ય એવો પવિત્ર પુણ્યરૂપી [illegible] વિજય પામે છે. દુષ્ટ ચેષ્ટાવાળો અને લોકોના મનમાં અતિ [illegible] કરનાર કલિયુગરૂપી શત્રુ પૃથ્વીમાં વ્યાપ્ત છતાં પણ તે એ નગર-

---

૧ સ્વચક્ર એટલે [illegible] અને પરચક્ર એટલે શત્રુ તરફથી [illegible]

૨ [illegible]

માં પ્રવેશ કરી શક્યો નહતો.[૧] ૩૧

यस्मिन् रसकर्णनन्तुताः स्वककर्णपर्ण-
स्तूपं मुनीन्द्रवचनामृतमापिबन्तः ।
मिथ्यात्वजीवितहरोत्कटकालकूटं
पीतं वमन्ति च भवेत्यजरामरास्ते ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—જેમા ઉત્તમ શ્રોતાજનો પોતાના કર્ણરૂપ પત્રોથી મુનીંદ્રોના વચનામૃતને પાન કરી જીવિતને હરનાર પીધેલા મિથ્યાત્વ રૂપી ઉગ્ર કાલકૂટનું વમન કરતા હતા અને પછી તેઓ અજરામર થતા હતા.[૨] ૩૨

यत्रार्हतां भगवतां सदनेषु दम्भ-
ईदरसनात्थनधूपसमुत्थधूमः ।
अभ्रभ्रमं विरचयन् शिखिनां कुलानि
हर्षाकुलानि कुरुते च सताण्डवानि ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં અર્હંતપ્રભુના મંદિરોમાં હંમેશાં દહન થતા ઘાટા ધૂપમાંથી ઉઠેલો ધુમ્ર આકાશમાં વાદળાનો ભ્રમ કરી મયૂર પક્ષીઓના વૃંદને નૃત્ય અને હર્ષ કરાવતો હતો. ૩૩

यत्रान्तिदस्वगृहर्दाम्यदधित्यकायाम्
क्रीडन् महेभ्यनिकरः स्वकरम्नेभ्यम् ।
यत्रान्तरीक्षकुसुमभ्रमहृत् पवित्र-
मसमदंदलमिदं हृदि मन्यते स्म ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં આકાશ સુધી ઉંચા અને પ્રકાશમાન મહેલોની ઉર્ધ્વ ભૂમિમાં ક્રીડા કરતો ધનાઢ્ય પુરૂષોનો સમૂહ આકાશ પુષ્પના

૧ અર્થાત્ પુરવાસી શત્રુએ કલિયુગરૂપ શત્રુને તે નગરમાં પેસવા દીધો નહતો. ૨ અમૃતના પાનથી વિષનું વમન થાય છે અને પછી અજરામર થવાય છે.

ભ્રમને કરનારા પવિત્ર નક્ષત્રમંડળને પોતાના હસ્તથી ચુંબે દ
તેમ હૃદયમાં માનતો હતો. ૩૪

पापप्रभूततरभूतभयप्रदायि-
स्वाध्यायमंत्रगुणनोद्यतसाधुमालाः ।
श्रीधर्महस्तिपतिखेलनहस्तिशाला
भ्राजंति यत्र विपुलाः किल धर्मशालाः ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—પાપરૂપી ઘણા ભૂતોને ભય આપનાર સ્વાધ્ય
મંત્રનો જપ કરવામાં તત્પર એવી જેમાં સાધુઓની પં...
અને અર્હંતધર્મરૂપી ગજેંદ્રને ખેલવાની જે હસ્તિશાળા હોય
વિશાળ ધર્મશાળાઓ જે નગરમાં શોભતી હતી. ૩૫

राजंति यत्र जिनराजगृहेषु पंच-
वर्णाचिरत्नमणिरत्नसुतोरणानि ।
पापोजयाद्विजयलक्ष्मिवृतस्य धर्म-
भूपस्य मंगलकृते किमु सज्जितानि ॥ ३६ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં ચૈત્યની અંદર બાંધેલા પંચવર્ણી નવી
રત્નોનાં તોરણો જાણે પાપનો જય કરવાથી વિજયલક્ષ્મીએ
રૂપ રાજાના મંગળને અર્થે તે તૈયાર કર્યાં હોય તેવા દેખાય

यस्मिन् वि राजति महोन्नतिभृद्विशालः
शालः सुरा ...कलः प्रतिपंथिकालः ।
सद्वर्तुलत्वकलितः किमु भूमिरामा
[illegible] ॥ ३७ ॥

तारुण्यपुण्यतनुचन्द्रिमभाभीरामाः
श्यामातिकृष्णकबरीजीतभृङ्गरामाः ॥ ३८ ॥
सौभाग्यभंगिसमदाः प्रमदा विभांति
यस्मिन् स्मितद्युतिविराजितराजदंताः ।
किं स्वर्णवर्णवपुषः सुरयोषितोऽमा-
जग्मु पुरस्य सुषमामवलोकनोत्काः ॥ ३९ ॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—જે નગરીનો કિલ્લો ગહન્ ઉન્નતિને ધારણ કરનાર, મેરૂગિરિની સ્પર્ધા કરનાર, અને સુંદર [1]વર્તુલ આકૃતિવાળો હતો. કૃષ્ણવર્ણી કેશપાશથી ભ્રમરીઓને જિતનારી સૌભાગ્ય રચનાથી મદવાળી અને હાસ્યની કાંતિથી સુશોભિત [2]રાજદંતવાળી પ્રમદાઓ જાણે સુવર્ણવર્ણી શરીર ધારી દેવાંગનાઓ આ નગરની શોભા જોવાને અહિં આવી હોય તેમ લાગતી હતી ૩૭-૩૮-૩૯

तस्मिन् पुरे वसति भीतिभिदेकसज्जः
श्रीसज्जनः सुकृतमज्जनपूतचित्तः ।
दिधाय यो हि मुकुटश्रियमाश्रितश्री-
विश्राणनो नृपतिसभ्यमहेभ्यवृंदे ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમાં ભય ભેદવામાં તત્પર અને જેનું ચિત્ત સુકૃતોમાંજ મગ્ન છે એવો સજ્જન નામે એક શ્રેષ્ટી રહેતો હતો. પોતાના આશ્રિતોને લક્ષ્મીનું દાન કરનાર તે શ્રેષ્ટી રાજાના સર્વ [3]સભ્યગૃહસ્થોના વૃંદમાં મુકુટની શોભાને ધારણ કરતો હતો. ૪૦

येनानिशं सहृदयेन सदालवाले
सद्दानतोऽम्बुवल्लजतोन तथाभ्यषेचि ।

---

૧ વર્તુલ આકૃતિ-એટલે ગોળાકૃતિ. ૨ આગળના ઉપરના બે દાંત તે રાજદંત કહેવાય છે. તેમાં કેટલાક ભાગની સ્ત્રીઓ સોનાની રેખા જડાવે છે, તેથી તે સુશોભિત લાગે છે. ૩ સભ્ય એટલે સભાસદ.

श्रीसार्वभक्तिसुरवल्लिरियं प्रफुल्ला
तैस्तैर्यथाफलभरैः फलति स्म सद्यः ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—સમાન હૃદયવાળા જે વિદ્વાન્ શ્રેષ્ઠીએ પોતાના હૃદય રૂપી ક્યારામાં સદ્વાસના રૂપી જલવડે શ્રી અર્હન્ ભક્તિરૂપી કલ્પ-વલ્લીને એવી રીતે સિંચન કરેલી હતી કે તે વલ્લી પ્રફુલ્લિત થઈ યથાયોગ્ય ફળોના સમૂહથી સફળ થતી હતી. ૪૧

यन्मानसे शमरसेन भृते नितांतं
कारुण्यपुण्यनलिनीघनराजिरम्ये ।
खेलाद्धति प्रतिदिनं विपुलश्चवलक्ष-
पक्षद्वयीद्धजिनधर्ममरालपालः ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રની કાંતિ જેવા બે શ્વેત પક્ષ (પાંખો) થી વૃદ્ધિ પામેલો શ્રી જિનધર્મરૂપ બાલહંસ શમતા રસથી ભરેલા અને દયારૂપી પવિત્ર કમલવનની શ્રેણીથી રમણીય એવા જેના માનસ (મન પક્ષે સરોવર) માં પ્રતિદિન વિશેષ ક્રીડા કરતો હતો. ૪૨

औदार्यधैर्यघनशौर्यगभीरिमाद्य-
मायद्गुणावलिरियं गणना व्यतीता ।
अन्यत्र [illegible]
संश्रित्य [illegible] ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ [illegible] ધૈર્ય, [illegible] અગણિત [illegible] શ્રેણીની [illegible] કર્યા [illegible]

૧ [illegible]
૨ [illegible]

आलोक्य यद्वितरणस्य कलामनल्पां
कल्पद्रुकल्पलतिकादिपदार्थसार्थाः ।
ह्रीणा इव द्रुतमदृश्यपदेषु जग्मु-
र्दुस्सहो हि महतामिह मानभंगः ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—જેની દાન આપવાની મોટી કળા જોઈ કલ્પવૃક્ષ અને કલ્પલતા વગેરે પદાર્થો જાણે લજ્જા પામ્યા હોય તેમ તે તત્કાળ [1] અદૃશ્ય સ્થાનોમાં ચાલ્યા ગયા. કારણ કે, મહાન્ પુરૂષોથી માનભંગ સહન થઈ શકતો નથી ॥ ૪૪ ॥

गांभीर्यमिष्टवरधैर्यमिमं निकाय-
मादद्गुणा वपुषि पुण्यवतामुनाऽमी ।
संस्थापिता न तु वयं किमिति प्रकोपा-
टोपेन यस्य हि दिगन्तमियर्ति कीर्तिः ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—આ પુણ્યવાન્ શ્રેષ્ઠીએ ગાંભીર્ય, ઉત્તમ ધૈર્ય અને સૌંદર્ય વગેરે સદ્ગુણોને પોતાના શરીરમા ધારણ કર્યા અને મને કેમ ન ધારણ કરી ? એમ કોપનો આડંબર કરી તેની કીર્તિ દિશાઓના છેડામા ફરતી હતી. અર્થાત્ તેની કીર્તિ સર્વત્ર ફેલાઇ હતી. ॥ ૪૫ ॥

आशैशवादपि बभूव मनो यदीयं
मिथ्यात्वकल्मषमलेन मलीमसं नो ।
व्योमांगणं विलसत्तारकचक्रतारं
किं लिप्यते क्षितिजरेणुभरैः कदाचित् ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—[2]તેનું હૃદય બાળપણથીજ મિથ્યાત્વરૂપ પાપના મળવડે મલીન થયેલું નહતું, જેમાં તારાઓનું ચક્ર પ્રકાશિત રહે છે

૧ સ્વર્ગાદિ અદૃશ્ય સ્થાનમાં ચાલ્યા ગયા.

૨ અર્થાત્ જેમ પૃથ્વીના રજથી આકાશ લેપાતું નથી તેમ તેનું હૃદય મિથ્યાત્વ રૂપ રજથી મલીન થયેલું નહતું.

એવા આકાશનું આંગણું શું કોઇવાર પૃથ્વીના રજથી લિંપાય છે? અર્થાત્ લીંપાતું નથી. ॥ ૪૬ ॥

सम्यक्त्वरत्नमचिरत्नमहो यदीयं
शंकादिदोषपरिमोषिगणैर्न जह्रे ।
उच्चैः सुपर्वपतिपर्वततुंगशृंग-
मीषद्युगांतपवनैरपि कंप्यते किम् ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—જેનું નવીન તેજવાળું સમકિત રૂપી રત્ન શંકા વગેરે દોષ રૂપી ચોરોના ટોળાએ હરણ કર્યું નહતું. શું યુગાંત (પ્રલય) કાળના પવનોથી મેરૂગિરિનું ઊંચું શિખર જરાપણ કંપે? અર્થાત્ કંપે નહીં. ॥ ૪૭ ॥

स्यान्निरर्हता भगवता [illegible]
यस्य प्रवेष्टुमपि न [illegible] देवा ।
[illegible] हरिहरादयो [illegible]
[illegible] किं [illegible] ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી અર્હંત પ્રભુએ જેના નિવાસકરેલ છે એવા જેના હૃદયમાં હરિ હર વગેરે દેવતાઓ પેસવાને પણ સમર્થ થતા ન હતા. કેશરીસિંહ વસે એવા વનમાં કુંજરોના ગણ શી રીતે વિલાસ કરે. ॥ ૪૮ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ४९ ॥

ભાવાર્થ—જેમ સૂર્ય પોતાના કિરણોના સમૂહથી સમસ્ત આકાશને દીપાવે તેમ [illegible] શ્રી [illegible] તીર્થોની [illegible]

૧ [illegible]

ની યાત્રાઓ કરવી, અને સ્નાત્રોત્સવમાં દ્રવ્ય ખર્ચવું વગેરે પુણ્ય કાર્યો આચરી કુમતિને હણનાર એવા શ્રી જિનમતને દીપાવ્યો હતો.

तस्याङ्गने स्वजनपक्षगताभिरामा-
रामासु रत्नमुकुटोपमितिं दधाना ।
भार्या त्रिपक्षविशदा नतसद्गमभक्ति-
र्व्यक्तिर्वरेण्यगुणमाल्हणदेविनाम्नी ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—તે શેઠીને સ્વજન વર્ગની પ્રીતિથી સુશોભિત, સર્વ સ્ત્રી વર્ગમાં રત્ન-મુગટની ઉપમાને ધારણ કરતી, અર્હન પ્રભુની ભક્તિનો વિલાસ પ્રગટ કરતી, અને ત્રણ [1]પક્ષમાં ઉજ્વલ એવી માલ્હણ દેવી નામે શ્રેષ્ઠ ગુણવાળી સ્ત્રી હતી. ॥ ૫૦ ॥

शृङ्गारमन्दिरमिव कमला कमलाप्रियस्य
नान्दीभवद् भुवि भवस्य यथा भवानी ।
स्रष्टुः प्रियंकरतरा च यथा सावित्री
श्रीसज्जनस्य धनिनोऽजनि तद्वदेषा ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—લક્ષ્મી જેમ વિષ્ણુને આનંદ આપનારી છે, પાર્વતી શંકરને અને બ્રહ્માને પ્રિય સાવિત્રી છે તેમ આ સજ્જન શેઠીને માલ્હણ દેવી પ્રિય હતી ॥ ૫૧ ॥

श्रीरामचन्द्ररमणी रमणी प्रतीता ।
सीता किमु प्रकटमत्र भवत्यतीता ।
किं प्रस्फुरत्कमलया समयत्यसौ या
धर्मोपदेशनरता सुलसा च सा या ॥ ५२ ॥
नन्ददमा किमु रमाय मनोरमा या
चन्द्रमायसंघकदनामदनादिरेखा ।

[1] પિતૃકુલ, શ્વસુરકુલ અને મોસાળકુલ એ ત્રણે પક્ષો તેના શુદ્ધ હતા. અર્થાત્ તે સર્વ રીતે કુલીન હતી.

भद्राथ भद्रमहिमोत्तमा सुभद्रा
किं चांजना सुजनरंजनशीललीला ॥ ५३ ॥
कुन्ती सती गुणवती नु मृगावती या
ज्येष्ठाथवा प्रगुणसद्गुणशिष्टचेष्टा ।
इत्थं परिस्फुरदनल्पविकल्पजालं
धर्करसि या सुमनसां मनसि प्रजल्पं ॥ ५४ ॥

त्रिभिर्विशेषकम्

ભાવાર્થઃ—એ માલ્હણદેવી શું પ્રસરતા પાપના સમૂહને દૂર કરનારા અને રમણીઓમાં પ્રખ્યાત શ્રી રામચંદ્રની સ્ત્રી સીતા છે, વા શમદમની સ્ફૂર્તિવાળા નળરાજાની સ્ત્રી દમયંતી છે, અથવા ધર્મના ઉપયોગમાં આળસ રહિત એવી મહાસતિ સુલસા છે? (૫૨) નમવા યોગ્ય જેના ચરણ છે એવી શું રમા છે કે મનોરમા છે? ઉપાર્જેલા પાપને નાશ કરનારી શું સતિ મદનરેખા છે? પવિત્ર મહિમાના સમૂહથી ઉત્તમ એવી ભદ્રા કે સુભદ્રા છે? અથવા સજ્જનોને રંજન કરનારા શીલવાળી શું સતિ અંજના છે? (૫૩) અથવા શું સતિ કુન્તી છે? વા ગુણવાળી મૃગાવતી છે? અથવા ઉત્તમ આચરણવાળી જયેષ્ટા છે? આ પ્રમાણે તે માલ્હણદેવીને બુદ્ધિમાનો તથા સજ્જનોના મનને અનેક પ્રકારના પ્રશંસવાયોગ્ય સંકલ્પ વિકલ્પો કરાવતી હતી. ॥ ૫૪ ॥

विद्याधरीरपि सुरीरधरीकरोति
सौंदर्यवर्यवपुषः सुषमाचयैर्या ।
तस्याः पुरः समपुरप्रमदा अपर्वं
गर्वं कथं मनसि बिभ्रति विभ्रमोत्थं ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—દેવી પોતાના સૌદર્ય ભરેલા શરીરની અધિક શોભાથી વિદ્યાધરોની સ્ત્રીઓને અને દેવીઓને તિરસ્કાર કરતી, તો તેની આગળ

नात्युष्णशीतलमिदं भवतु स्वभावो
नावादृगेव किमिति स्वधिया विमृश्य ।
तच्छिक्षणाय किल शिश्रियतुः शशीनौ
यस्या मुखाब्जमुरुकुंडलकैतवेन ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—આ સ્ત્રીનું મુખકમળ અતિ ઉષ્ણ અને અતિ શીતળ નથી તેથી તેને આશ્રય કરવાથી આપણા બંનેનો સ્વભાવ પણ તેવોજ થાઓ એવો વિચાર કરી સૂર્ય અને ચંદ્રે તે સ્વભાવના શિક્ષણને માટે તેના બે મોટા કુંડળના મિષથી માલ્હણદેવીના મુખ કમળનો આશ્રય કર્યો હતો.[1] ॥ ૫૮ ॥

कंठो विराजतितरामिह कंबुकंठ्या
यस्याः स्फुरन्मधुरिमा त्रिविमानरेखः ।
तद्रामणीयकमवेक्ष्य निरंतु कंबु
किं रारटीत्यनुपभूत् प्रतिमंदिरं सः ॥ ५९ ॥

ભાવાર્થઃ—શંખના જેવો જેનો કંઠ છે એવી માલ્હણદેવીનો માધુર્યવાળો અને મયૂરના જેવી રેખાવાળો કંઠ ઘણો સુંદર શોભતો હતો. તેનું સૌંદર્ય જોઇ પાણીવગર થયેલો શંખ દુઃખ પામી પ્રત્યેક દેવમંદિરે મોટો નાદ કરી પોકાર કર્યા કરે છે ![2] ॥ ૫૯ ॥

मध्येन मेऽध्यपराजितोऽतिकृशेन यस्याः
संधिरमन्तगुरमेण पराजितः ।
पंचाननः स किमु काननमध्यवर्ती
जज्ञे यतोऽस्ति पशुता पशुपालभूतमात्र ॥ ६० ॥

---

૧ અર્થાત્ માલ્હણદેવીના કાનના બે કુંડળ તેજ સૂર્ય, ચંદ્ર હોય તેમ દેખાય છે

૨ દેરાસરે શંખનો નાદ થાય છે તે દુઃખ કરીને પોકાર કરતો હોય એમ કવી ઉપમા ઘટે છે

ભાવાર્થ—પવિત્ર યશવાળી માલ્હણદેવીના અતિ કૃશ અને શોભાવાળા શરીરના મધ્યભાગ (કટીપ્રદેશ)થી પરાભવ પામીને કેશરીસિંહ વનમાં જઇ વસ્યો હશે કે શું ! કારણ કે આ પૃથ્વી ઘણાં સ્થાનને ધારણ કરનારી છે. ॥ ૬૦ ॥

यदेहकान्तिनगिभिर्विजिता सुवर्ण-
केतक्यरण्यनिभसौरभकेलिभूमिः ।
[illegible]
हालाहलं नपदि [illegible] किं ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—અનુપમ સુગંધની ક્રીડાભૂમિ રૂપ સુવર્ણની કેતકી તેના શરીરની શ્રેણીઓથી પરાભવ પામી દુઃખી થઈ, પોતાની ઉપર આસક્ત થએલા ભમરાઓના સમૂહના મિષથી જાણે હળાહળ વિષને પાન કરતી હોય તેમ લાગે છે. ॥ ૬૧ ॥

प्रावृट्‌ [illegible] चातकपक्षिणो वा
[illegible]
मुक्तिर्मिताक्षरवचस्य यथा मुमुक्षोः
सा सज्जनस्य रमणी [illegible] ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—ચાતકપક્ષીને જેમ વર્ષાઋતુ, ગજેન્દ્રને જેમ કોમળ ફળવાળી સલ્લકીનું વૃક્ષ, [2]મિત વચનને સેવન કરનારા મુમુક્ષુ જનને જેમ મુક્તિ પ્રિય હોય છે; તેમ સજ્જન શેઠીને ઉત્તમ ગુણોથી અંકીત થએલી તે માલ્હણદેવી પ્રિય થઈ પડી હતી. ॥ ૬૨ ॥

---

૧ જે માણસ પરાભવ પામે તે જનતાથી વિષપાન કરે છે તેમ કેતકી હળાહળનું પાન કરતી હતી. હળાહળ વિષ કાળું છે તેથી ભમરાની ઉપમા ઘટે છે.

૨ મુમુક્ષુ જન મિત-અલ્પ વચન બોલે છે.

शार्दूलविक्रीडित.

दंपत्योरनपत्ययोः किल तयोर्जाग्रद्यशःख्यातयो
र्देवार्चागुरुवंदनप्रभृतिसत्पुण्यप्रथापूतयोः ।
पौलोमीपुरुहूतयोरिव मिथः प्रेमप्रकर्षोल्लस-
त्प्रीतिस्फीतिजुषोः सुखोदयमयः कालः कियानत्यगात् ॥६३॥

ભાવાર્થઃ—દેવપૂજા, ગુરૂવંદન વગેરે સત્કર્મના આચરણથી પવિત્ર યશથી વિખ્યાત અને ઈંદ્ર અને ઈંદ્રાણીની પેઠે પરસ્પર પ્રેમના ઉત્કર્ષથી ઉલ્લાસ પામતી પ્રીતિને સેવન કરતા એવા તે દંપતી (સજ્જન શેષ્ટી તથા માહ્લણદેવી) નો કેટલોએક કાળ કાંઈ સંતતિ વગર સુખના ઉદયમાંજ નિર્ગમન થઈ ગયો. ॥ ૬૩ ॥

इति युगप्रधानावतारश्रीबृहत्तपागच्छशृंगारहारपरमगुरुपूज्याराध्यमहागच्छपुरंदरश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यादिगुणव्यावर्णने तच्छिष्यपंडितप्रतिष्ठासोमविरचिते श्रीसोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये श्रीगुरुजन्मभूम्यादिप्रकटनो नाम प्रथमः सर्गः ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—યુગના પ્રધાન અવતાર, શ્રી મહાન્ તપાગચ્છના શ્રૃંગાર હારરૂપ, પરમગુરૂ, પૂજવા યોગ્ય, આરાધન કરવા યોગ્ય, અને આચાર્યોના ઈંદ્ર એવા શ્રી સોમસુંદરસૂરિના સૌભાગ્ય વગેરે ગુણોનું જેમા વર્ણન છે, અને જે તેમના શિષ્ય પંડિત સોમસૂરિએ રચેલું છે એવા આ શ્રીસોમસૌભાગ્ય નામના કાવ્યમા શ્રી ગુરૂની જન્મભૂમિ વગેરેને પ્રકટ કરનાર પ્રથમ સર્ગ સમાપ્ત થયો. ॥ ૧ ॥

॥ द्वितीयः सर्गः ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ १ ॥

ददतं दर्शनात्प्रीतिस्फीतिविधायिनम् ।
सोमं ध्वस्ततमस्तोमं व्योममंडलमंडनम् ॥ २ ॥
गिरीशगिरिवच्छुभ्रं बिभ्राणं सकलाः कलाः ।
क्षालयंतं दिगंतं च ज्योतिरुज्ज्वलसज्जलैः ॥ ३ ॥
चकोरपक्षिपक्षस्य प्रकृष्टप्रमदप्रदम् ।
सिंचंतं चामृतस्पर्धिकरैर्दर्पकरैर्दृशः ॥ ४ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ।

ભાવાર્થ—ઉજ્જવળ મુખવાળી, પ્રશંસા કરવા યોગ્ય અને ઇંદ્રોની વાણીએ સ્તુતિ કરવા યોગ્ય એવી સંતાનની પ્રાપ્તિમાં આદરવાળી તે સજ્જન શેઠની પ્રિયા માલ્હણદેવીએ એક વખત સ્વપ્નામાં પૂર્ણચંદ્રને જોયો. નેત્ર[1] યુગ્મને જે ચંદ્ર અતિ પ્રીતિ કરનાર, અંધકારના સમૂહનો નાશ કરનાર, ગગન મંડળના આભૂષણ રૂપ કૈલાસગિરિના જેવો શ્વેત અને સર્વ કળાઓને ધારણ કરતો હતો. વળી જે પોતાના તેજ રૂપ ઉજ્વલ જળથી દિશાઓના પ્રાન્ત ભાગને [2]પ્રક્ષાલન કરતો હતો. ચકોર પક્ષીના સમૂહને અધિક હર્ષ આપતો હતો અને અમૃતને [3]સ-વનારા હર્ષકારી કિરણોથી દ્રષ્ટિઓમાં સિંચન કરતો હતો. ૧-૨ ૩-૪

प्रातः प्रातस्त्यकृत्यानि स्वांते हर्षं दधत्यथ ।
दयिता स्वदयितस्याग्रे सा स्वकीयं स्वप्नं न्यवेदयत् ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—પ્રભાતે માલ્હણદેવીએ પ્રાતઃકાળનું નિત્યકર્મ કરી, હૃદયમાં હર્ષ પામી પોતાના પતિની આગળ તે સ્વપ્નની હકીકત નિવેદન કરી. ॥ ૫ ॥

सोत्कर्षं स समाकर्ण्य सवर्णः स्वर्णवर्णवत् ।
अर्थमस्यार्थमाहेदं नूनं पूर्णमनोरथः ॥ ६ ॥

ભાવાર્થઃ—સુવર્ણના જેવી કાંતિવાળો તે વિદ્વાન્ સજ્જન શેઠી

૧ યુગ્મ—જોડી, બે. ૨ ધોતો હતો. ૩ ઝરનાર.

ઉંચા કાન કરી તે સ્વપ્ન સાંભળી તત્કાળ પોતાનો મનોરથ પ
વાનું માની, સ્વપ્નનો યથાર્થ અર્થ બોલ્યો. ॥ ૬ ॥

सोमवत् सौम्यरूपश्रीमूर्तिः स्फूर्तिमनोहरः ।
पुत्रस्तव पवित्रात्मा जगदानंदयिष्यति ॥ ७ ॥

ભાવાર્થઃ—હે પ્રિયા, સોમ (ચંદ્ર) ના જેવી સૌમ્ય[1] તથ
મણીય મૂર્તિવાળો અને મનોહર સ્ફૂર્તિ વાળો તમને પવિત્ર પુત્ર
અને આ જગતને આનંદ આપશે. (એવો આ સ્વપ્નનો ભાવ છે

पूर्णेदुबिंबपानादिदोहदं सुहृदां प्रियः ।
सज्जनः पूरयामास मांसलश्रीर्मृगीदृशः ॥ ८ ॥

ભાવાર્થઃ—સુહૃદ્વર્ગને પ્રિય અને અનંત લક્ષ્મીવાળા શ
ન શ્રેષ્ઠીએ પોતાની સુહૃદ પ્રિયાને પૂર્ણ ચંદ્રબિંબનું પાન ક
દોહદ[2] થયું તે (તથા બીજા સર્વ દોહદો) પૂર્ણ કર્યું. ॥ ૮ ॥

पूर्णेऽथ समये सद्मासुरे वासुरेऽपि च ।
उच्चस्थानस्थितेषूच्चैर्ग्रहेषु निखिलेष्वपि ॥ ९ ॥
लग्ने लग्नेश्वरस्थित्यादिकभूषणभूषिते ।
रजोमुक्तासु मुक्तांशुशुभ्रास्वखिलदिक्षु च ॥ १० ॥
व्योमाग्निवार्धिशीतांशुमिते संवत्सरे वरे ।
प्रमदा प्रमदाद्वैतदायिनं सुषुवे सुतं ॥ ११ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

ભાવાર્થઃ—પૂર્ણ સમય થતાં શુભ દિવસે સર્વ ગ્રહો ઊંચા
નમાં આવ્યા હતા, લગ્ન[3] પતિની સ્થિતિ વગેરે આભૂષણોથી
હતી. સર્વ દિશાઓ રજથી મુક્ત અને ઉજ્વળ કિરણોથી શુભ[4]

૧ પ્રસન્ન. ૨ દોહદ-દોહલા અર્થાત્ તેને પૂર્ણચંદ્રના
પાન કરવાનો દોહલો થયો. ૩ લગ્નની રાશિનો સ્વામી. ૪ શુભ્ર, ધોળી

આવા સમયમાં સંવત્ ૧૪૩૦ ના ઉત્તમ સંવત્સરને વિષે માલ્હણુ-દેવીએ અદ્વૈત હર્ષને આપનારા એવા પુત્રને જન્મ આપ્યો. ૯-૧૦-૧૧

तद्दिने सदनन्तश्रीसश्रीकं सज्जनस्य तत् ।
ध्वानैर्वाद्यैर्नभोऽप्यासीच्छब्दाद्वैतमयं तदा ॥ १२ ॥

ભાવાર્થઃ—તત્કાળ તે સજ્જનનું ગૃહ મધુર વાજિંત્રોથી અનંત લક્ષ્મીવડે શોભિત થયું, અને આકાશ પણ શબ્દોથી અદ્વૈત થઈ ગયું. ॥ ૧૨ ॥

सदनेऽक्षतपात्राणि हर्षोत्कर्षश्च मानसे ।
न ममुः सज्जनस्याहो सच्चक्रे चक्रवर्तिनः ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—સજ્જન પુરૂષોના સમુહમાં ચક્રવર્તી એવા સજ્જન શેઠીના ઘરમાં અક્ષતપાત્રો[1] સમાતાં નહોતાં, તેજ પ્રમાણે તેના હૃદયમાં હર્ષોત્કર્ષ પણ સમાતો નહોતો. ॥ ૧૩ ॥

कीर्तिलक्ष्मीनिदानानि दानानि स्वजना ददुः ।
जगुश्च स्फारशृंगारा धवलान्यबलागणाः ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—સ્વજનો કીર્તિ રૂપી લક્ષ્મીના કારણ રૂપ દાનો[2] આપતા હતા, અને સ્ત્રીઓનો સમૂહ ઘણાં શૃંગાર ધારણ કરી ધવલ મંગળ ગીતો ગાતો હતો. ॥ ૧૪ ॥

विभांति स्म गृहे मुक्तास्वस्तिकाः स्वस्तिकारिणः ।
तोरणानि च बद्धानि कोमलाम्रदलोत्करैः ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—ઘેર ઘેર કલ્યાણકારી મોતીના સાથીઆ શોભતા હતા, અને આંબાના કોમલ પત્રોના સમૂહથી તોરણો બંધાયા હતા. ॥૧૫॥

उच्छ्रितानि विभांति स्म केतनानि निकेतने ।
अमारि घोषिताक्षेमः पुण्याणां प्रसरोऽपरे च ॥ १६ ॥

---

૧ અક્ષતપાત્ર-ચોખાના ભરેલા થાળ વધામણી નિમિત્ત આવતા તે.
૨ જે દાનો કરવાથી કીર્તિ અથવા શોભા વધે તે.

ભાવાર્થ—ઘર ઉપર ઉંચી કરેલી ધ્વજાઓ ... સર્વ કલ્યાણને નિવારનાર પુરુષોના હાથ ... હતા.

स्वस्त्रीणामि गीतानि गायंति स्म च गायकाः ।
नित्यं नृत्यं ननृतुः पुण्यं पण्यांगनाजना ॥१७॥

ભાવાર્થ—ગાયકજનો રસિક ગાયનો ગાતા હતા, અને ... ઓ નિત્યે પવિત્ર નૃત્ય કરતી હતી. ॥ ૧૭ ॥

चतुर्जयजयारावं चक्रिरे तानि दानिनः ।
पेठुर्भट्टाश्च वृत्तानि तस्य सच्चरितानि ॥१८॥

ભાવાર્થ—ચારણોના સમૂહ દાન કરનારા તે સજ્જ જયધ્વનિ કરતા હતા, અને ભાટ લોકો સારા આચરણે એવા તેના સચ્ચરિત્રો કહેતા હતા. ॥ ૧૮ ॥

दृष्टिप्रसादेषु प्रासादेषु जिनेशितुः ।
चक्रिरे तेन पूजाद्या दृष्टा नवनवोत्सवाः ॥१९॥

ભાવાર્થ—દૃષ્ટિ પ્રસન્ન કરનારા શ્રી અર્હંત પ્રભુના [૧] શ્રેષ્ઠીએ પૂજા વગેરે અવનવા મનોહર ઉત્સવો કરાવ્યા હતા.

*दीनाद्येषु ससन्मानं दानं चानंदसुंदर ।
ददौ सदौचितीपूतः पात्रेषु तु विशेषतः ॥२०॥

ભાવાર્થ—આનંદથી મનોહર અને હમેશાં યોગ્યતાથી એવા શ્રેષ્ઠી સર્વને માન પૂર્વક દાન આપતા હતા, અને તેમા પણ પાત્રોને વિશેષપણે આપતા હતા. ॥ ૨૦ ॥

जनुर्दिनाद्दिने प्राप्ते द्वादशे निदशोद्यमा ।
चित्ते चित्तेजसा सज्जः सज्जनो विममर्श सः ॥२१॥

ભાવાર્થ—કુમારના જન્મ દિવસથી બારમો દિવસ પ્રાપ્ત

૧ દેરાશરોમાં * અહિં "दानीयेषु" આવા પાઠ હોવો જોઈએ

ઇંદ્રના જેવી કાંતિવાળો અને ચૈતન્ય તેજથી યુક્ત એવો સજ્જનમંત્રી ચિત્તમાં નીચે પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યો. ॥ ૨૧ ॥

दानानि सन्ति भूयांसि श्रेयांसि जगतीतले ।
अन्नदानस्य नो तानि कलामर्हन्ति षोडशीम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—આ પૃથ્વી ઉપર કલ્યાણકારક ઘણા પ્રકારનાં દાનો છે, તે પણ એક અન્નદાનની સોળમી કળાને પણ યોગ્ય થતાં નથી.[1] ૨૨

रक्षोयक्षोरगव्याघ्रभूतप्रेतविरोधिनः ।
फलन्नानान्नदानात् क्षणात् जायंते ते वशंवदाः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—રાક્ષસ, યક્ષ, સર્પ, વ્યાઘ્ર, ભૂત, પ્રેત અને વિરોધી શત્રુઓ એ સર્વ અન્નદાનથી તત્કાળ વશ થઈ જાય છે. ॥ ૨૩ ॥

तद् भोजयामि स्वज्ञातीन् जयामि कलिविद्विषं ।
संयोजयामि स्वं पुण्यैर्गमयामि च सद्गतिम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—તેથી હું મારા જ્ઞાતિજનોને ભોજન આપું, આ કળિકાળ રૂપી શત્રુને જિતી લઉં, મારા આત્માને સુકૃત સાથે જોડી દઉં અને તેને સદ્‌ગતિએ પમાડું. ॥ ૨૪ ॥

विचिन्त्येति ततः पुण्यैस्ततः सज्जनमंत्रिराट् ।
पुरे निमंत्रयामास स्वगोत्रान् गोत्रपुंगवः ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—ઉપર પ્રમાણે મનમાં ચિંતવી સ્વગોત્રમાં ઉત્તમ અને પુણ્યથી વૃદ્ધિ પામેલા સજ્જન મંત્રિરાજે નગરમાં સ્વગોત્રીઓને આમંત્રણ કર્યું. ॥ ૨૫ ॥

ततः सुवर्णदुर्वर्णकांस्यभाजनमंडली ।
अमंडि सुचितैः पंक्त्यां चतुरैः स चतुष्किका ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—ત્યારપછી ચતુર પુરુષોએ ભોજનપંક્તિમાં સોના રૂપા અને કાંસાનાં પાત્રો ચતુરાઈથી ગોઠવ્યાં. ॥ ૨૬ ॥

---

૧ અર્થાત્ સર્વ દાનોમાં અન્નદાન શ્રેષ્ઠ છે.

સંપતિથી શોભિત એવી અતુલ રાજ્યલક્ષ્મી પણ વિદ્યાથી પ્રાપ્ત થાય છે. ॥ ૪૮ ॥

निःश्रीकोऽपि हि सश्रीको विद्याभूषणभूषितः ।
स्वदेशे परदेशेऽपि स्थानं मानं लभेत सः ॥ ४९ ॥

ભાવાર્થ—જે વિદ્યા રૂપ આભૂષણથી ભૂષિત છે તે લક્ષ્મી રહિત છતાં લક્ષ્મીમાન્ છે, અને તે સ્વદેશ તથા પરદેશમાં પણ સ્થાન તથા માન મેળવે છે. ॥ ૪૯ ॥

विद्या ह्यंतर्गतं वित्तं चित्ते त्रिजगतीतले ।
न विज्ञचित्तकोशस्थं मुष्यते परिमोषिभिः ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—વિદ્યા એ ચિત્તની અંદર રહેલું વિત્ત (દ્રવ્ય)છે. વિદ્વાનના ચિત્ત રૂપી ખજાનામાં રહેલું વિદ્યારૂપી વિત્ત ચોર લોકોથી ચોરી પણ શકાતું નથી. ॥ ૫૦ ॥

भोगाभोगार्पणप्रह्वा भाग्यसौभाग्यवर्द्धनी ।
सुहृद्बंधुसमा विद्या विद्याविद्भिर्निगद्यते ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ જાતના ભોગના વિસ્તારને અર્પણ કરવામાં નમ્ર અને ભાગ્ય તથા સૌભાગ્યને વધારનારી વિદ્યા ખરેખર સુહૃદ તથા બંધુના જેવી છે, એમ વિદ્વાનો કહે છે. ॥ ૫૧ ॥

यथा प्रथाकथाहीनो मणिर्वैकटिकेन वै ।
संस्कृतः सुरनिप्रख्यैरिधैर्मूर्ध्नि धार्यते ॥ ५२ ॥
तथा मर्त्योऽनवद्याभिर्विद्याभिः समलंकृतः ।
इलातलेऽखिलेऽप्यस्मिन् स पूज्यैरपि पूज्यते ॥५३॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—જેમ પ્રખ્યાતિ વગરનો મેલો મણિ મણિકારે સંસ્કારથી સુધાર્યો હોય તો તેને મહાન્ પુરૂષો પોતાના મસ્તકમાં ધારણ કરે છે, તેમ નિર્દોષ, વિદ્યાથી અલંકૃત એવો પુરૂષ આ સમગ્ર ભૂમંડલમાં પૂજનીય પુરૂષોથી પણ પૂજ્ય છે. ૫૨–૫૩

तदिमं त्वांगजं विद्याविन्ध्याद्रिमामतंगजम् ।
कुरु सर्वेश्वरं विद्वं भाजनं शोभनः ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—તેથી આ મારા કુમારને ભણવાનો ગોઠ કરી વિદ્યારૂપી વિન્ધ્યગિરિની[1] ભૂમિમાં ગજેન્દ્ર રૂપ અને પછી બુદ્ધિવાળો વિદ્વાન્ કરૂં. ॥ ૫૪ ॥

ततो मौहूर्तिकमर्हं समाहूतं स कार्यवित् ।
पप्रच्छायुष्मतो पुत्रविद्याभ्यासनवासरम् ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—ત્યારપછી કાર્યને જાણનાર અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા એ જોષીને એક સારા જોષીને બોલાવી પુત્રના વિદ્યાભ્યાસને માટે શુભ દિવસ પુછયો. ॥ ૫૫ ॥

ज्योतिर्विदा पुरस्तिष्टे सर्वधेऽथ दिने ततो ।
तत्कुमारं कुमारं सोऽधिरोप्य तरगे हये ॥ ५६ ॥
हयानोत्सवेऽस्मिन् वाद्यमाने नगीगणे ।
दीयमानेऽसमाने च दाने मानेन संयुते ॥ ५७ ॥
धवले सधवस्त्रीभिर्गीयमाने मनोहरे ।
सुखं कुर्वत्सवर्ण च नर्मदीपेऽधिके पुरः ॥ ५८ ॥
अपमंगलमानःपातोपात्यादस्य पराहेमनः ।
धाम्यर्धं स महीपेन्द्र हर्षपूर्णो निनाय तं ॥ ५९ ॥

चतुर्भिः कलापकम् ॥

ભાવાર્થ—જ્યોતિષીએ હર્ષથી બતાવેલા વર્ષની એક દિવસે એણીએ કુમારને ઉત્તમ વસ્ત્રાભૂષણ પરાવી ઉત્તમ અશ્વ ઉપર બેસાર્યો. તે વખતે મનોહર વાજિંત્રોનો અપરિમિત શબ્દ આકાશના આંગણામાં વ્યાપી રહ્યા હતો. સન્માન પૂર્વક અનુકંપ દાન અપાતા હતા, સધવા સ્ત્રીઓ મનોહર ધવલ મંગલ ગીત ગાતી હતી, આગળ અપાર

1 વિન્ધ્યગિરિમાં ગજેન્દ્રો ઉત્પન્ન ... અને તેમાંજ નિવાસ કરે છે.

થી રહિત હતો.[1] ॥ ૬૮ ॥

स्तोकेनापि हि कालेन सर्वशास्त्रमहोदधेः ।
पारं स प्राप निष्पापप्रज्ञावज्ञातगीष्पतिः ॥ ६९ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની નિર્દોષ બુદ્ધિથી બ્રહસ્પતિની પણ અવજ્ઞા કરનાર તે કુમાર થોડા વખતમાજ સર્વ શાસ્ત્ર રૂપી મહાસાગરના પારને પામી ગયો. ॥ ૬૯ ॥

अहीनशारदीनश्रीसश्रीकेंदुस्फुरद्धिया ।
जिगाय गायनैर्गीतकीर्त्तिस्फूर्त्तिः स भार्गवं ॥ ७० ॥

ભાવાર્થ—ગાયકોએ જેની સ્ફુરણાયમાન ગાયેલી છે એવા કુમારે શરદઋતુની પૂર્ણ શોભાથી સુશોભિત એવા ચંદ્રના જેવી બુદ્ધિ વડે શુક્રાચાર્યને પણ જિતી લીધો હતો.[2] ॥ ૭૦ ॥

प्रगुणैः सद्गुणैः सोमः शुशुभे स शुभेक्षणः ।
कासार इव वाःसारः सितद्युतिसितच्छदैः ॥ ७१ ॥

ભાવાર્થ—ઉજ્વલ કાંતિવાળા હંસપક્ષીઓથી જેમ પૂર્ણ સરોવર શોભે તેમ તે શુભ નેત્રવાળો સોમકુમાર શ્રેષ્ઠ સદ્ગુણોથી શોભવા લાગ્યો. ॥ ૭૧ ॥

शार्दूलविक्रीडितम् ॥

इत्थं श्रीपतिसज्जनस्य तनयः स्फूर्जन्नयश्रीमयः ।
सोमः सोमसमुज्वलातुलयशःसंपूरितक्ष्मातलः ।
अश्रान्तः सकलान्कलान्कलयिता श्रीमत्प्रभाभारधर
कौपरनैव दिनव्रजान् स नयति प्रोद्यन्मति सद्गुति ॥ ७२ ॥

ભાવાર્થ—સ્ફુરણાયમાન નીતિ શોભાથી વ્યાપ્ત, ચંદ્રના જેવા ઉ-

૧ અર્થાત્ તે અંકગણિતમાં કુશલ થયો. ૨ અર્થાત્ તે શુક્રાચાર્યથી અધિક વિદ્વાન થયો.

....
અવત અતુલ યશથી પૃથ્વીને ¹શોભાવનાર, સજલ મેઘના જેવા
૨ શબ્દથી સુંદર, ચળકતી કાંતિથી પ્રકાશમાન અને ઉદિત મતિ
ઉત્તમ વૃત્તિને ધરનાર એવો શ્રી સજ્જન શેઠીનો પુત્ર સોમ
આવી રીતે આનંદમાં દિવસો નિર્ગમન કરતો હવો. ॥ ૭૨ ॥

ઇતિ શ્રીયુગપ્રધાનાવતારશ્રીબૃહત્તપાગચ્છશૃંગારહાર મ
પુરંદરશ્રીપૂજ્ય શ્રીસોમસુંદરસૂરિસૌભાગ્યવર્ણને સોમસૌભાગ
નામ્નિ શ્રીગુરુજન્મોત્સવાદિવર્ણનો દ્વિતિયઃસર્ગઃ ॥ ૨

॥ ઇતિ દ્વિતીયઃ સર્ગઃ સમાપ્તઃ ॥

॥ तृतीयः सर्गः ॥

श्रीवर्द्धमानः स जिनः प्रभूतविभूतये स्तात्सुरवृंद
यदागम सहृदयंगमोऽत्र ¹दीपायते तत्त्वरणप्रक

ભાવાર્થ—હૃદયને પ્રિય લાગે જેનું આગમ-શા
પ્રકાશ કરવામાં દીપક જેવું છે, અને જે સુખરૂપ નૃપ
છે એવા તે શ્રી વર્દ્ધમાન પ્રભુ ઘણી સંપત્તિને અર્થે થ

स तद्विनेयः सुरलोकपर्तिर्भूत्प्रभूताद्भुतलब्धि
श्रीगौतमः पापतमसमूहनिर्दलितदीप्तांशुनरोम

ભાવાર્થ—ઘણી અદ્ભુત લબ્ધિઓની સિ
વાળો જેની કીર્તિ ગાવા યોગ્ય છે એવા તે વીર

¹ અર્થાત્ આપણી પૃથ્વીમાં જેનો ઉજાશ પણ
... દીપક માર્ગને પ્રાપ્તિ કરે તેમ જે

स्थैर्यास्तगीर्वाणगिरिर्गरीयान् महागिरिः सूरिरतो बभासे ।
यो भक्तगेहेषु निरस्तभिक्षः श्रीजैनकल्पं तुलयांचकार ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની દૃઢતાથી મેરૂગિરિને પણ હરાવનાર એવા અતિશય મહાન મહાગિરિ નામે આચાર્ય કે જેઓએ ભક્ત (શ્રાવક) જનને ઘેર ભિક્ષા માટે જવાનું પણ છોડી દઇ શ્રી જૈનરૂપી કલ્પની તુલના કરી હતી, ને એથીજ તેઓ પ્રકાશિત થયા હતા. ॥ ૧૧ ॥[1]

कर्मद्रुमोन्मूलनमत्तहस्तिप्रशस्तशौंडीर्यसुहस्तिसूरिः ।
बभौ सुधर्मोन्नतिकरो धरायां प्रबोधयन् श्रीनृपसंप्रतिं यः ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ—કર્મ રૂપી વૃક્ષોને ઊખેડવામાં ઉન્મત્ત હસ્તિના જેવું જેમનું શૌર્ય છે એવા સુહસ્તીસુરિ નામે મહાત્મા પૃથ્વીમાં ધર્મની ઉન્નતિ કરનાર રૂપે શોભતા હતા, કે જેઓએ સંપ્રતિ રાજાને પ્રતિબોધ કર્યો હતો. ॥ ૧૨ ॥

श्रीइन्द्रदिन्नोऽपि च दिन्नसूरिर्भूरिप्रभावौ विमलस्वभावौ ।
उभावभूतां जिनशासनद्योप्रद्योतनद्योतविधुस्फुरन्तौ ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ઇંદ્રદિન્ન અને દિન્ન નામે બે સૂરી કે તેઓ બહુ પ્રભાવિક, નિર્મળ સ્વભાવવાળા અને જીનશાસન રૂપ આકાશને પ્રકાશ કરવામાં પ્રકાશમાન સૂર્ય, ચંદ્ર રૂપ થયા હતા. ॥ ૧૩ ॥

श्रीसिंहगिर्याख्यगुरुर्विराजो [illegible] गुणराजिरम्य ।
य [illegible] समाससमीपाः ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોભિન ગુણોની શ્રેણીમાં રમણીય એવા તે સિંહગિરિ નામે સૂરિરાજ શોભતા હતા, કે જે સુરિએ સમાનને[illegible]

1 [illegible] મહાગિરિજીનાં વગેરે મળીને [illegible] ઘેર ભિક્ષા માટે જવાનું પણ છોડી [illegible]

યુક્ત પરાક્રમવાળા સિંહની પેઠે વાદી રૂપી ગજેંદ્રોના વૃંદને ત્રાસ
પાડયો હતો. ॥ ૧૪ ॥

श्रीवज्रसेनास्तु तमोरिजेता ज्ञातागमव्याक्षिपवादिजेता ।
जैनेश्वरं भास्वरशासनं च समुन्नतिं सप्तनयो निनाय ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—જ્ઞાતા સૂત્ર ઉપર આક્ષેપ કરનારા સમગ્રવાદીઓને
જિતનારા અને સપ્તભંગી નયને જાણનારા જે સૂરિએ પ્રકાશમાન
એવા જૈન શાસનને અત્યંત ઉન્નતિએ પહોંચાડયું હતું તે શ્રી વજ્ર
સ્વામી અજ્ઞાન રૂપ અંધકારને નાશ કરનારા થાઓ. ॥ ૧૫ ॥

अस्ताघसेनो गुरुवज्रसेनो जज्ञेऽस्य जाग्रद्विनयो विनेयः
यो वज्रभृद्वज्रसमः समस्तदुर्वादिगर्वाचलचूर्णनेऽभूत् ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—પાપની સેનાને નાશ કરનારા વજ્રસેન નામે તે વ
જ્રસ્વામીના વિનીત શિષ્ય થયા કે જેઓ સમગ્ર દુર્વાદીના ગર્વ રૂપ
પર્વતને છેદવામાં ઇંદ્રના વજ્ર જેવા હતા. ॥ ૧૬ ॥

नागेन्द्रचन्द्रावपि निर्वृतिश्च विद्याधरश्चेत्यभिधाप्रसिद्धाः ।
चत्वार एतस्य गुणान्वितस्य शिष्या भुवि ख्यातगुणा बभूवुः ॥१

ભાવાર્થ—દેવતાઓએ પૂજેલા તે વજ્રસેન સૂરિને નાગે
ચંદ્ર, નિર્વૃતિ, અને વિદ્યાધર એ નામે પ્રસિદ્ધ ચાર શિષ્યો હતા.
ઓના સદ્‌ગુણો પૃથ્વીમાં વિખ્યાત થયા હતા. ॥ ૧૭ ॥

एतेभ्य एतन्नामभ्य आसन् गच्छा चतुष्का भुवि यान्दिसंघ
नामानुरूपा विमलस्वरूपा विनम्रभूपाः शमवारिकूपाः ॥ १८

ભાવાર્થ—મોટા ધનાઢયો જેમને ભાવથી નમન કરતા
આ ચાર શિષ્યો થકી તેમના નામના પૃથ્વીમાં મોટા ચાર ગચ્છ
જેઓ સાર્થક નામવાળા, નિર્મળ સ્વરૂપ ધરનારા, નમ્ર રાજાઓ
નેલા, અને શમતારૂપી જળના કૂપ સમાન થયા હતા. ॥ ૧

श्रीचंद्रगच्छे स्वगुणैरतुच्छे क्रमात् क्षमाभृन्नतपादपद्मः ।
श्रीसर्वदेवः स्मृतसार्वदेवः सूरीश्वरोऽर्हन्मतभास्वरोऽभूत् ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—તેઓમાંથી શ્રીચંદ્રગચ્છમાં પોતાના ગુણોથી મોટ અને જેમના ચરણકમળને રાજાઓ નમેલા છે એવા શ્રી સર્વદેવ નાં સૂરીશ્વર થયા, કે જેઓએ સર્વજ્ઞ પ્રભુનું સ્મરણ કરી આર્હંતમત પ્રકાશિત કર્યો હતો. ॥ ૧૯ ॥

सर्वैनसां वृत्तदृढप्रहारं क्रमाद्विहारं रचयन् धरायाम् ।
श्रीअर्बुदोर्वीभृदुपत्यकायां सर्वोत्तमायां स समाजगाम ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સર્વ દેવસૂરિ સર્વ પાપને દૃઢ પ્રહાર કર પૃથ્વીપર વિહાર કરતા કરતા અર્બુદાચલ (આબુ પર્વત) પાસે સર્વોત્તમ ભૂમિમાં આવી ચઢયા. ॥ ૨૦ ॥

छायाभिरामस्य वटद्रुमस्य तले तदानीं स मुनिर्निविष्टः ।
सर्वोत्तमं वीक्ष्य महामुहूर्तं मौहूर्तिकव्यूहवरेण्यकीर्तिः ॥ २१ ॥
प्रावादुकोल्लासनिरासकर्मण्यष्टौ परिष्ठाप्य इद्धबुद्धीन् ।
अतिप्रपत्सूरिवरान् दिगष्टगारिष्टगंधेभनिभान् शुभांश्च ॥२२॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—ત્યાં છાયાવડે સુંદર એવા એક વડના વૃક્ષ ની આસન કર્યું. તે સમયે મુહૂર્તવેત્તાઓના સમૂહમાં જેની શ્રેષ્ઠ કીર્તિ એવા તે શ્રી સર્વદેવસૂરિએ તે સમયે સર્વોત્તમ મુહૂર્ત જોઈ વાદીઓના વિલાસને નાશ કરવાના કાર્યમાં અતિ સમર્થ પરાક્રમવાળા, આ દિશાઓના મદગંધી ગજેંદ્ર જેવા અને મહાબુદ્ધિમાન્ એવા આ સૂરિઓને સ્થાપિત કર્યા છે. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

ततो गणः शिष्यततो वटाख्यापयातोऽमयत्क्वापि बृहद्गणाह्वः ।
तस्मिंश्च गच्छे प्रवरेषु भूरिसूरिष्वतीतेषु बहुश्रुतेषु ॥ २३ ॥
धीमान् जगच्चन्द्र इति प्रतीतनामा सुधामाजनि सूरिराजः ।
यद्दीप्तिवादाचार्यगुणा गणेन्द्रं यं शिश्रियु प्रेमभरप्रगुणा ॥२४॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—શિષ્યોથી વિસ્તાર પામેલો તે ગચ્છ ત્યારથી પૃથ્વીમાં વડગચ્છ અથવા કોઇ ઠેકાણે વૃહદ્‌ગચ્છ એવા નામથી વિખ્યાત થયો. તે ગચ્છમા ઘણા અદ્ભુત વિદ્વાનો થઇ ગયા પછી શ્રીમાન્ જગચ્ચંદ્ર એવા નામે પ્રખ્યાત એક તેજસ્વી સુરિરાજ થયા. જેમના આશ્રી મેરુ જેવા આચાર્યના સર્વ ગુણોએ તે ગચ્છપતિનો આશ્રય કર્યો હતો * ૨૩-૨૪.

स्वगोभिर्दलितसमस्तपापतमाः क्ष्मातलदर्शितपुण्यमार्गः ।
जगज्जनानां प्रमदं वितन्वन् श्रीचन्द्रवच्चोऽजनि सार्थकाह्वः ॥२५॥

ભાવાર્થ—પોતાની વાણીથી સર્વ પાપ રૂપ અંધકારનો નાશ કરનાર, પૃથ્વીમાં પુણ્યનો માર્ગ દર્શાવનાર અને સર્વ વિશ્વજનને આહ્‌લાદ આપનાર તે જગચ્ચંદ્ર આચાર્ય ચંદ્રની[1] પેઠે સાર્થક નામવાળા થયા હતા. ॥ ૨૫ ॥

वैराग्यवान् द्वादशवत्सरान्याचामाम्लनिर्माणतपो व्यधत्त ।
दां दुस्तरं तेन तपागणेति गणस्य सत्ख्यातिरभूत् क्षमायां ॥२६॥

ભાવાર્થ—જગચ્ચંદ્ર આચાર્યે વૈરાગ્ય ધરી બાર વર્ષ સુધી દુસ્તર એવું આંબિલનુ તપ કર્યું હતુ. તેથી તેમનો આ ગણ તપાગચ્છ એવા નામે પૃથ્વીમા વિખ્યાત થયો હતો. ॥ ૨૬ ॥

श्रीमज्जगच्चन्द्रगुरोर्विनेयस्त्वमेयसद्गुणगुणैर्विनिद्रः ।
देवेन्द्रमर्त्येन्द्रमुनीन्द्रवंद्यो देवेन्द्रसूरिः समभूत् प्रभावकः ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ પુરૂષોએ વર્ણવવાયોગ્ય એવા અપરિમિત ગુણોથી પ્રકાશિત, અને દેવેંદ્ર, નરેંદ્ર અને મુનીંદ્રોએ વંદવા યોગ્ય

---

* અર્થાત્ ગચ્છમા જેટલા ગુણો જોઇએ તે ગુણો તેનામાં હતા.

1 ચંદ્ર જેમ જગતને આહ્‌લાદ આપે છે તેમ તે જનોને આહ્‌લાદ આપતા હતા.

એવા દેવેંદ્રસૂરિ નામે તે જગચ્ચંદ્ર ગુરૂના તેજસ્વી શિ- થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

व्याख्याकलां यस्य कलां विलोक्य श्रीवस्तुपालादिमहेश्वरास्ते ।
के घूर्णयंति स्म न पूर्णचित्ताः शीर्षाणि हर्षेण च विस्मयेन ॥२८॥

ભાવાર્થ—દેવેંદ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા જોઈ શ્રી વસ્તુપાળ વગેરે કયા મોટા રાજ્ય ધનાઢ્યોએ ચિત્તમાં હર્ષ તથી અને વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુણાવ્યા નહતા ? અર્થાત્ તેમની વ્યાખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી સર્વે ભક્તો-શ્રાવકો તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા કરતા હતા. ॥ ૨૮ ॥

कर्मस्वरूपप्रथनाय कर्मग्रंथादिसद्ग्रंथविधानवेधाः ।
मेधाप्रधानो जगतां गतांहा व्यभासयज्जैनमतं मतं यः ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રંથોને રચનારા અને બુદ્ધિમાન્ તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જગતને માન્ય એવા જૈનમતને દીપાવ્યો હતો. ॥ ૨૯ ॥

संशुद्धसाधुस्थितिदुर्गमार्गं प्ररूपयंश्चारु समाचरंश्च ।
अनल्पसंकल्पितदानकल्पद्रुमोऽभवद्यो जिनकल्पिकल्पः ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગની પ્રરૂપણા કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ઘણા સંકલ્પિત દાન આપવામાં કલ્પવૃક્ષ રૂપ એવા તે આચાર્ય જિનકલ્પીની સમાન થયા હતા. ॥ ૩૦ ॥

ख्यातो दिगंते विततेऽर्हदेवासी स्वदासीकृतदेवसूरिः ।
निस्सीमगंभीरिमहृद्यविद्यानंदाख्यसूरींद्र इहावभासे ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગંતમાં વિખ્યાત, બૃહસ્પતિને પણ પોતાના દાસ કરનાર અને અપરિમિત ગાંભીર્યથી મનોહર એવા વિદ્યાનંદ નામે સૂરિ તે દેવેંદ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

नवोद्गता कल्पलता श्रिता या सरित्पतिं या सरितस्तता या ।
मरालबाला इव मानसं या यं हृद्यविद्या हि तथा प्रथाढ्याः ॥३२॥

ભાવાર્થ—નવીન લતાઓ જેમ વૃક્ષનો આશ્રય કરે, વિસ્તીર્ણ સરિતાઓ જેમ સમુદ્રનો આશ્રય કરે અને હંસલીઓ જેમ માન સરોવરનો આશ્રય કરે તેમ મનોહર અને પ્રખ્યાત વિદ્યાઓએ તે વિદ્યાનંદ સૂરિનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૩૨ ॥

प्रह्लादनपूर्पुरपत्तने श्रीमत्प्रह्लादनोर्वीपतिसद्विहारे ।
श्रीगच्छधुर्यैः किल यस्य वर्यश्रीसूरिमंत्रे सति दीयमाने ॥ ३३ ॥
सत्पात्रमात्रातिगसद्गुणानिप्रह्लादहृद्भूस्म्यपलेखा ।
कर्पूरकाश्मीरजकुंकुमादिगंधोदकं प्राक् ववृषुस्तदानीम् ॥३४॥युग्मम्

ભાવાર્થ—પ્રહ્લાદન નગરમાં શ્રી પ્રહ્લાદન રાજાના કરેલા પ્રહ્લાદન નામના વિહાર વિષે શ્રીગચ્છના અગ્રેસર એવા સૂરિઓએ જ્યારે તે વિદ્યાનંદ સૂરિને આચાર્યમંત્ર આપ્યો ત્યારે સત્પાત્રના અસંખ્ય સદ્‌ગુણોથી હૃદયમાં હર્ષોત્કર્ષ ધારણ કરતા ઉત્તમ દેવતાઓએ તત્કાળ તેમની ઉપર કપૂર, કેશર અને કુંકુમના સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરી હતી. ॥ ૩૩-૩૪ ॥

तत्पट्टपूर्वाद्रिदिनेन्द्रभानुर्जगज्जनाह्लादनशीतभानुः ।
श्रीधर्मघोषः स्फुरदम्बुघोषः स नंदतात्सिंचितपुण्यपोषः ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—તેમના પટ્ટ રૂપી ઉદયગિરિમાં સૂર્ય રૂપ, જગત્ જનને આનંદ આપવામાં ચંદ્ર સમાન, મેઘના જેવા ગંભીર શબ્દવાળા અને પુણ્યનું પોષણ કરનાર શ્રીધર્મઘોષ નામે સૂરિ હમેશા આનંદ પામો. ॥ ૩૫ ॥

प्रबोधितो येन नवेन साधुः पृथ्वीधरः साधुधुरंधरोऽसौ ।
रसात् विहारांश्चतुरश्चतुर्भिः समं विशालान् ...कार्षीत् ॥३६॥

એવા દેવેંદ્રસૂરિ નામે તે જગચ્ચંદ્ર ગુરૂના તેજસ્વી
થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

व्याख्याकलां यस्य कलां विलोक्य श्रीवस्तुपालादिमहेभ्य
के घूर्णयंति स्म न पूर्णचित्ताः शीर्षाणि हर्षेण च विस्मयेन ॥

ભાવાર્થ—દેવેંદ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા જોઈ
વસ્તુપાળ વગેરે કયા મોટા શ્રેષ્ઠ ધનાઢ્યોએ ચિત્તમાં હર્ષ લાવી
વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુણાવ્યાં નહતાં? અર્થાત્ તેમની
ખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી સર્વે ભક્તો-શ્રાવ
તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા
હતા. ॥ ૨૮ ॥

कर्मस्वरूपप्रथनाढ्यकर्मग्रंथादिसद्ग्रंथविधानवेधाः ।
मेधाप्रधानो जगतां मतांहा व्यभासयज्जैनमतं मतं यः ॥ २९

ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રં
રચનારા અને બુદ્ધિમાન્ તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જગ
માન્ય એવા જૈનમતને દીપાવ્યો હતો. ॥ ૨૯ ॥

संशुद्धसाधुस्थितिदुर्गमार्गे प्ररूपयंश्चारु समाचरंश्च ।
अनल्पसंकल्पितदानकल्पद्रुमोऽभवद्यो जिनकल्पिकल्पः ॥ ३०

ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગની
રૂપણા કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ઘણું સંકલ્પિત દાન
વામાં કલ્પવૃક્ષ રૂપ એવા તે આચાર્ય જિનકલ્પીની સમાન
હતા. ॥ ૩૦ ॥

ख्यातो दिगन्ते विलते तदीयोपासी स्वदासीकृतदेवसूरिः ।
निस्सीमगंभीरिमहृद्यविद्यानंदाह्वसूरींद्र इहावभासे ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગંતમાં વિખ્યાત, બૃહસ્પતિને
પોતાના દાસ કરનાર અને અપરિમિત ગાંભીર્યથી મનોહર
વિદ્યાનંદ નામે સૂરિ તે દેવેંદ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

मनोहरं नव्यलताः श्रिता या सरित्पतिं या सरितस्तता या ।
मरालबाला इव मानसं या यं हर्षविद्या हि तथा प्रथाढ्याः ॥३२॥

ભાવાર્થ—નવીન લતાઓ જેમ વૃક્ષનો આશ્રય કરે, વિસ્તીર્ણ સરિતાઓ જેમ સમુદ્રનો આશ્રય કરે અને હંસલીઓ જેમ માન સરોવરનો આશ્રય કરે તેમ મનોહર અને પ્રખ્યાત વિદ્યાઓએ તે વિદ્યાનંદ સૂરિનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૩૨ ॥

प्रल्हादनक्ष्मापकृतप्रपत्तने श्रीमल्हादनोर्वीपतिसद्विहारे ।
श्रीगच्छधुर्यैः किल यस्य वर्यैः श्रीसूरिमंत्रे सति दीयमाने ॥ ३३ ॥
सत्पात्रमात्रानिगलद्गुणातिप्रहृष्टहृद्भिर्भृशमप्यलेखाः ।
कर्पूरकाश्मीरजकुंकुमाद्विगंधोदकं धाक् ववृषुस्तदानीम् ॥३४॥युग्मम्

ભાવાર્થ—પ્રહ્લાદન નગરમાં શ્રી પ્રહ્લાદન રાજાના કરેલા પ્રહ્લાદન નામના વિહાર વિષે શ્રીગચ્છના અગ્રેસર એવા સૂરિઓએ જ્યારે તે વિદ્યાનંદ સૂરિને આચાર્યમંત્ર આપ્યો ત્યારે સત્પાત્રના અસંખ્ય સદ્‌ગુણોથી હૃદયમાં હર્ષોત્કર્ષ ધારણ કરતા ઉત્તમ દેવતાઓએ તત્કાળ તેમની ઉપર કપૂર, કેશર અને કુંકુમના સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરી હતી. ॥ ૩૩-૩૪ ॥

तत्पट्टपूर्वाद्रिदिनेशभानुर्जगत्प्रबालादनशीतभानु ।
श्रीधर्मघोषः स्फुरदब्दघोषः स नंदतात्सिद्धिगपुण्यपोषः ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—તેમના પટ્ટ રૂપી ઉદયગિરિમાં સૂર્ય રૂપ, ત્રણ જગતને આનંદ આપવામાં ચંદ્ર સમાન, મેઘના જેવા ગંભીર શબ્દવાળા અને પુણ્યનું પોષણ કરનાર ધર્મઘોષ નામે સૂરિ હમેશા આનંદ પામો. ॥ ૩૫ ॥

यत्पोषितो येन यथैव साधुः पूर्वोधर साधुधुरंधरोऽसौ ।
कल्याणान् विहारांश्चतुरश्चतुर्भिः सत्त्वस्थिरात्मोत्तीर्णशासनकार्यैः ॥३६॥

એવા દેવેંદ્રસૂરિ નામે તે જગચ્ચંદ્ર ગુરૂના તેજસ્વી શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૨૭ ॥

व्याख्याकलां यस्य कलां विलोक्य श्रीवस्तुपालादिमहेभ्यमुख्याः।
के घूर्णयंति स्म न पूर्णचित्ताः शीर्षाणि हर्षेण च विस्मयेन ॥२८॥

ભાવાર્થ—દેવેંદ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા જોઈ શ્રી વસ્તુપાળ વગેરે કયા મોટા સભ્ય ધનાઢ્યોએ ચિત્તમાં હર્ષ લાવી અને વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુણાવ્યાં નહોતા ? અર્થાત્ તેમની વ્યાખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી સર્વે ભક્તો—શ્રાવકો—તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા કરતા હતા. ॥ ૨૮ ॥

कर्मस्वरूपप्रथनाढ्यकर्मग्रंथादिसद्ग्रंथविधानवेधाः ।
मेधाप्रधानो जगतां मतांहा व्यभासयज्जैनमतं मतं यः ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર કર્મ ગ્રંથ વગેરે ગ્રંથોને રચનારા અને બુદ્ધિમાન્ તથા પાપરહિત એવા તે સૂરિએ જગત્‌ને માન્ય એવા જૈનમતને દીપાવ્યો હતો. ॥ ૨૯ ॥

संशुद्धसाधुस्थितिदुर्गमार्गं प्ररूपयंश्चारु समाचरंश्च ।
अनल्पसंकल्पितदानकल्पद्रुमोऽभवद्यो जिनकल्पिकल्पः ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં દુર્ગ રૂપ એવા માર્ગની પ્રરૂપણા કરનાર, ઉત્તમ રીતે વર્તનાર અને ઘણાં સંકલ્પિત દાન આપવામાં કલ્પવૃક્ષ રૂપ એવા તે આચાર્ય જિનકલ્પીની સમાન થયા હતા. ॥ ૩૦ ॥

ख्यातो दिगंते विनते तदंतेवासी स्वदासीकृतदेवसूरिः ।
निस्सीमगंभीरिमहृद्यविद्यानंदाख्यसूरींद्र इहावभासे ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—વિસ્તારવાળા દિગંતમાં વિખ્યાત, બૃહસ્પતિને પણ પોતાના દાસ કરનાર અને અપરિમિત ગાંભીર્યથી મનોહર એવા વિદ્યાનંદ નામે સૂરિ તે દેવેંદ્રસૂરિના શિષ્ય થયા હતા. ॥ ૩૧ ॥

मनोहरं नव्यलताः श्रिता या सरित्पतिं या सरितस्तता या ।
मरालबाला इव मानसं वा यं हृद्यविद्या हि तथा प्रख्याताः ॥३२॥

ભાવાર્થ—નવીન લતાઓ જેમ વૃક્ષનો આશ્રય કરે, વિસ્તીર્ણ સરિતાઓ જેમ સમુદ્રનો આશ્રય કરે અને હંસલીઓ જેમ માન સરોવરનો આશ્રય કરે તેમ મનોહર અને પ્રખ્યાત વિદ્યાઓએ તે વિદ્યાનંદ સૂરિનો આશ્રય કર્યો હતો. ॥ ૩૨ ॥

प्रह्लादनह्लादनपुरपत्तने श्रीमत्प्रह्लादनोर्वीपतिसद्विहारे ।
श्रीगच्छधुर्यैः किल यस्य पट्टश्रीसूरिमंत्रे सति दीयमाने ॥ ३३ ॥
सत्पात्रमात्रानिगसद्गुणानिप्रहृष्टहृत्संभृतरम्यलेश्या ।
कर्पूरकाश्मीरजकुंकुमादिगंधोदकं श्राक् ववृषुस्तदानीम् ॥३४॥युग्मम्

ભાવાર્થ—પ્રહ્‌લાદન નગરમાં શ્રી પ્રહ્‌લાદન રાજાના કરેલા પ્રહ્‌લાદન નામના વિહાર વિષે શ્રીગચ્છના અગ્રેસર એવા સૂરિઓએ જ્યારે તે વિદ્યાનંદ સૂરિને આચાર્યમંત્ર આપ્યો ત્યારે સત્પાત્રના અસંખ્ય સદ્‌ગુણોથી હૃદયમાં હર્ષોત્કર્ષ ધારણ કરતા ઉત્તમ દેવતાઓએ તત્કાળ તેમની ઉપર કપૂર, કેશર અને કુંકુમના સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરી હતી. ॥ ૩૩-૩૪ ॥

तत्पट्टपूर्वाद्रिदिनेन्द्रभानुर्जगत्प्रमोदाय नशीतभानुः ।
श्रीधर्मघोष स्फुरदम्बुघोषः स नंदतात्सिंचितपुण्यपोषः ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—તેમના પટ્ટ રૂપી ઉદયગિરિમાં સૂર્ય રૂપ, ત્રણ જગતને આનંદ આપવામાં ચંદ્ર સમાન, મેઘના જેવા ગંભીર શબ્દવાળા અને પુણ્યનું પોષણ કરનાર શ્રીધર્મઘોષ નામે સૂરિ હમેશાં આનંદ પામો. ॥ ૩૫ ॥

प्रबोधितो येन नवेन साधुः पृथ्वीधर
स्तादान् विहारांश्चतुरश्चतुर्भिः ...

ભાવાર્થ—તે ધર્મઘોષસૂરિએ નીતિથી પ્રતિબોધ કરેલા અને સાધુ પુરૂષોના ધુરંધર એવા પૃથ્વીધર રાજાની પાસે મોટા કે રાશી વિહારો કરાવ્યા હતા. ॥ ૩૬ ॥

षट्पूर्वपंचाशदतुल्यहेमघटीभिरिभ्यो रचितेंद्रमालाम् ।
कंठे निजे यो विनिवेश्य यदयां मुक्तिं वशां तां हृदि मन्यते स्म ३७

ભાવાર્થ—તે સુવર્ણની છપ્પન અનુપમ ઘડીઓથી એક સુંદર ઈંદ્રમાળા બનાવી પોતાના કંઠમાં પહેરી મુક્તિ રૂપી સ્ત્રીને પોતાને વશ થયેલી માનતા હતા. ॥ ૩૭ ॥

माधुर्यधुर्या च सुधासदेश्यां यद्देशनां श्रोत्रपुटैर्निपीय ।
पृथ्वीधरांगोद्भवझंझणोऽसौ श्रीतीर्थयात्रां रचयन् पवित्रां ॥ ३८ ॥
सुवर्णदुर्वर्णमयीं किलैकामेवाद्भुतश्रेणिकरीं पताकाम् ।
ददौ सदौचित्यधरः सुतीर्थे शत्रुंजयाद्रावपि चोज्जयंते ॥३९॥युग्मं

ભાવાર્થ—અમૃત જેવી મધુરતાવાળી તે ધર્મઘોષસૂરિની દેશનાને શ્રવણપુટથી પાન કરી ઉત્તમ યોગ્યતાને ધારણ કરનારા પૃથ્વીધરના ઝંઝણ નામના રાજકુમારે તીર્થની પવિત્ર યાત્રા કરતાં શ્રી શત્રુંજય અને ઉજ્જયંત (ગિરનાર) માં સુવર્ણ અને રૂપાની એ અતિ અદ્ભુત પતાકા આપી હતી. ॥ ૩૮-૩૯ ॥

श्रीधर्मघोषो गुरुरन्यदोर्व्यां गुर्व्यां विहारं रचयन् समागात् ।
श्रीउज्जयिन्यामलकाजयिन्यामनन्यसामान्यघनप्रभावः ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—અસામાન્ય અને ઘણા પ્રભાવવાળા તે શ્રી ધર્મઘોષસૂરિ ગુરૂ એક વખતે વિશાળ પૃથ્વીમાં વિહાર કરતાં કરતાં અલકાપુરીને જીતનારી એવી ઉજ્જયિની નગરીમાં આવ્યા. ॥ ૪૦ ॥

गुरूत्नति लोकनतिप्रसक्तामतिप्रभूतां पुरि वीक्ष्य कश्चित् ।
योगी विपश्चित् कुपितः समागात् गुर्वाश्रमं सन्नित आत्तशिष्यैः ४१

ભાવાર્થ—તે નગરીમાં લોકોની વંદનાથી ગુરૂની ઘણી ઉન્નતિ જોઇ કોઈ વિદ્વાન્ યોગી તાપસ કોપ કરી પોતાના શિષ્યોને લઈ ગુરૂને આશ્રમે આવ્યો. ॥ ૪૧ ॥

सर्पान् सदर्पान् वदनोद्भवत्फूत्कारपातैर्भीषितांतरिक्षान् ।
ततः ससर्ज स मुमोच विद्याकृतानि सत्त्वान्यपि वैकृतानि ॥४२॥

ભાવાર્થ—તે યોગી તાપસે મુખમાંથી નીકળતા ફુંફાડાના સમૂહથી આકાશને ભરી દેતા સુન્દર ગર્વિષ્ઠ સર્પો અને પોતાની વિદ્યાથી રચેલા બીજા કેટલાએક વિકૃત બનાવો તે ગુરૂ ઉપર મુકવા માંડ્યા. ॥ ૪૨ ॥

पद्मासने स्थानमथ प्रपूर्य ध्यानप्रयोगैर्बहुलोऽप्रमादिः ।
विनेयवृंदैः सह तं बबंध स कांचनबंधं मुनिसार्वभौमः ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—ગાન કરવા યોગ્ય ગુણવાળા અને વિદ્વાનોના ચક્રવર્તી એવા તે શ્રી ધર્મઘોષસૂરિવર્યે પદ્માસન વાળી ધ્યાન કરી તે યોગી તાપસને તેના શિષ્યોના વૃંદની સાથે કાંચબંધથી બાંધી લીધો. ॥૪૩॥

शिष्यैः प्रियैरेऽहं सह निष्फलैर्मा मुंच ततः सुगुरो प्रसद्य ।
कारुण्यपुण्यः श्रितसाम्यकाम्यस्त्वं वर्तसे यद् यतिनायकश्च ॥४४॥

ભાવાર્થ—(પછી તે યોગીએ વિનતિ કરી કે) હે સદ્ગુરૂ ! હું તમો શિષ્યોની સાથે મરવું પામું છું માટે આપ પ્રસન્ન થઈ મને મુક્ત કરો. કારણ કે, કરૂણાથી પવિત્ર અને સમાનપણાથી ઈચ્છવા યોગ્ય એવા તમે મુનિઓના સ્વામી છો. ॥ ૪૪ ॥

ततो मुमोच गुरुचक्रवर्ती तं योगिनं योजितपाणिपद्मम् ।
यतो मनः साम्यभृतां नितांतं कांतं कृपासांद्ररसैः प्रशस्यैः ॥४५॥

ભાવાર્થ—ત્યાર પછી ગુરૂ ચક્રવર્તીએ બે હાથ જોડી ઉભા રહેલા તે તાપસ-યોગીને બંધનથી મુક્ત કર્યો. સમતાને ધારણ કરનારા

મહાન્ પુરૂષોનું હૃદય પ્રશંસવા યોગ્ય એવા કરૂણાના મધુર રસ વડે સુન્દર-ભરેલું હોય છે. ॥ ૪૫ ॥

विद्यापुरे क्षुद्रविनिद्रविद्याविदः सदःसंस्थितचारुपट्टाः ।
श्राद्धीः प्रदुष्टा हृदि शाकिनीः श्रागस्तंभयद्यश्चतुरश्चनद्यः ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—ચતુર આચાર્યે વિદ્યાપુર નગરમાં ક્ષુદ્ર એવી તાત્કાલિક વિદ્યાને જાણનારી અને સભામાં સુંદર વિજયપદને ધરનારી દુષ્ટ હૃદયવાળી શ્રાવકની ચાર શાકિનીને એકદમ સ્તંભિત કરી દીધી હતી. ॥ ૪૬ ॥

यः पूर्जनाभ्यर्थनया नयानुसारी च ताः स्तंभनतो मुमोच ।
अदर्शयद्यस्य च रत्नमेकं रत्नाकर स्वं तटसंस्थितस्य ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—પછી નગરજનની પ્રાર્થનાથી નીતિમાન એવા તે આચાર્યે તે શાકિનીને પાછી સ્તંભનમાથી છોડી દીધી હતી. એક વર્ણ રત્નાકર-સમુદ્રે પોતાના કાંઠા ઉપર રહેલા આચાર્યને એક રત્ન બતાવ્યું હતું. ॥ ૪૭ ॥

विनिर्मिता येन च भव्यनव्यग्रंथा अनेके सरसार्थसार्थाः ।
प्रदीपवृन्दा इव तत्त्वमार्गमद्यापि हृद्याः किल दर्शयन्ति ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—તેમણે રચેલા રસિક અર્થવાળા ભવ્ય અને નવીન ગ્રંથે પ્રકાશિત દીપકની પેઠે અદ્યાપિ તત્ત્વમાર્ગને બતાવે છે. ॥ ૪૮ ॥

गिरीशगिर्युज्ज्वलतोत्थगर्वसर्वंकषा पेशलकौशलाढ्याः ।
सदावदाता प्रवरावदाना वक्तुं न शक्याः कविभिर्यदीयाः ॥४९॥

ભાવાર્થ—કૈલાસગિરિના ઉજ્જ્વલપણાના ગર્વને તોડવામાં પટુ કુશળતાવાળા જેમનાં ઉજ્જ્વલ ચરિત્રો કવિઓથી પણ વર્ણવી શકાય તેવા નથી. ॥ ૪૯ ॥

तस्य क्षमाभृत्प्रणतस्य पट्टे सोमप्रभः सोमसमानकीर्तिः ।
सूरिर्बभौ यो भुवि सम्यगालोकं चकारास्तसमस्तशोकम् ॥५०॥

ભાવાર્થ—રાજાઓએ વંદના કરેલા તે ધર્મઘોષ સૂરિની પાટે (તેમના શિષ્ય) સોમના જેવી કીર્તિવાળા સોમપ્રભ નામે સૂરિ થયા. જેમણે પૃથ્વીમાં સજ્જન રૂપી ચકોર પક્ષીના સમૂહને શોક રહિત કર્યો હતો * ॥ ૫૦ ॥

सत्काव्यलक्षं भुवि यो निजांकं काव्यप्रभः काव्यनिबद्धरागम् ।
धनं विपश्चिज्जनरञ्जनं सद्विनिर्ममे निर्मलनिर्ममेशः ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—નિર્મળ મુનિઓના સ્વામી અને કાવ્ય કરવાની બુદ્ધિવાળા જે આચાર્યે પૃથ્વીને વિષે કલંક (દોષ) રહિત પોતાના નામથી અંકિત અને વિદ્વાનોને મનોરંજક એવા ઘણા કાવ્યશાસ્ત્રો રચ્યા હતા. ॥ ૫૧ ॥

श्रीसोमकीर्तिनिकरः करणौघजेता
श्रीमत्सोमतिलकाभिधसूरिराजः ।
तारट्पूर्वसुधाधरशृंगरंगम्
विध्वस्ततामसभरोऽरचयद्गुपाल्वम् ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી ઇંદ્રીયોના સમૂહને જિતનારા અને સોમ (ચંદ્ર)ના જેવી કીર્તિવાળા શ્રી સોમતિલક નામના સુરિરાજે અંધકારના સમૂહનો નાશ કરી સુરિના પાટ રૂપી ઉદયગિરિના શિખરને કાંતિથી પ્રકાશિત કર્યું હતું.[1] ॥ ૫૨ ॥

श्रीसोममौलिसुरमौलिमलंकरोति
स्मासौ नभोङ्गणविभूषणतुल्यसोमः ।
श्रीसोमपुङ्गुगुरुस्वरसोरसवासं
स्फूर्जन्मनः सुमनसां दिगन्तरसां सः ॥ ५३ ॥

---

* સોમ-ચંદ્રની પ્રભાથી ચકોર પક્ષી આનંદ પામે છે તેમ આ સોમપ્રભ આચાર્યથી સજ્જન રૂપ ચકોર પક્ષી [illegible] થયા હતા.

[1] અર્થાત્ સોમપ્રભ આચાર્યની પ[illegible] [illegible]ચાર્યસૂરિ આવ્યા.

ભાવાર્થ—આકાશના આભૂષણ બરાબર એવો ચંદ્ર, ચંદ્રની
શંકરના મુગટને અલંકૃત કરતો હવો, અને શ્રી સોમતિલક ગુરુએ
તો પાપ રહિત એવા સુમનસ્ (દેવતાઓ અને વિદ્વાનો) ના હૃદ
ને નિવાસવાળું કર્યું હતું.* ॥ ૫૩ ॥

दीव्यद्दयाः सहृदया हृदयावदात-
विद्योदया घनतरा भुवनेऽत्रभूवन् ।
श्रीसोमसोमतिलकस्य मुनीश्वरस्य
साम्यं न केऽपि तु दधुर्विशुभ्रकीर्तेः ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—જેઓના હૃદયમાં ઉજ્વલ વિદ્યાનો ઉદય થયેલો અ
જેઓ દિવ્ય દયાને ધરી રહ્યા છે એવા ઘણા સહૃદય વિદ્વાનો આ
ગતમાં થઈ ગયા છે, પણ અહીંના જેવી ઉજ્વલ કીર્તિવાળા મુનીશ્
શ્રી સોમતિલક ગુરુની બરોબરી કરી શકે એવા તો કોઈ થયા
થી. ॥ ૫૪ ॥

जयानंदः सूरिस्त्रिदशपतिसूरिर्निजधिया
विनेयस्तस्यासीन्नयविनयसौभाग्यकलितः ।
अभंगं वैराग्यं दृढतमतमस्तोमसथनं
यदीयांगे चंगे प्रणयवशतो वासमकरोत् ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિ જેવા અને નય વિનય
થા સૌભાગ્યથી યુક્ત એવા જયાનંદસૂરિ નામે તે સોમતિલકસૂરિ
શિષ્ય થયા હતા; જેમના સુંદર અંગમાં દૃઢ અંધકારને નાશ કર
અભંગ વૈરાગ્યે પ્રેમથી નિવાસ કર્યો હતો.[1] ॥ ૫૫ ॥

* અહિં વ્યતિરેકાલંકાર થાય છે ચંદ્રમાએ શંકરના મુગટને
લંકૃત કર્યો હતો અને આ સૂરિએ તો બધા દેવતાઓના પણે વિદ્વા
હૃદયમાં વાસ કરી તેને અલંકૃત કર્યું હતું.

૧ અર્થાત્ તેમનામાં વૈરાગ્ય પ્રકાશિત થઇ રહ્યું હતું.

गुरौ यस्मिन् स्मेरद्युतिदिनकरे संयमरमा-
करग्राहोत्साहमदुपगतवत्यत्र नितराम् ।
तदुद्याना देव्या जिनमतगुरोः सूरिविदिता
श्रियांशीभि प्रासादयुतिमती सद्गुणमताम् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ભાજ્વલ્યમાન કાન્તિથી સૂર્ય જેવા તે જયાનંદ ગુરૂએ જ્યારે સંયમલક્ષ્મી રૂપી સ્ત્રીના પાણિગ્રહણનો મહોત્સવ કરવા માંડ્યો તે વખતે તેના વધુ બંધુના મોઢા ઉપર જિનમતની અધિષ્ઠાત્રી દેવીએ ચપટક મારી-એટલે તેણે સંયમલક્ષ્મીનું પાણિગ્રહણ કરવામાં સ મતિ આપી હતી. ॥ ૫૬ ॥

सुधर्मश्रीजंबूप्रभृतिमुनिमुख्यान् धीधनयुतान् ।
महोत्साहान् नित्याभ्युदयजयसत्कीर्तिकलितान् ।
परोक्षीभूतान् स्वामिनः नयति यतिराट् यः स्मृतिपथम्
शुभैश्चन्द्रोज्ज्वलगिरिशिखरिसुधीरिह गुणैः ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—તે જયાનંદ ગુરૂ ચંદ્રના જેવા પ્રકાશિત અને કૈલાસપર્વતના જેવા ઉજ્વલ પોતાના ઉત્તમ ગુણોથી નિત્ય ઉદય, વિજય અને સત્કીર્તિથી યુક્ત બુદ્ધિરૂપી ધનથી મોટા, અને મહાન્ ઉત્સાહવાળા શ્રી સુધર્માસ્વામી, જંબૂસ્વામી વગેરે પરોક્ષ રહેલા મુનિઓનું સ્મરણ કરાવતા હતા.* ॥ ૫૭ ॥

सदर्पं कंदर्पं प्रथमरसभोजाः स तनरे
कृपाधि क्रोधो योधो निरहंनिरस्मारमत्सर्यसहितः ।
जयानंदश्रीमत्सुगुरुभिरपरेऽपीह रिपवो
ऽन्तरंगाः सन्तेऽपारसंग्रामर्षे हागमा विरचिरे ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—તે શ્રી જયાનંદ ગુરૂએ પ્રસરતા ભુજ પરાક્રમવાળો ગર્વિષ્ટ કામદેવ, નિરહંકાર મદ તથા માત્સર્ય સહિત ક્રોધ રૂપી યોદ્ધા

* અર્થાત્ જયાનંદસૂરિમાં શ્રી સુધર્માસ્વામી … સ્વામી, વગેરે મુનિઓના જેવા ગુણો દેખાતા હતા.

અને તે શિવાય બીજા અન્તરંગ શત્રુઓને પણ તતકાળ ગર્વ રહિત કરી દીધા હતા. ॥ ૫૮ ॥

ये श्रीमद्गुरवो रवोर्जितजितप्रावृड्घनाः श्रीघनाः
श्रीमद्गौतमसंनिभा हृदि निमायुक्ताश्च युक्ता गुणैः ।
विश्वं कीर्तिजलैः समुज्ज्वलतरैः प्रक्षालयंतः स्फुर-
न्मूर्तिस्फूर्तिभृतः सृजंति सुकृतश्रीप्राज्यराज्यं क्षितौ ॥५९॥

ભાવાર્થ—પોતાના શબ્દથી વર્ષાકાળના મેઘને જીતનાર, લક્ષ્મીથી વ્યાપ્ત, હૃદયમાં કપટ રહિત ગુણોથી યુક્ત શ્રી ગૌતમ સ્વામી જેવા અને સ્ફુરણાયમાન મૂર્તિવાળાને શ્રીમાન્ જયાનંદ ગુરૂ પોતાની કીર્તિ રૂપી ઉજ્વલ જલથી બધા વિશ્વને પ્રક્ષાલન કરતા આ પૃથ્વી ઉપર પુણ્ય લક્ષ્મીથી વિશાળ એવું મહાન્ રાજ્ય કરે છે. ॥ ૫૯ ॥

इतिश्रीयुगप्रधानावतारश्रीबृहत्तपागच्छशृंगारहारभट्टारकपुरंदरपूज्यश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यवर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये श्रीतपागच्छपूर्वाचार्यसंततिप्रकटनो नाम तृतीयः सर्गः ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयः सर्गः ॥

॥ चतुर्थः सर्गः ॥

श्रीमान् जयानंदगुरुर्बुधमनः प्रबोधयन् दुःप्रतिबोधमानवान् ।
इत्थं च पृथ्वीं चरणैः पवित्रयन् प्रह्लादनाथं पुरमाजगाम सः ॥१॥

ભાવાર્થ—મોટી કાન્તિવાળા તે શ્રીમાન્ જયાનંદ ગુરૂ દુઃખે પ્રતિબોધવા યોગ્ય એવા મનુષ્યોને પ્રતિબોધ પમાડતા અને પોતાના

ચરણથી વિશાળ પૃથ્વીને પવિત્ર કરતા કરતા તે પ્રલ્હાદન નગરમાં આવી ચડ્યા. ॥ ૧ ॥

निशम्य गुर्वागमनं मनो वहन् प्रोत्सर्पिहर्षप्रकरैः करंबितम् ।
मृगीदृशां संमुखमिंदुसन्मुखः पुरीजनः सज्जनमंत्रिमुख्यकः ॥ २ ॥
जगाम वाजिक्षुरैः प्रताडयन् क्षमां च निःस्वानमयीं रथस्वनैः ।
ध्वजोत्कराभिः कदलीमयीं लसच्छत्रैः पर्वेन्दुमयीमिवाभितः ॥३॥
युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—તે જયાનંદ ગુરૂનું આગમન સાંભળી સજ્જન મંત્રી આદિ સર્વ નગરજન, ચંદ્રના જેવા મુખવાળા અને હર્ષના ઉત્કર્ષથી યુક્ત એવું હૃદય વહન કરતા ગુરૂની સન્મુખ ચાલી નીકળ્યો. અશ્વોની ખરીઓથી પૃથ્વીને તાડન કરતા તે નગરજન રથના શબ્દોથી જાણે પૃથ્વીને નિશાનમય કરતા હોય, છડીઓથી જાણે કદલીવૃક્ષમય કરતા હોય અને છત્રોથી જાણે પૂર્ણ ચંદ્રમય કરતા હોય તેમ તે દેખાતા હતા. ॥ ૨-૩ ॥

प्रणम्य सम्यग्विधिनाधिनाशनं गुरूत्तमं श्रीयुगमुत्तमं गुणैः ।
संघः स शालां सुकृतस्य मुद्भरः प्रवेशयामास नवैर्महोत्सवैः ॥४॥

ભાવાર્થ—ગુણોથી શ્રીયુગ પ્રધાન રૂપ અને માનસીક પીડાને નાશ કરનાર તે ઉત્તમ ગુરૂને સમ્યક્ વિધિથી પ્રણામ કરી હર્ષ પામેલા સર્વ સંઘે સુકૃતની [1]શાળા રૂપ તે ગુરૂને ઘણા પ્રકારના મહોત્સવથી નગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ॥ ૪ ॥

अथान्यदा दानगुणेन विश्रुतः धुर्यं जिनेशस्य पदाब्जषट्पदः ।
शुश्रूषुरात्मीयसुतेन संयुतः स सज्जनः श्रीगुरुपार्श्वमाययौ ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી એક વખતે દાન ગુણથી પ્રખ્યા   ઘણી પ્ર

[1] અર્થાત્ જેનામાં ઘણું સુકૃતો રહ્યાં હતા

શંકા કરવા યોગ્ય હૃદયવાળો સજ્જન મંત્રી શ્રી ગાંઙ્ગેય ધર્મ સાંભળવાની ઇચ્છાથી પોતાના પુત્ર આમકુમારની સાથે ગુરુની પાસે આવ્યો. ॥ ૫ ॥

निरीक्ष्य धर्माभिमुखं स्फुरन्मुखं महेभ्यमंत्रिं गुणसज्जनामकं ।
सुधासदेश्यां वरधर्मदेशनां गुरुश्चकारेत्यघसंचनाशिनीम् ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—સ્ફુરણાયમાન મુખવાળા અને મહાન્ ગુણવાળા સુજ્ઞરૂપ તે ગુણવાન સજ્જન મંત્રીને ધર્મ શ્રવણમાં તત્પર થયેલ જોઈ ગુરૂ જયાનંદ સૂરિએ પાપના સમૂહને નાશ કરનારી અમૃત સમાન ધર્મદેશના નીચે પ્રમાણે આપવા માંડી. ॥ ૬ ॥

निदर्शनैस्तैर्दशभिः सुदुर्लभं नृजन्म यच्चर्वति तनूमतां भवन् ।
तथापि सत्क्षेत्रसुजातिशुद्धिभृत् कुलादिकं चात्यतिदुर्लभं भवेत् ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ—દશ દૃષ્ટાંતોથી પ્રાણીઓને પ્રથમ મનુષ્ય જન્મ થવો દુર્લભ છે, અને તેમાં પણ સારૂં ક્ષેત્ર તથા સારી જાતિની શુદ્ધિને ધારણ કરનાર કુલાદિક એ બન્ને પ્રાપ્ત થવું એતો અત્યંત દુર્લભ છે.[૧] ॥ ૭ ॥

तत्प्राप्य दुःप्रापमपि प्रमादभृज्जनः सपापः सुकृतं तनोति नो ।
स लब्धमप्यब्धिजले प्रपातयत्यहो महोनिस्तरणिं सुसन्मणिम् ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—તેવા દુઃપ્રાપ્ય મનુષ્યજન્મને પ્રાપ્ત કરીને પણ જે પાપી પ્રાણી પ્રમાદને ધારણ કરી સુકૃતને વિસ્તારતો નથી, તે તેજમાં સૂર્ય જેવો ચિંતામણિ પ્રાપ્ત થયો તો પણ તેને પાછો સમુદ્રના જળમાં પાડી નાખે છે. અહો એ કેવું આશ્ચર્ય ! ॥ ૮ ॥

૧ અર્થાત્ પ્રથમ મનુષ્યજન્મ દુર્લભ, તે પછી ઉત્તમ ક્ષેત્ર, જાતિ અને કુળ મળવું દુર્લભ છે.

रिपुः प्रमादः पितृघातनोद्यतो विषं प्रमादश्च भवेत् हलाहलम् ।
अनिष्टमुत्कृष्टमरिष्टमत्र नो प्रमादतुल्यं परिवर्ति विष्टपे ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—પ્રમાદ એ પિતાનો ઘાત કરવા ઉદ્યત થએલો શત્રુ છે, પ્રમાદ એ હળાહળ વિષ છે. આ જગતમાં પ્રમાદના જેવું બીજું અનિષ્ટ અને ઉત્કૃષ્ટ ૧અરિષ્ટ કોઇ નથી. ॥ ૯ ॥

प्रमादशत्रुं स्फुरदुद्यमायुधै कृती निराकृत्य महोल्बणं रणे ।
अधर्मकर्मद्रुमखंडखंडनं परश्वधं धर्ममसौ च सेवते ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—કુશળ પુરૂષ ઉદ્યમ રૂપ સ્ફુરિત આયુધોથી રણને વિષે ઉગ્ર એવા પ્રમાદ રૂપી શત્રુને નિરાકરણ કરી અધર્મ કર્મ રૂપી વૃક્ષોને ખંડન કરનાર ધર્મ રૂપી કુવાડાને સેવે છે. ॥ ૧૦ ॥

धर्मोऽस्त्यसौ बंधुरबंधुतातुरां पिता च माता च भवे भवेदयम् ।
चिंतामणिः सद्घृणिरेष चोत्तमः कल्पद्रुमः कल्पितवस्तुदानतः ॥११॥

ભાવાર્થ—ધર્મ બંધુ રહિત પુરૂષોનો બંધુ છે. સંસારમાં માતા અને પિતા સમાન છે, ઇષ્ટ કિરણવાળો ચિંતામણી છે અને કલ્પિત વસ્તુના દાન આપવાથી તે ઉત્તમ કલ્પવૃક્ષ રૂપ છે. ॥ ૧૧ ॥

सुश्राद्धसत्साधुवृषद्विभेदभागसौ ससौरभ्ययशोभृतार्हता ॥
प्ररूपितो रूपजुषा हतांतरद्विषा गुणव्रातपुषा तमोमुषा ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ—સુગંધી રૂપ યશને ધારણ કરનારા, અંતર શત્રુઓને હણનારા, ગુણોના સમૂહને પોષણ કરનારા અને અંધકારને ટાળનારા શ્રી અર્હંત પ્રભુએ તે ધર્મને શ્રાવક ધર્મ અને સાધુધર્મ એવા બે ભેદથી પ્રરૂપણ કરેલો છે. ॥ ૧૨ ॥

श्रीशासको धर्म उपासकांगिनां मुक्तिप्रदानप्रतिभूः क्रमाद् भवेत् ॥
यतेस्तु धर्मः शिवशर्मसंततिं प्रतस्पृशां नूनमिहैव यच्छति ॥१३॥

૧ અરિષ્ટ—અનિષ્ટ—ખરાબ.

ભાવાર્થ—ઉપાસક શ્રાવક લોકોનો ઉપાસક ધર્મ અનુક્રમે મુક્તિ આપવામાં જામીન થાય છે, પરંતુ સાધુઓનો ધર્મ તો આ લોક વ્રતધારીઓને અવશ્ય મુક્તિસુખની પરંપરા આપે છે. ॥ ૧૩ ॥

श्रेयस्करी सा किल पारमेश्वरी सर्वेऽत्र दीक्षा सुरपादपेव ।
वितरति चित्तामितकामितानि ताः प्रयच्छति मोक्षसंपदोऽपि वा।

ભાવાર્થ—આ સંસારમાં કલ્યાણકારી [1]પારમેશ્વરી દીક્ષા કલ્પલતાની પેરે મનની અપરિમિત કામનાઓને અને તે મોક્ષ સંપત્તિને આપે છે. ॥ ૧૪ ॥

स्वर्धेनुवत् चित्रकवल्लिवत्सा भाग्यहीनैः पुरुषैर्न चाप्यते ।
तद् भो त्रिलोकीविदिते जिनोदिते श्रीधर्मयुग्मे प्रयतध्वमाप्तये।

ભાવાર્થ—તે ભાગવતી દીક્ષા કામધેનુ અને ચિત્રકવેલની પેઠે ભાગ્ય રહિત પુરૂષોથી મેળવી શકાતી નથી, તેથી હે ભવ્ય પ્રાણી ત્રણ લોકમાં પ્રખ્યાત એવા તે પરમેશ્વર ભાષિત [2]બંને ઈષ્ટ ધર્મ મેળવવા માટે પ્રયત્ન કરો. ॥ ૧૫ ॥

निशम्य सम्यक् सुगिरो गुरूदिता अपूरि वैराग्यरसेन मानसम्।
कुमारसोमस्य रयेण यद् बुधोऽप्यल्पोपदेशेन भवेत् प्रबोधभाक्।

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ગુરૂની ઉત્તમ ગિરા સાંભળી સોમકુમારનું હૃદય તત્કાલ વૈરાગ્યરસથી પૂર્ણ થઈ ગયું, કારણ કે પ્રાજ્ઞ પુરૂષનું અંતઃકરણ સૂક્ષ્મથી પણ પ્રબોધ પામે છે. ॥ ૧૬ ॥

श्रीमान् जयानंदमुनीश्वरोऽम्बुरुड्विकस्वरां दृष्टिमथाक्षिपन् मुदा।
वपुःश्रिया निर्जितमारविग्रहे सोमे कुमारे परिमुक्तविग्रहे ॥ १७॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ જયાનંદ મુનીશ્વરે શરીરની શોભાથી કામદે

1 પરમેશ્વર-જિન ભગવંત સંબંધી.

2 શ્રાવકધર્મ અને સાધુધર્મ.

ના શરીરને છેતનાર અને કલહને છોડનાર એવા સોમકુમાર ઉપર
ર્ષથી કમળ જેવી ¹વિકસ્વર દૃષ્ટિ નાખી. ॥ ૧૭ ॥

त्यचिंतयच्चेतसि धेति विस्मयैर्हर्षप्रकर्षैः परिपूरितो गुरुः ।
अस्यांगसंगिन्यहह प्रदृश्यते विश्वोत्तरा सद्गुणलक्षणावलिः ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—વિસ્મય અને હર્ષના ઉત્કર્ષથી પૂર્ણ થયેલા ગુરૂ ચિ-
ત્તમાં ચિંતવન કરવા લાગ્યા કે, અહા! આ કુમારના અંગ ઉપર
લોકોત્તર એવી સદ્ગુણ લક્ષણોની ²શ્રેણી જણાય છે. ॥ ૧૮ ॥

उष्णीषवन्मौलितलं गलः पालस्थिरेखशंखसुंदररेखयांकितः ।
भालं विशालं हिमभानुबिंबवद् भालंकृतं चाननमिंदुसोदरम् ॥१९॥

ભાવાર્થ—આ કુમારના મસ્તકનો ભાગ મુગટબંધ જેવો છે કંઠ
ધુર અને શંખની પેઠે સુંદર રેખાથી અંકિત છે. લલાટ ચંદ્રના બિં-
બની પેઠે વિશાળ છે, અને મુખ ચંદ્રના જેવું કાંતિથી અલંકૃત છે. ૧૯

विकस्वरांभोजदलावलोचने विलोचने व्याकरे विराजतः ।
गल्लौ प्रफुल्लौ च सदर्पदर्पणाकरस्यर्द्धिप्रदानपाटवोज्ज्वलौ ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—બંને લોચન વિકસ્વર થયેલા કમળના ગર્વને કાપતાં
સુંદર શોભે છે. પ્રફુલ્લિત રહેલા બંને ગાલ ગર્વ કરતા દર્પણને
³અલક્ષ્મી આપવાની કુશલતાથી ઉજ્વલ લાગે છે. ॥ ૨૦ ॥

हारावलिः शोभितसितैर्दंतैः सुधामयूखद्युतिवद्विराजते ।
रक्तच्छदौ रक्ततिमस्फुरन्मदौ बालप्रवालश्रियमप हरतः ॥ २१ ॥

ભાવાર્થ—સુંદર હારવાળી સુશોભિત એવી દંતપંક્તિ ચંદ્રની કાં-
તિની પેઠે શોભે છે. રતાશપણાના ગર્વથી સ્ફુરાયમાન એવા બંને
⁴અધર બાંધ કુંપળીઓની શોભાને હરી લેછે. ॥ ૨૧ ॥

૧ વિકાસ પામેલી ૨ સારાં સામુદ્રિક શારીરિક લક્ષણો.
૩ અલક્ષ્મી એટલે શોભા નહીં તે આપવા રૂપ. ૪ હોઠ

अंसौ कटुमत्कुकुदुमतौ ननौ यद्वतीतं बाहुयुगं सुवाव्रतं ।
अक्षामवक्षः पुरगोपुरस्फुरत्कपाटदैर्घ्यस्फुटपाटवोत्कटं ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—બળદની કાંઢના જેવા તેના ખભા છે, ધોંસરીના જેવા દીર્ધ બે બાહુ છે અને વિશાલ વક્ષસ્થલ નગરના દરવાજાના કમાડની દીર્ધતાના પાટવ [1]જેવા ઉત્કટ છે. ॥ ૨૨ ॥

यशस्करे चास्य करे वरेण्यरुक् याम्न्यूर्ध्वरेखातिममाप्यखंडिता।
सहस्रकुक्षिंभरिला विराजिता जनप्रतिष्ठोच्चपदप्रदा हि सा ॥२३॥

ભાવાર્થ—તેના યશસ્વી હસ્તમાં ઉત્તમ કાંતિવાળી અને અનંત સરખી એવી અખંડિત ઉર્ધ્વરેખા છે, જે રેખા હજારોના ઉદરને ભરણપોષણ કરનારી અને લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા અને ઉંચી પદવીને આપનારી છે. [2]॥ ૨૩ ॥

यथावलीनां मणिबंधजन्मनां त्रिकं नृपत्वप्रकटप्रकाशकम् ।
श्रीपूर्णकुंभः शुभलक्ष्मिलक्षदश्छत्रं पवित्रं त्रिजगत्प्रभुत्वकृत् ॥२४॥

ભાવાર્થ—તેના હાથમાં મણિબંધની ત્રણ રેખાઓ છે તે રાજાપણાને પ્રકાશ કરે છે. લાખો ગણી કલ્યાણ લક્ષ્મીને આપનાર શ્રીપૂર્ણ કુંભનું ચિન્હ છે, અને ત્રણ જગતના પ્રભુપણાને કરનાર છત્રનું પણ પવિત્ર ચિન્હ છે. ॥ ૨૪ ॥

चक्रं द्विपच्चक्रविनाशिविक्रमं वज्रं कृतैश्वर्यरमासमर्पणम् ।
पीनं च मीनाद्वितयं महोल्लसत्सौभाग्यभाग्यर्द्धिसमूहसूचकम् ॥२५॥

ભાવાર્થ—શત્રુઓના સમૂહને વિનાશ કરે તેવા પરાક્રમને સૂચવનાર ચક્રનું લક્ષણ છે, આ ઐશ્વર્ય લક્ષ્મીને અર્પણ કરનાર વજરેખા

---

૧ અર્થાત્ દરવાજાના કમાડ જેવા વિશાળ છે.

૨ અર્થાત્ ઉર્ધ્વ રેખાવાળો પુરૂષ હજારોનું ભરણપોષણ કરે છે તથા લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા અને ઉચી પદવી મેળવે છે.

છે, આ પણ એવું મત્સ્યનું ચુગલ મોટી ઉલ્લાસ પામતી સૌભાગ્યની સમૃદ્ધિને સૂચવે છે. ॥ ૨૫ ॥

श्रीस्वस्तिकः स्वस्तिकरः करोत्थले पद्मं च पद्मां सुभगांगसंगिनीम् ।
अंगुष्ठमूलस्थयवा ददत्यमी ख्याति विभूति च सदं सुविद्यया २६॥

ભાવાર્થ—આ સ્વસ્તિક (સાથીઆ)નું ચિહ્ન સ્વસ્તિ (કલ્યાણ)ને કરનારૂં છે. આ પદ્મની રેખા અંગશોભા અને સૌભાગ્ય લક્ષ્મીને આપે છે, અંગુઠાના મૂળમાં રહેલા આ યવ (જવરેખા) વિખ્યાતિ, વિભૂતિ અને સદ્વિદ્યાને આપે છે. ॥ ૨૬ ॥

करस्थरेखानिकरैः स्फुरद्वरैः मूर्त्तिभितस्फुरितैर्भृशं लक्षणैः ।
अयं शिशुर्नूनमसौ गुणोत्कर्षो गरिष्ठो भविता भुवस्तले ॥२७॥

ભાવાર્થ—મૂર્ત્તિ ઉપર સ્ફુરણાયમાન એવા લક્ષણોથી અને કલ્યાણને કરનારી એવી હસ્તરેખાઓના સમૂહથી આ બાળક યુવાનવયમાં ગુણોથી ઉત્કૃષ્ટ અને પૃથ્વીમાં મોટો થશે. ॥ ૨૭ ॥

चेदाप्स्यति दीक्षामयमद्भुतोदयो दयोज्ज्वलः प्रोज्ज्वलरंगमालया ।
ध्रुवं भवेत्सूरिवरो धरोत्तमस्तमस्ततिध्वंसनकृद् गभस्तिमान् ॥२८॥

ભાવાર્થ—જો આ બાળક દીક્ષા ગ્રહણ કરે તો અદ્ભુત ઉદયવાળો દયાથી ઉજ્વલ અને અંગની કાન્તિથી પ્રજ્વલિત પૃથ્વીમાં ઉત્તમ અને અંધકારના સમૂહને નાશ કરનાર સૂર્ય સમાન મોટા આચાર્ય થાય.[1] ॥ ૨૮ ॥

सतोऽस्मदीया बुद्धिगुरुर्गुरुर्गुणी धीसद्मनं सोमसुतं गुणाद्भुतं ।
प्रदेहि नो देहिमहोदयं यतः स्वर्गोदयं सूरिपदस्य योग्यताम् ॥२९॥

[1] સૂર્યનો ઉદય જેમ અંધકારનો નાશ કરે તેમ તે આચાર્ય પૃથ્વીમાં અજ્ઞાન રૂપ અંધકારનો નાશ કરનાર થાય.

ભાવાર્થ—[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—તેઓ એક [illegible]
[illegible] કરનારી દીક્ષા [illegible] છે, તે [illegible]
થાય છે અને તે શાંતિ નિર્મળ અને પ્રકાશિત થાય છે. ॥ ૩૦ ॥

[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—પ્રધાન મંત્રીએ હિમત લાવી કહ્યું કે, હે સ્વામી! તે
પ્રતિપાદન કર્યું તે સારૂં છે; પણ મારી સ્ત્રીને પુછી મનમાં વિચાર
પછી હું તમારૂં ઇચ્છેલું હિત કરીશ. ॥ ૩૧ ॥

इतीदं पर्योक्तिमिमां [illegible]नः [illegible]गृहे [illegible]।
[illegible] च तेन स्वसुतेन निर्ममं समोजनं मद्रसरूनयोजनं ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ઉત્તમ વચન કહીને સુશોભિત સજ્જન
પોતાને ઘેર આવ્યો, અને પોતાના પુત્રની સાથે રસવાળું-સ્વાદી
ભોજન જમ્યો. ॥ ૩૨ ॥

[illegible] [illegible] प्रोवाच [illegible]विनय नयं वहन्।
[illegible] दुरित[illegible]गृह्णामि चेद् योऽनुमतिं [illegible]॥

ભાવાર્થ—ભોજન થઇ રહ્યા પછી તેજસ્વી વિનય અને નીતિને
ધારણ કરતા એવા સોમકુમારે પોતાના માતા પિતાને કહ્યું કે, જો તમારી
સંમતિ હોય તો હું મુક્તિપદને આપનારી દીક્ષા ગ્રહણ કરૂં. ॥ ૩૩ ॥

[illegible]पदादिकं न वस्तु किंचित् किल नित्यमीक्ष्यते।
[illegible]ऽक्षयमो[illegible]ऽर्हदमं [illegible] उत्तमैः ३४

ભાવાર્થ—આ જગતમાં આયુષ્ય, યૌવન અને સંપત્તિ વગેરે કોઈ વસ્તુ નિત્ય જોવામાં આવતી નથી તેથી ઉત્તમ પુરૂષોએ નિત્ય અને અક્ષય સુખને આપનાર એવા આર્હત ધર્મનોજ આશ્રય કરવો જોઈએ. ॥ ૩૪ ॥

उरहरतां विभ्यगरिष्टतां च तां श्रामण्यमार्गे किल सोमयोगि नः।
तन्मे प्रसद्याद्य मुनीशसंनेर्धौ दीक्षां मुदा दापय च स्पृहावतः ॥३५॥

ભાવાર્થ-તે આર્હત ધર્મ મુનિપણુ ના માર્ગમાં ઉત્કૃષ્ટપણાને અને સર્વથી વરિષ્ટપણાને ધારણ કરે છે, તેથી આજે પ્રસન્ન થઈ તેની સ્પૃહા કરતા એવા મને તે સૂરિવર્ય ની પાસે હર્ષથી દીક્ષા અપાવો. ॥૩૫॥

शशोकतप्तो जनुरी सुतातुरा स्वकीयपुत्रं निजगौ पराक्रमम्।
दीक्षाग्रहीतेः समयो न तेऽधुना पुनाति गात्रं हि पवित्रदीक्षणम् ॥३६॥

ભાવાર્થ—શોકથી પીડિત એવા માતા પિતાએ પોતાના પરાક્રમી પુત્રને કહ્યુ, વત્સ ! દીક્ષા ગ્રહણ કરવાનો તારો આ સમય નથી. ક્ષણુ પવિત્ર ચારિત્રય તારા ગાત્રને પવિત્ર કરે છે. [1] ॥ ૩૬ ॥

श्रामण्यभारः कथमुह्यते त्वया विमुह्यते यत्र महत्तरैर्नरैः।
मदोत्कटैर्योऽद्भुतसाहसप्रधानसत्तर्गकैः पुत्र कथं हि वाह्यते ॥३७॥

ભાવાર્થ—હે પુત્ર ! જેમા મોટા મોટા પુરૂષો મુંઝાઈ જાય છે તેવો મુનિવ્રતનો ભાર તારાથી કેમ વહન થશે ? જે [1] ઉત્કટ મોહ બળદોથી પણ વહન કરવાને અશક્ય છે, તે નાના વાછરડાઓથી કેમ ચલાવી શકાય ? ॥ ૩૭ ॥

यः खड्गधारोपरि चंक्रमीत्यथो यो दुस्तरं वा तरतीह वारिधिम्।
यो वा हुताशेष्वनुपर्वपर्वतं वह्न्यां समारोहति दुष्करस्पृशं ॥३८॥
सर्पाधिपं विद्यति यो मुखं ज्वालावलीयो ज्वलनावं वा पिबेत्।
मनुष्यपुत्रे पुत्र सोऽपि संयमं धर्तुं हि मार्दवादिभिः ॥ ॥

---

१ અર્થાત્ નું ક્ષણુ ચારિત્ર્યનો ૨ ઘણા

ભાવાર્થ—હે અલ્પ બુદ્ધિવાળા પુત્ર! જે પુરૂષ ખડ્ગની ધાર ઉપર ચાલે, જે દુસ્તર સમુદ્રને તરી જાય, જે આકાશ સુધી ઉંચા એવા મેરૂપર્વત ઉપર બે પગે ચઢીને જે [1]રાધા નામની પુતળીના નેત્રને વેધ કરે, અને જે અગ્નિની જ્વાળાઓને પી જાય, તે પુરૂષ સંયમને ધારણ કરવાને યોગ્ય છે—કરવાનું સાહસ કરે છે. ॥ ૩૯ ॥

अथाभ्यधात्सोमसुतः स्मितास्मितः सद्धैर्यभाजः किमु दुष्करं भवेत्।
क्लीबांगिनामेव भयास्तचेतसां भवेन्महत्कार्यकृतौ विमर्शधीः ॥४०॥

ભાવાર્થ—સોમકુમારે હસતાં હસતાં કહ્યું, પૂજ્ય માતા પિતા! ધૈર્યવાળા પુરૂષને શું દુષ્કર છે? મનમાં ભય રાખનારા નપુંસક પુરૂષોનેજ મહત્ કાર્ય કરવામાં વિચાર કરવાની બુદ્ધિ હોય છે.[2] ॥ ૪૦ ॥

लसन्नमेरुद्रुमि मेरुपर्वतस्तावन्न तुंगः सुरकोटिभासुरः ।
भयंकरः क्षोभकराकरः स्फुरत्यसौ च तावत्किल दुस्तरत्वभृत् ॥४१॥
कार्यं सृजद्भिर्विषमं महत्तमं यावन्न धीरैः क्रियते महोद्यमः ।
तन्मांतरायं कुरुतं युवामहं दीक्षां ग्रहीष्येऽभिगृहीतनिश्चयः ॥४२॥
॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—અતિશય મોટા અને વિષમ એવા કાર્યને ઉત્પન્ન કરનાર ધીર પુરૂષો જ્યાં સુધી મહાન્ ઉદ્યોગ કરે નહીં ત્યાં સુધીજ નમેરૂના વૃક્ષોથી સુશોભિત અને કોટી દેવતાઓથી પ્રકાશમાન એવો મેરૂ પર્વત ઉંચો છે, અને ત્યાં સુધીજ મોટા મધરોની ખાણુ રૂપ ભયંકર સમુદ્ર દુસ્તરપણાને ધારણ કરી સ્ફુરી રહ્યા છે. ॥ ૪૧–૪૨ ॥

૧ રાધાવેધનો પ્રયોગ અર્જુને દ્રૌપદી સ્વયંવરમાં કર્યો હતો. ૨ અર્થાત્ નપુંસકો મહત્ કાર્ય કરવામાં વિચાર કરતા બેસી રહે છે.

૩ અર્થાત્ જો તેઓ ઉદ્યોગ કરવો ધારે તો તેઓ મેરૂગિરિને અને મહાન્ સમુદ્રને પણ બીનકુપ ગણતા નથી.

गृहस्थतायां विरतं रतं शमे विज्ञाय पुत्रं पितृमातृशामलर् ।
ततो जयानंदगुरोः पुरो ददौ दीक्षाप्रदानानुमतिं सुतस्य तर् ४३

ભાવાર્થ—અને માતા પિતાએ પુત્રને ગૃહસ્થપણામાં વિરક્ત અને શમતામાં રક્ત જાણી જયાનંદ ગુરૂની પાસે તેને દીક્ષા લેવાની સંમતિ આપી. ॥ ૪૩ ॥

अथो गुरुर्ज्योतिषिकाग्रणीर्गुणी प्रासादतस्यामदृगस्य सद्गुरुं ।
लग्नं प्रदीप्रं प्रगुणैर्गुणैस्ततैर्युक्तं च दोषैर्दिनशुद्धिसंयुतम् ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—જ્યોતિષવેત્તાઓમાં અગ્રણી એવા સદ્ગુણી ગુરૂએ તેને દીક્ષા લેવાને માટે ઉત્તમ ગુણોથી પ્રકાશિત, દોષથી મુક્ત અને દિનશુદ્ધિથી ઉત્તમ એવું લગ્નમૂહુર્ત્ત જોઈ આપ્યું. ॥ ૪૪ ॥

धीसज्जनो मज्जनमण्डपांतरे निवेश्य हाटके काञ्चनासने सुतन् ।
स स्नापयामास जलैर्महोज्ज्वलैः कर्पूरसत्कुंकुमवासवासितैः ॥४५॥

ભાવાર્થ—પછી સજ્જન મંત્રીએ પુત્રને સ્નાનમંડપમાં લઈ જઈ સુવર્ણના પીઠ સિંહાસન ઉપર બેસારી કપૂર તથા કેસરથી સુવાસિત એવા સ્વચ્છ જળથી સ્નાન કરાવ્યું. ॥ ૪૫ ॥

क्षीरोदकादीनि महार्घ्यदिव्यदिव्याम्बराणि प्रवराणि भासुरे ।
त्रिलोकलोकाप्रतिरूपरूपभृत्सप्रसंघाद्भूर्यधियां महोदधि ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિઓના સાગર અને ત્રણલોકમાં અપ્રતિમ રૂપને ધારણ કરનાર તે સોમકુમારે તેજથી પ્રકાશિત, અમૂલ્ય અને મનોહર દિવ્ય વસ્ત્રો પરિધાન કર્યાં. ॥ ૪૬ ॥

सुपर्णचंपकमुकुटेन भूषितोत्तमांगभागः कुसुमालिमालिना ।
अमानरत्नोज्ज्वलकांतिमंडलोल्लासि कुंडलार [illegible] ४७ ॥

ભાવાર્થ—પુષ્પ મોગરીની શોભિત [illegible] ॥ એવા
મસ્તકને બંધન કર્યું, તેમજ ન [illegible] પ્રકાશ

કુંડલોથી બંને કર્ણને શણગાર્યાં. ॥ ૪૭ ॥

हारार्द्धहारैः सुषमामनोहरैः संशोभितोरस्थल उज्वलद्युतिः ।
प्रोद्दीप्रयाद्वंगदबाहुरक्षकै रत्नोर्मिकाबर्मितमंजुलांगुलिः ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—શોભાથી મનોહર એવા હાર તથા અર્ધહારોથી ઉર સ્થલ શોભવા લાગ્યું, અને તેથી બધા શરીરમાં ઉજ્વળ કાંતિ પ્રસ રી રહી. સુંદર બાજુબંધથી બાહુ દીપવા લાગ્યા અને રત્નજડિત મુદ્રિકાથી સુંદર આંગળીઓ શોભાયમાન થઈ. ॥ ૪૮ ॥

समग्रदेहावयवेष्वनूपरैर्विभूषणैः प्राप्तगुणैर्विभूषितः ।
सोमः कुमारः शुशुभे सुरद्रुमः किं जंगमः सद्धृदयंगमः क्षितौ ॥४९॥

ભાવાર્થ—સર્વ શરીરના અવયવોમાં ગુણને પ્રાપ્ત થયેલા નિર્મલ આભૂષણોથી સુશોભિત એવા સોમકુમાર જાણે પૃથ્વી ઉપર સજ્જ નોને પ્રિય એવા જંગમ કલ્પવૃક્ષ હોય તેમ શોભવા લાગ્યો. ॥૪૯॥

अथोत्तमलक्षणराजिराजितं सदाजिनं दुर्धरमारुरोह सः ।
उच्चैःश्रवःसंश्रितमूर्तिभासुरः सुरप्रभुः किं समवातरद्धराम् ॥५०॥

ભાવાર્થ—પછી સોમકુમાર સારા લક્ષણોની શ્રેણીથી સુશોભિત એવા [1]દુર્ધર અશ્વ ઉપર આરૂઢ થયા. ઉચ્ચૈઃશ્રવા ઉપર જેની મૂર્તિ આરૂઢ થયેલી છે એવો પ્રકાશમાન ઈંદ્ર જાણે પૃથ્વીમાં આવ્યો હોય તેમ તે દેખાવા લાગ્યા. ॥ ૫૦ ॥

[illegible] ये गर्जति [illegible] ।
[illegible] ॥ ५१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥५२॥
[illegible] ।
[illegible] ॥५३॥

[1] [illegible]

उत्तीर्य धर्यांद्रिलसद्गपात् हयात् स सज्जनानंदनसज्जनांगजः ।
श्रीधर्मशालां विपुलां समागमत् वैराग्यरंगैः परिपूरितात्मवान् ॥५४॥

ભાવાર્થ—જેનું સુખકારી શ્રવણ છે અને જે પ્રતિધ્વનિથી પર્વતોને વિદારણ કરે તેવા ઉગ્ર ભેરી વગેરે વાજીંત્રોના શબ્દોથી આકાશ ગાજી રહ્યું, ચંદ્ર જેવા મુખવાળી કુલીન અંગનાઓ ધવળમંગળ ગાવા લાગી. સુશોભિત મુખવાળા ભાટ ચારણોના વૃંદ જયમંગળના શબ્દો ઉચ્ચારી રહ્યા, મોટા કવીશ્વરોના સમૂહે માન્ય કરેલા રસિક શ્રવ્ય કાવ્યોના પાઠ ચાલી રહ્યા. ઉત્તમ વ્યાપારીઓ સુખ સંપત્તિના કારણે ઘણા દાન આપવા લાગ્યા, પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે આવેલા ઈનામોથી સંતુષ્ટ થયેલી વારાંગનાઓના ટોળા નૃત્ય કરવા લાગ્યાં. આ સમયે સજ્જનોને આનંદ આપનાર સજ્જન શેઠનો કુમાર વેગવાળા અશ્વ ઉપરથી ઉતરી વૈરાગ્ય રંગવડે હૃદયમાં પૂર્ણ થતો એક વિશાળ ધર્મશાળામાં આવ્યો. ૫૧-૫૨-૫૩-૫૪

गुरुप्रणम्य प्रथितकृत्यरतम् व्याजहारपरिष्ठुगुरुं गरिष्ठगीः ।
प्रसद्य स्वामो मम निर्ममप्रभो प्रदेहि गत्संयमराज्यमुत्तमम् ॥५५॥

ભાવાર્થ—સંસારનો ત્યાગ કરવાનું કૃત્ય આચરતા અને મોટી ગૌરવતા ભરેલી વાણીને કહેતા તે કુમારે ગુરૂને નમસ્કાર કરી, તે ગુરૂ ગુરૂને કહ્યું કે, હે મમતા રહિત પ્રભુ! પ્રસન્ન થઈને મને સંયમનું ઉગ્ર રાજ્ય આપો. ॥ ૫૫ ॥

त्वं धन्युरो धुरतसि क्षितौ शिरोमणी भवस्य प्रभवस्य पाप्मनाम् ।
भव्यांगिनां त्वं जनको जनोत्तमस्त्वमेव मित्रं च पवित्रशीलगम् ॥

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! પૃથ્વીમાં પાપ કર્મના ઉત્પત્તિસ્થાન રૂપ આ સંસારની ઉત્પત્તિને નાશ કરનાર એવા તમેજ ઉત્તમ છો.[1] સર્વ લોકોમાં ઉત્તમ એવા તમેજ ભવ્ય પ્રાણીઓના પિતા છો, અને

[1] અર્થાત્ સંસારની ઉત્પત્તિને નાશ કરનારા છો.

તમેજ પવિત્ર પરાક્રમ ધરનાર મિત્ર છો. ॥ ૫૬ ॥

कुरुष्व मा तत्कृतनामहोदये विलंबमिन्दूज्ज्वलकीर्तिसागराः ।
मनांतराया इह नाथ धर्मिणो श्रीधर्मकृत्ये शुभशर्मशंकरे ॥५७॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રના જેવી ઉજ્વલ કીર્તિવાળા અને કરુણાના સા-ગર રૂપ એવા હે ગુરુ! હવે વિલંબ કરો નહીં. સુખ આપનારા ઉપ (સુખકર) એવા ધર્મના કાર્યમાં ઘણા અંતરાયો આવે છે.[1] ॥ ૫૭ ॥

इतीरिते तेन नतेन मौलिना श्रीमान् गुरुर्मंडितनंदिपद्धती ।
प्रादात्तपस्यां पितृनिर्मितामितोल्लसन्महोत्सवविस्तरोर्जिताम् ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે તેણે મસ્તકને નમાવી કહ્યું એટલે શ્રીમાન્ ગુરુએ નંદિ પદ્ધતિની [2]સ્થાપના કરી પિતાએ કરેલા ઘણા મોટા મહોત્સવોના વિસ્તારથી ઉન્નત એવી તપસ્યા (દીક્ષા) આપી. ॥ ૫૮ ॥

अद्रीश्वराग्न्यंबुधिचंद्रसंमिते १२७ मते प्रमोदप्रकरेण वत्सरे ।
समं भगिन्या गिरिदेवताद्युता सोमेन दीक्षा जगृहे महामहैः ॥५९॥

ભાવાર્થ—સંવત્ ૧૪૩૭ના વર્ષે શુભ એવા સંવત્સરમાં ગિરિ-દેવના જેવી કાંતિવાળા સોમકુમારે મોટા ઉત્સવોથી પોતાની બ્હેનની સાથે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ॥ ૫૯ ॥

श्रीसोमसुन्दरमुनिस्त्विति नाम धाम
श्रेयःश्रियां वितरति स्म यतीश्वरोऽसौ ।
सोमाभिधानपुरुषप्रवरस्य तस्य
दीक्षाक्षणे प्रशमरस्य नतामरस्य ॥ ६० ॥

---

૧ અર્થાત્ “ श्रेयांसि बहु विघ्नानि ” એ કહેવત પ્રમાણે સારા કામમાં ઘણાં વિઘ્ન આવે છે. સાધારણ કહેવત છે કે, "સારા કામને સો વિઘ્ન"

૨ નંદિપદ્ધતિની સ્થાપના એટલે નાણ માંડવું તે.

ભાવાર્થ—સૂરીશ્વરે સોમ નામના પુરૂષોમાં શ્રેષ્ઠ દીવ્ય ગુણોથી યુક્ત અને જેને દેવતાઓ નમેછે એવાતે મુનીનું કલ્યાણ-લક્ષ્મીઓનું ધામ રૂપ થી સોમસુંદર મુનિ એવું નામ આપ્યું. ॥ ૬૦ ॥

संघो ततोऽमितमहोत्सवकर्म कृत्वा
नत्वा गुरूंश्च नवदीक्षितदक्षसाधुन् ।
हर्षप्रकर्षपुलकं कुलकंदकंदः
स्वांगे दधन्निजनिजं स जगाम धाम ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—પછી કુળમાં અંકુરરૂપ અને વિનીત એવો સર્વ સંઘ આ અપરિમિત મહોત્સવનું કાર્ય કરી ગુરૂને અને તુરત દીક્ષા લીધેલા સાધુને વંદના કરી અંગમા હર્ષોત્કર્ષના રોમાંચને ધારણ કરતો પોત પોતાને ઘેર ચાલ્યો ગયો. ॥ ૬૧ ॥

श्रीसज्जनोऽपि सुजनो वृजिनोज्झितात्मा
तं स्वात्मजं च यतिनं प्रणिपत्य मूर्ध्ना ।
श्रालक्ष्मशोभितवपुः स्वगृहं गृहिण्या
सार्कं स कंसमथनांगनयाश्रितांगः ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—સજ્જન અને પાપ રહિત એવો સજ્જનમંત્રી પોતાના યતિરૂપ પુત્રને મસ્તકવડે પ્રણામ કરી લક્ષ્મીથી સુશોભિત અંગને ધારણ કરતો અને હર્ષને વશ થતો પોતાની પત્નીની સાથે ઘેર આવ્યો. ॥ ૬૨ ॥

नेनामा नवदीक्षितेन मुनिना दीव्यद्यशाः श्रीजया-
नंदश्रीगुरुपुंगवा नवि निजस्फूर्जद्गवीवीचिभिः ।
पापव्यापमलं कलंकरहितास्ते संहरंतो स्वा-
दन्यशोभितसर्वदोषविहिताहारा विहारं व्यधुः ॥६३॥

ભાવાર્થ—જયથી પ્રકાશતા, કલંક રહિત, સ્ફુરણાયમાન વાણીના તરંગોથી પૃથ્વી ઉપરના પાપ રૂપ મળનો વેગથી સંહાર કરતા અને

તમેજ પવિત્ર પરાક્રમ ધરનાર મિત્ર છો. ॥ ૫૬ ॥

कुरुष्व मा तत्करुणामहोदधे विलंबमिंदूज्ज्वलकीर्तिसद्यशाः ।
घनांतराया इह सन्ति यद्विभो श्रीधर्मकृत्ये कृतशर्मशंकरे ॥५७॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રના જેવી ઉજ્વલ સત્કીર્તિવાળા અને કરૂણાના સાગર રૂપ એવા હે ગુરૂ! હવે વિલંબ કરો નહીં. સુખ આપવામાં શંકર (સુખકર) એવા ધર્મના કાર્યમાં ઘણાં અંતરાયો આવે છે.[1] ॥ ૫૭ ॥

इतीरिते तेन नतेन मौलिना श्रीमान् गुरुर्मंडितनंदिपद्धती ।
प्रादात्तपस्यां पितुनिर्मितामितोल्लसद्गरीयस्तरविस्तरोच्छ्रिताम् ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે તેણે મસ્તકને નમાવી કહ્યું એટલે શ્રીમાન ગુરૂએ નંદિ પદ્ધતિની [2]સ્થાપના કરી પિતાએ કરેલા ઘણા મોટા ઉત્સવોના વિસ્તારથી ઉન્નત એવી તપસ્યા (દીક્ષા) આપી. ॥ ૫૮ ॥

अद्रीश्वराग्न्यंबुधिचंद्रसंमिते १४३७ मृते प्रमोदप्रकरेण वत्सरे ।
सार्धं भगिन्या गिरिदेववाद्युता सोमेन दीक्षा जगृहे महामहैः ५९॥

ભાવાર્થ—સંવત્ ૧૪૩૭ના હર્ષ યુક્ત એવા સંવત્સરમાં ગિરિદેવના જેવી કાંતિવાળા સોમકુમારે મોટા ઉત્સવોથી પોતાની બહેનની સાથે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ॥ ૫૯ ॥

श्रीसोमसुंदरमुनिस्त्विति नाम धाम
श्रेयःश्रियां वितरति स यतीश्वरोऽसौ ।
सोमाभिधानपुरुषप्रवरस्य तस्य
दीक्ष्यगुणै भरतमरस्य नतामरस्य ॥ ६० ॥

---

૧ અર્થાત્ "श्रेयांसि बहु विघ्नानि" એ કહેવત પ્રમાણે સારા કામમાં ઘણાં વિઘ્ન આવે છે. સાધારણ કહેવત છે કે, "સારાં કામને સો વિઘ્ન"

૨ નંદિપદ્ધતિની સ્થાપના એટલે નાણ માડવું તે.

ભાવાર્થ—સૂરીશ્વરે સોમ નામના પુરૂષોમાં શ્રેષ્ઠ દીવ્ય ગુણોથી યુક્ત અને જેને દેવતાઓ નમેછે એવા તે મુનીનું કલ્યાણ-લક્ષ્મીઓનું ધામ રૂપ શ્રી સોમસુંદર મુનિ એવું નામ આપ્યું. ॥ ૬૦ ॥

ततो मतोऽमितमहोत्सवकर्म कृत्वा
नत्वा गुरूंश्च नवदीक्षितदक्षसाधून् ।
हर्षप्रकर्षपुलकैः कुलकंदकंदः
स्वांते दधन्निजनिकेतं स जगाम धाम ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ--પછી મુખમાં અંકુરરૂપ અને વિનીત એવો સર્વ સંઘ ના અપરિમિત મહોત્સવનું કાર્ય કરી ગુરૂને અને તુરત દીક્ષા લીધેલા સાધુને વંદના કરી અંગમાં હર્ષોત્કર્ષના રોમાંચને ધારણ કરતો પોત પોતાને ઘેર ચાલ્યો ગયો. ॥ ૬૧ ॥

धीसज्जनोऽपि सुजनो वृजिनोज्झितात्मा
तं स्वात्मजं च यतिनं प्रणिपत्य मूर्ध्ना ।
सानन्दमोदविवशः स्वगृहं गृहिण्या
सार्धं स कंसमथनांगनयाश्रितांगः ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—સજ્જન અને પાપ રહિત એવો સજ્જનમંત્રી પોતાના યતિરૂપ પુત્રને મસ્તકવડે પ્રણામ કરી લક્ષ્મીથી સુશોભિત અંગને ધારણ કરતો અને હર્ષને વશ થતો પોતાની પત્નીની સાથે ઘેર આવ્યો. ॥ ૬૨ ॥

मेनामता नयशीलितेन मुनिना दीप्यत्प्रभाः धर्मिपा-
गंगाम्रीतुरगंगशा यदि निजस्फूर्जत्प्रगल्भवीचिभिः ।
पापव्यापमलं कलंकरहितास्ते संहरंतो द्रुता-
दन्वबोहितसर्वदोषविहिताहारा विहारं व्यधुः ॥६३॥

ભાવાર્થ—જયથી પ્રકાશતા, કલંક રહિત, સ્ફુરણાયમાન વાણીના તરંગોથી પૃથ્વી ઉપરના પાપ રૂપ મળને વેગથી સંહાર કરતા અને

નિર્દોષ આહાર કરતા તે શ્રી જયાનંદ ગુરૂએ તે નવા દીક્ષિત સાથે લઇ ત્યાંથી બીજે વિહાર કર્યો. ॥ ६३ ॥

इतिश्रीयुगप्रधानावतार [illegible] धरपूज्यश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यवर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि [illegible] श्रीगुरुदीक्षाग्रहणवर्णनो नाम चतुर्थः सर्गः ॥ ४ ॥

॥ पंचमः सर्गः ॥

स्वर्गं ययुर्युवचलेंद्रियजिज्जयाया
नंदाह्वसूरिमुकुटाः प्रकटाभिधानाः ।
श्रीदेवसुंदरगुरुप्रभवोऽभवंश्च
श्रीगच्छनायकतया विदितास्तदानीम् ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—મૃગના જેવી ચપલ ઇંદ્રીઓને જિતનાર અને પ્રખ્ નામવાળા સર્વ સૂરિના મુગટરૂપ શ્રી જયાનંદ ગુરૂ સ્વર્ગે ગયા તે[1] શ્રી દેવસુંદર નામે સૂરિ ગચ્છના નાયક તરીકે વિદિત થયા. ॥१॥

श्रीदेवसुंदरगुरुदक्षितभंगरंग-
स्सौभाग्यवर्णनविधौ न विधौतपङ्का ।
विष्णुप्रजापतिबृहस्पतिनिर्जरेश-
स्फूर्जन्मतिः श्रयति सा परिमानमुच्चैः ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી દેવસુંદર ગુરૂના અભંગ અને પ્રકાશિત સૌભાગ્ વર્ણન કરવામાં વિષ્ણુ, પ્રજાપતિ, બૃહસ્પતિ અને ઇંદ્રની પણ મતિ

૧ અર્થાત્ શ્રી જયાનંદ સૂરિએ કાળ કર્યા પછી તેમની પાટે શ્રી દે સુંદરસૂરિ આવ્યા.

બુદ્ધિ ઉંચા પ્રકારના સામર્થ્યને પામતી નથી.[1] ॥ ૨ ॥

श्रीदेवसुंदरगुरुप्रवरा इहास-
न्नासन्नसिद्धिकतया प्रथिताः पृथिव्याम् ।
श्रीगौतमात् प्रति च निरुपमप्रतापा-
स्तापातिरेकरहिताः सहिता महोभिः ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી દેવસુંદર સૂરિ આ પૃથ્વીમાં આસન સિદ્ધિપણાથી પ્રખ્યાત થયા હતા, અને શ્રી ગૌતમ ગણધરથી પણ નિરૂપમ પ્રતાપવાળા, અતિશય તાપથી રહિત અને તેજસ્વી ગણાતા હતા. ॥ ૩ ॥

ये भाग्यभंगिसुभगाः सुभगानयोग्य
स्फूर्जद्गुणाः श्रमणसंश्रितपादपद्माः ।
पद्माश्रयाः कृतसमस्तमहीविहारा
हारा हृदोऽपि वसुधैनिधर्मलक्ष्म्याः ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—ભાગ્યની રચનાથી સુંદર, સારી રીતે ગાન કરવાયોગ્ય, ગુણોથી સ્ફુરણાયમાન સાધુઓ જેમના ચરણકમળનો આશ્રિત થતા હતા, લક્ષ્મીના આશ્રય રૂપ અને સર્વ પૃથ્વીમાં વિહાર કરનારા તે દેવસુંદર ગુરૂ જાણે મુનિ ધર્મની લક્ષ્મીના હૃદયના હાર હોય તેવા શોભતા હતા. ॥ ૪ ॥

वज्रांकितोन्नतकराः स्मरजैत्रदंभ-
विध्वंसना विबुधसेवितपादपीठाः
पौरंदरीं स्थितिमलं दधतो सुधर्मा-
लंकारा महोभिरसमाः समाधिषत ये ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—વજ્રથી અંકિત ઉન્નત હાથવાળા સ્મર કામદેવના દંભ (ગોટો) દંભને નાશ કરનારા, વિબુધો [illegible]ણ પીઠને સેવે

1 તો મનુષ્ય વિશુદ્ધિ શી રીતે પામે
2 ભાગ્ય રચનાએ રચના

છે એવા, સુધર્માહ્લાસથી યુક્ત અને તેજથી અતુલ એવા તે સૂરિ ઇંદ્રની સર્વ કળાને પ્રાપ્ત થયા હતા.[1] ॥ ૫ ॥

तेषां गुणौघसहुषां हृदये हृदये
प्रज्ञाप्रकर्षविजितामरसूरितेजाः ।
श्रीसोमसुंदरमुनिः प्रवरोऽध्युवास
स्वच्छेऽम्भसीव विमलः सकलः शशांकः ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—ગુણ સમૂહને સેવન કરનારા તે દેવસુંદર સૂરિના પૂર્ણ હૃદયમાં પૂર્ણચંદ્ર જેમ સ્વચ્છ જળમાં વાસ કરે તેમ બુદ્ધિના ઉત્કર્ષથી બૃહસ્પતિના તેજને પરાભવ કરનાર શ્રી સોમસુંદરસૂરિએ વાસ કર્યો હતો.[2] ॥ ૬ ॥

सैर्ज्ञाननीरभरपूरितसागरश्री
श्रीज्ञानसागरगुणोज्वलसूरिपार्श्वे ।
निःशेषदुर्गमविशेषवरार्थसार्थ·
सद्ग्रंथभाणनकृते सुकृतेन लभ्ये ॥ ७ ॥
श्रीमत्तपागणनभोमणिभिर्विमुक्तो
मुक्तोज्वलप्रतिभया विभया च युक्तः ।
श्रीसोमसुंदरमुनिर्मुनिराजिराज·
राजद्यशोभरविभासितविश्वविश्वः ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી તપાગચ્છમાં સૂર્ય સમાન એવા શ્રી દેવસુંદર

---

૧ એક ઇંદ્ર પક્ષે અને સૂરિ પક્ષે બે અર્થ થાય છે. ઇંદ્રના હા· વજ્ર છે અને સૂરિના હાથમાં વજ્રની રેખા છે. ઇંદ્રે જંભ નામના દૈ માર્યો હતો, સૂરિએ કામદેવનો દંભ તોડ્યો હતો. ઇંદ્રનું પાદપીઠ વિબુધો સેવે છે અને સૂરિનું પાદપીઠ વિદ્વાનો સેવે છે. ઇંદ્ર સુધર્મા નામની થી યુક્ત છે અને સૂરિ સુધર્મથી યુક્ત છે.

૨ અર્થાત્ સોમસુંદરસૂરિ તેને નિરંતર દેવસુંદરસૂરિના હૃદ રમી રહ્યા હતા.

શિષ્યે મુક્તાફળ જેવી ઉજ્વળ બુદ્ધિ અને કાંતિથી યુક્ત તથા મુનિરાજની શ્રેણીમાં શોભાયમાન એવા યશના ભારથી સમગ્ર વિશ્વને સુશોભિત કરતા એવા તે શ્રી સોમસુંદર મુનિને સર્વ મુશ્કેલી ભરેલા ઉત્તમ અર્થવાળા સારા ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરવાને માટે સુકૃતથી પ્રાપ્ત થાય તેવા, ગુણોથી ઉજ્વળ અને જ્ઞાન રૂપ જળથી પૂર્ણ એવા સાગરની શોભાવાળા શ્રી જ્ઞાનસાગર નામના સૂરીની પાસે મોકલ્યા.[1] ૭–૮

सेमातिनिस्तुपधिया सुधिया दशादि-
वैकालिकप्रभृतिशास्त्रपरंपरा सा।
स्तोकैरपाठि दिवसैर्विधिपूर्वमंहो
रंहोविनाशनचतुर्दशपूर्वसारा ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—અતિ શુદ્ધ બુદ્ધિવાળા તે સોમસુંદર મુનિએ પાપના વેગને નાશ કરનારા ચોદ પૂર્વમાં સાર રૂપ એવા દશ વૈકાલિક વગેરે શાસ્ત્રોની પરંપરા થોડા દિવસોમાં વિધિપૂર્વક ભણી લીધી. ॥ ૯ ॥

सम्यग्विधिप्रसहितपंचमहाव्रतानां
संस्थापनामनघसंघकृतोरुसर्वीयाम् ।
श्रीमान् तपागणधरः सुदिने दिनेश-
द्युतस्य शस्ययशसो रचयांचकार ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી કાંતિવાળા તે તપાગચ્છના સ્વામીએ શુભ દિવસને વિષે પ્રશંસવા યોગ્ય યશવાળા તે સોમસુંદર મુનિને, નિર્દોષ સંઘે જેના મોટા ઉત્સવો કરેલા છે એવી પંચમહાવ્રતોની ક્રિયા સહિત સ્થાપના કરી.[2] ॥ ૧૦ ॥

---

૧ સાગર જેમ જળથી પૂર્ણ હોય તેમ તે જ્ઞાનસાગર સૂરિ જ્ઞાન રૂપ જળથી પૂર્ણ હતા.

૨ અર્થાત્ પાંચ મહાવ્રત ધારણ

शब्दादिसाधनविचक्षणलक्षणाढ्यः
साहित्यसत्यरससागरमग्नचित्तः ।
छंदःस्वमंदधिषणो निखिलागमार्थ-
सार्थप्ररायगमपेशलकौशलस्पृक् ॥ ११ ॥

तर्कैककर्कशतरप्रतिभाप्रकर्षोऽ
लंकारसाररसकलोपनिषत्प्रवीणः ।
इत्युज्वलासु सकलासु कलाद्विकासु
प्रागल्भ्यमेव सविशेषममलं बभार ॥ १२ ॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—શ્રી સોમસુંદર મુનિ શબ્દાદિકને સિદ્ધ કરનાર વ્યાકરણમાં પ્રવીણ થયા. સાહિત્ય શાસ્ત્રના અમૃત સાગરમાં તેમનું ચિત્ત મગ્ન થયું, છંદ શાસ્ત્રમાં પ્રૌઢ બુદ્ધિવાળા થયા. સર્વ આગમના અર્થને ત્વરાથી જાણી લેવાની કુશળતા સંપાદન કરી. તર્કશાસ્ત્રમાં અતિ કઠોર બુદ્ધિનો ઉત્કર્ષ બતાવ્યો અને અલંકારનો સાર અને સર્વ ઉપનિષદના વિષયમાં પ્રવીણ થયા. આ પ્રમાણે સર્વ ઉજ્વલ કલાઓમાં તેમણે પોતાની વિશેષ પ્રૌઢતા પૂર્ણ રીતે સંપાદન કરી.[1] ॥ ૧૧-૧૨ ॥

मिथ्याविकल्परथिभ्योऽविधिना विवाद-
प्रवर्तियोगपदमागमनस्य सदस्य ।
अर्थे क्रमात् गणिपदं विबुधत्सकारि
धीरादि [illegible] ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—વિવાદ પ્રવૃત્તિના યોગના પદને પામેલા જોઈને ગણિ ચંદ્રને કહેતા અને બુદ્ધિમાન્ વિદ્વાન રૂપી કુમુદમાં ચંદ્ર સમાન એવા સોમસુંદર મુનિને અનુક્રમે ગણિ પદ પ્રાપ્ત થયું, જેમાં નિ-

૧ અહીં નવ વ્યાકરણ, સાહિત્ય, છંદ, તત્વજ્ઞાન, તર્ક, અલંકાર અને ઉપનિષદ વગેરે શાસ્ત્ર વિષય સંકેત કર્યો.

ત્તિનો નાશ કરનાર અને લક્ષ્મીથી મનોહર એવા સંઘે અપરિમિત મહોત્સવો કર્યા હતા. ॥ ૧૩ ॥

श्रीवाचकोत्तमपदं सदाराधिर्चद्र-
संवत्सरे (१४५०) विगतमत्सरचित्तवृत्तेः ।
अब्दैः समस्य समभूत् मरुत्संमिताब्दे
शाब्देन सम्मधुरिमातिशयेन तस्य ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—શબ્દના અતિશય માધુર્યથી મેઘના જેવા અને જેમની મનોવૃત્તિમા મત્સર–દ્વેષ નથી એવા તે સોમસુંદર મુનિને સંવત ૧૪૫૦ ના વર્ષમાં વીશ વર્ષની વયે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત થયું. ॥ ૧૪ ॥

श्रीसोमसुंदरगुणान्वितयाथ केंद्र
केंद्रस्थदाधिगशुभग्रहशुद्धलग्ने ।
संस्थापिताः किल तदैव सदैव पुण्याः
प्राचीं दिशं प्रति विनेययुता विजह्रुः ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—હમેશાં પવિત્ર અને અદ્ભુત ગુણવાળા તે શ્રી સોમસુંદર સૂરિએ કેંદ્રસ્થાને આવેલા શુભ ગ્રહોથી શુદ્ધ એવા લગ્નમાં શિષ્યોની સાથે પૂર્વ દિશામાં વિહાર કર્યો. ॥ ૧૫ ॥

श्रीमेदपाटधिकटायतिपुंड्रतुल्ये
विस्तीर्णदेवकुलसंकुलमध्यभागे ।
श्रीख्यातदेवकुलपाटकपत्तने ते
श्रीवाचकाः समगमन् मुनिवृंदयुक्ता ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—મેવાડ ભૂમિમાં તિલક રૂપ, અને જેનો મધ્યભાગ મોટા વિસ્તારવાળા દેવાલયોથી સંકુલ છે એવા લક્ષ્મીથી વિખ્યાત રાજકુલ પાટક નામના નગરમાં સોમસુંદરસૂરિ મુનિના વૃંદ સાથે જઈ ચડયા. ॥ ૧૬ ॥

श्रीलक्ष्मभूमिपतिमान्यवदान्यसाधु-
श्रीरामदेवसचिवोत्तमचुंडमुख्याः ।
श्रीमद्गुरोरभिमुखं सुमुखा महेभ्या
जग्मुर्विभूषणविभूषितदेहदेशाः ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી લક્ષ્મ ભૂપતિને માન્ય, ઉદાર અને ઉત્તમ એવા મહેર તથા ઉત્તમ મંત્રી ચુંડ વગેરે સુંદર મુખવાળા ધનાઢ્ય શ્રાવકો પોતાની કાયાને આભૂષણોથી સુશોભિત કરી ગુરૂની સન્મુખ આવ્યા. ॥ ૧૭ ॥

संगतुरंगमकुंजरमुख्यसैरी-
निःस्वाननिःस्वनभृतानि दिशां विभागम् ।
द्रंगं प्रवेशनमहोत्सवविस्तरं से
चक्रुर्गुरोः सुगुरोः प्रतिभाप्रकर्षात् ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન ગુરૂની પ્રતિભા (મનોજ્ઞ શક્તિ) ના ઉત્કર્ષથી તે ગુરૂશ્રીએ આખા નગરને પ્રવેશ મહોત્સવના વિસ્તાર કર્યું, કે જેમાં ચાલતા અશ્વોના હોંખારાથી ઘણાં ભેરી નાદોથી અ નિશાનના શબ્દોથી બધી દિશાઓના ભાગ ભરપૂર થઈ ગયા હતા.

मानुष्यवेषभजने प्रथमं निदानं
[illegible] गुरुमाप्रतिरूपताभूत् ।
आलोक्य दीक्षावपुर्नो न पदर्शनश्री
[illegible] हर्षितनिमित्तमना बभूव ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—ગુરૂ સોમસુંદર સૂરિના ઉત્તમ માધુર્યવાળા વચનામૃત પાન કરી જગતના [illegible] તેમનું રૂપ જોઈ, અને [illegible] પ્રતિષ્ઠા જોઈ તે સર્વ ગુરૂશ્રી [illegible] ચિત્તવાળું થઈ ગયા. ॥ ૧૯ ॥

૧ [illegible]

तत्रापि नीवृति पुनिमनानिमत्रेषु
ग्रामेषु चापि नगरेषु गुणाकरेषु
मिथ्यात्वदुर्मतिमतिप्रसरत्प्रताप
संत्याजयन् सकलुषाणि वियोजयंश्च ॥ २० ॥

स्वीकारदंभरदनो गुणराजिरम्य-
सम्यक्त्वरत्नमचिरत्नमिलादुरापम् ।
कुत्रापि देशविरतिं विरतिं च सर्वां
कुत्रापि भव्यभविनां शिवसौख्यदात्रीम् ॥ २१ ॥

कुत्रापि निर्मलयशोभरशालि शीलं
दौस्थ्यार्तिदीनजनतोद्धृतिधर्मकर्म ।
देवार्चनादिविषयान् सदभिग्रहांश्चो
पाध्यायमौलिरकरोत् प्रवरं विहारम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તે દેશમાં ગુણોની ખાણુ રૂપ વન, નેહડા, ગામ અને શહેરને વિષે વિહાર કરતા એવા તે ઉપાધ્યાયમાં મુગટ રૂપ સૂરી પોતાના મહાન્ પ્રતાપને પ્રસરાવતા મિથ્યાત્વ દુર્મતિનો ત્યાગ કરાવતા હતા, પાપનો વિયોગ કરાવતા હતા, અને સર્વ ગુણ શ્રેણીમાં રમણિક અને પૃથ્વીમાં દુર્લભ એવા નવીન સમકિત રત્નનો સ્વીકાર કરાવતા હતા. કોઇને દેશવિરતિ, ભાવિકજનને મોક્ષ સુખ આપનારી, કોઇને સર્વ વિરતિ, કોઇને નિર્મલ યશથી સુશોભિત એવું શીલ, કોઇને દારિદ્રથી હીન થયેલા લોકોને ઉદ્ધાર કરનારી કર્મક્રિયા અને કોઇને દેવ પૂજા વગેરે સારા અભિગ્રહો ગ્રહણ કરાવતા હતા. ॥ ૨૦–૨૧–૨૨ ॥

काले कियंतमपि तत्र पवित्रदेशो
भ्विरघाऽदुभान् भुवि जनान् प्रतिबोधयन्तः
श्रीगच्छपा प्रभुरमी गणादिहपूर्व-
श्रीपत्तनं धनचिरंतनपूःप्रधानम् ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—તે પવિત્ર દેશમાં કેટલોએક કાળ રહી પૃથ્વીમાં જનોને પ્રતિબોધ કરતા તે સૂરિવર્ય ઘણાં પ્રાચીન નગરોમાં એવા અણુહિલપુર પાટણમાં આવ્યા. ॥ ૨૩ ॥

तैस्तत्र चित्रकरसत्करदानिवृन्दै
र्हारेण चंदुविशदेन ववंदिरे द्राक् ।
श्रीदेवसुंदरगुरुप्रभवो भवोत्थ-
संतापसंहरणवारिदवारितुल्याः ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાં આશ્ચર્ય કરનારા દાતાઓના વૃંદોએ સંસારના સંતાપને હરવામાં મેઘ જેવા તે શ્રી દેવસુંદર ગુરૂને ચંદ્રના જેવા ઉજ્જ્વળ આહારથી તત્કાળ વંદના કરી. ॥ ૨૪ ॥

अत्रांतरे च तरणिः प्रतपत्प्रतापा-
श्चिंतामणिः प्रणयिनां प्रचुरेष्टपूर्तेः ।
आगाद् गुरूत्तमनमस्कृतिकृत्यहेतोः
साधुर्वदान्यमुकुटो नरसिंहनामा ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયમા તપતા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવો, સ્નેહીઓનાં ઘણાં મનોરથોને પૂરવાથી ચિંતામણિ રૂપ અને ઉદાર દાતાઓમાં મુગટ સમાન નરસિંહ નામનો એક સજ્જન ગૃહસ્થ આ ઉત્તમ ગુરૂને નમસ્કાર કરવા માટે આવ્યો. ॥ ૨૫ ॥

भालस्थलं विपुलमुज्ज्वलमिद्धमूर्त्तिं
स्फूर्तिं प्रमोदजननीं च निरीक्ष्य दक्षः ।
श्रीवाचकस्य च वचो रुचिरं निपीय
चित्ते चमत्कृत इव विममर्श विज्ञः ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન્ અને ચતુર ગૃહસ્થ, શ્રીવાચક ગુરૂનું વિશાળ અને ઉજ્જ્વળ લલાટ તથા હર્ષને ઉત્પન્ન કરનારી સ્ફુરણાયમાન મૂર્તિને જોઈ અને મધુર વચનામૃતનું પાન કરી ચિત્તમાં ચમત્કાર પામી

નીચે પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યો. ॥ ૨૬ ॥

चेत्स्थापयामि वरसूरिपदेऽहमेन-
मेनश्चयैर्विरहितं सहितं च धाम्ना ।
आचंद्रसूर्यमिह मे नरिनर्ति कीर्ति-
र्जागर्ति तत्सुकृतिनः सुकृतं कृतं च ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—પાપના સમૂહથી રહીત અને કાંતિ સહિત એવા આ મુનિને જો હું ઉત્તમ સૂરિપદ ઉપર સ્થાપિત કરૂં તો આ લોકમાં મારી કીર્તિ યાવચ્ચંદ્ર સુધી નૃત્ય કરે અને તે સુકૃતિનું કરેલું સુકૃત સર્વદા જાગ્રત રહે. ॥ ૨૭ ॥

आलोच्य चेतसि चिरं रुचिरं स विप्रः
सूरिं व्यजिज्ञपदथो पृथुकीर्तिशालि ।
सद्यः प्रसद्य मम निर्मलनाथ देहि
श्रीवाचकस्य वरसूरिपदं त्वमस्य ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—તે સુજ્ઞ બ્રાહ્મણે ઘણી વાર સુધી મનમાં સારી રીતે વિચાર કરી પછી ઘણી કીર્તિવાળા તે દેવસુંદરસૂરિને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે હે મુનિનાથ, મારી ઉપર પ્રસન્ન થઈ આ વાચકને તમે તત્કાળ ઉત્તમ સૂરિપદ આપો. ॥ ૨૮ ॥

न्यायार्जितैर्जितमहोर्जितदुष्कृतैः स्वैः
स्वैरुत्सवान् नवनवान् हि यथा करोमि ।
श्लाघ्यः स एव विभवः प्रभवः सुखानां
यस्य व्ययः सुकृतकर्मसु वोभवीति ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—હે સ્વામી, ન્યાયથી ઉપાર્જન કરેલા અને મોટા ઉગ્ર પાપને પરાભવ કરે તેવા મારા દ્રવ્યથી તે સૂરિપદના નવ નવા ઉત્સવો કરૂં. કારણ કે જે દ્રવ્યનો વૈભવ સુકૃત કર્મમાં અતિશય ખર્ચાય તે વૈભવ પ્રશંસવા યોગ્ય છે, અને તે સુખને ઉત્પન્ન કરવામાં કારણ રૂપ

થાય છે. ॥ ૨૯ ॥

नूनं धनं सनिधनं धनिनो न गेहे
कस्यापि तिष्ठति चिरं करिकर्णलोलम् ।
अर्हद्विहारवरसूरिपदप्रतिष्ठा-
निर्माणमुख्यसुकृतैस्तु भवेत् स्थिरं तत् ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—ખરી રીતે જોતાં દ્રવ્ય નાશવંત છે, હાથીના કર્ણની પેઠે ચપલ એવું તે ધન કોઇ પણ ગૃહસ્થને ઘેર ચિરકાલ રહેતું નથી. તેથી અર્હત પ્રભુના પ્રાસાદ, ઉત્તમ સૂરિપદ અને જિનપ્રતિષ્ઠા વગેરે સુકૃત કાર્યોમાં વાપરવાથી તે દ્રવ્ય સ્થિર થાય છે. ॥ ૩૦ ॥

प्रोवाच सूरिमघवाथ नवाघहस्ति-
प्रोग्रंस्यसिंहनरसिंहमहेभ्यराजं ।
त्वं भाग्यवांश्च गुणवांश्च यदद्य हृद्य-
पुण्येऽस्ति ते मतिरियं किल जागरूका ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—નવીન પાપ રૂપી હસ્તીઓમાં ઉગ્ર સિંહ જેવા નરસિંહ શ્રેષ્ઠીને સૂરીંદ્રે કહ્યું કે શ્રેષ્ઠિન્ તમે ભાગ્યવાન્ અને ગુણવાન્ છો કેમકે આજે તમારી બુદ્ધિ આવું ઉત્તમ પુણ્ય કરવામાં જાગ્રત થઇ છે.

क्षोणौ क्षिपंति कृपणाः स्वधनान्यधस्तात्
पातामधस्तनगतिं हि पिपासवस्ते ।
उच्चैःपदार्थिन इहोत्तममर्त्यसंघा-
स्तूच्चैःपदे जिनपचैत्यमुखे सुखेन ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—જે કૃપણ લોકો પોતાના દ્રવ્યને પૃથ્વી નીચે નાખે છે તેઓ અધોગતિમા જવાને ઇચ્છે છે; અને જે ઉત્તમ મનુષ્યો શ્રી જિનચૈત્યના ઉંચા સ્થાનમા દ્રવ્ય નાખે છે તેઓ સુખે ઉંચાપદના અર્થી છે. અર્થાત્ ઉંચા (મોક્ષ) પદમા જવાને ઇચ્છે છે.[1] ॥ ૩૨ ॥

---

૧ અર્થાત્ નીચે જમીનમા દ્રવ્ય સંચય કરનારા નીચ ગતિને પામે છે અને ઉંચા સ્થાનમાં દ્રવ્ય ખર્ચનાર ઉંચા સ્થાનને પામે છે.

अस्तु त्वदीयकथितं प्रथितं तवास्तु
स्फूर्जद्यशः क्षितितलेऽप्यखिलेऽपि साधो ।
अन्नप्रवृत्तकृषिकर्मणि कार्षुकाणां
प्रासंगिकी किल भवेत् प्रचुरा हि तृण्या ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—હે સાધુ પુરૂષ, તારૂં વચન ભલે તેમ હો, અને આ અ-
[illegible] પૃથ્વીતળ ઉપર તારૂં યશ પ્રખ્યાત થાઓ. અન્ન મેળવવાને કૃષિ
[illegible]માં પ્રવૃત્ત થયેલા ખેડુત લોકોને પુષ્કળ ઘાસનો લાભ તેના અવા-
પ્રસંગમાં મળે છે. [1] ॥ ૩૩ ॥

इत्थं गुरूक्तवचसा मुदितो हृदंत-
र्दन्तद्युतिभिरभिविकासितदिग्मुखाब्जः ।
स प्राक् जगाम सदनं सदनन्तलक्ष्मी-
क्रीडैकधाम बहुधामविभूषितांगः ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ગુરૂના વચનથી હૃદયમાં હર્ષ પામતો અને
[illegible]તની કાંતિથી દિશાઓના મુખકમળને પ્રકાશિત કરતો તે સાધુ પુ-
[illegible]ષ કે જેનું અંગ ઘણાં તેજથી સુશોભિત લાગતું હતું, તે અનંત
[illegible]ક્ષ્મીની ક્રીડાના સ્થાન રૂપ એવા પોતાને ઘેર આવ્યો. ॥ ૩૪ ॥

सांवत्सरोक्तशुभमुहूर्तदिनं द्रुतोपः
कृत्वा स्वचेतसि गतांहसि कुंकुमांकान् ।
दीप्तांह्रिरेष स धरापतिलब्धलोक-
स्याहूतये हुतहुताशनदीप्ततेजाः ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—જોષી લોકોએ કહેલા શુભમુહૂર્તનો દિવસ પોતાના નિ-
ષ્પાપ હૃદયમાં દૃઢ કરી હોમેલા અગ્નિ જેવા તેજસ્વી તે સા[illegible] એ સદ્-

૧ અર્થાત્ ખેડૂત લોકો મુખ્ય ફળ અન્નાદિક મે[illegible] કરે છે
[illegible]ણ તેના પેટામાં તેમને ઘાસનો લાભ મળે છે. તે [illegible]ર્ગનો લાભ
[illegible]મુખ્યપણે પ્રાપ્ત થશે અને પેટા ભાગમાં [illegible]નો

[illegible]

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ૨૬ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ૨૭ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ૨૮ ॥

[illegible]

आत्मीयसौधमपि चित्रकरप्रकल्प्त-
सच्चित्रचित्रितजगत्त्रयलोकचित्तम् ।
स्वःसद्मगर्वहरमंडपचारुरूप-
पांचालिकाततिविमोहितविश्वविश्वम् ॥ ३९ ॥
प्रोत्फुल्लमल्लिवरचंपकसिंदुवार-
मंदारमुख्यकुसुमप्रकराभिरामम् ।
मुक्ताफलौघपरिपूर्णचतुष्कमार्ग
श्रीपूर्णकुंभमुखमंगलमालिगर्भम् ॥ ४० ॥
अंतःस्थितार्हतनिकेतनदह्यमान-
कर्पूरकेसरसुगंधितसर्वलोकम् ।
सोऽत्यंतकांतचेलसन्मृगलोचनानाम्
रूपश्रियातिरुचिरं रचयांचकार ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—વળી પોતાનો મહેલ કે, જેમાં ચિત્રકારોએ રચેલા સુંદર ચિત્રોથી ત્રણ જગતના લોકના ચિત્ત પણ વિસ્મય પામી જતા હતા, સ્વર્ગના ગર્વને પણ હરી લે તેવા મંડપમાં ગોઠવેલી સ્વરૂપવાન્ પુતળીઓની શ્રેણીઓ સર્વ જનને મોહ પમાડતી હતી. પ્રફુલ્લિત મલ્લિકા, ચંપક, સિંધુવાર, અને મંદાર વગેરેના પુષ્પોના સમૂહથી તે ઘણો મનોહર લાગતો હતો. મુક્તાફલના સમૂહથી તેના ચોક પૂર્યા હતા. અંદરનો ભાગ પૂર્ણ કુંભ વગેરેના માંગલ્યથી શોભતો હતો અંદર રહેલા આર્હંત મંદિરોમાં બળતા ધુપ, કર્પૂર અને કેશરથી સર્વ લોકો સુગંધમય થઇ જતા હતા, તેવા મહેલને તેણે વિલાસ કરતી મનોહર મૃગાક્ષીઓની રૂપ લક્ષ્મીથી ઘણો સુંદર બનાવ્યો. ૩૯,૪૦,૪૧

श्रीगच्छनाथगुरवोऽथ गुरुप्रसादे-
श्रीमन्नृसिंहसदने समेतशिष्याः ।
आगत्य मण्डपतले विलसद्गुणाः स्म
ते मण्डयन्ति जिनोदितराजधर्मश्रीम् ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—પછી મુહૂર્તને દિવસે શ્રી ગચ્છપતિ ગુરૂ પોતાના અનેક ઉત્તમ શિષ્યોને લઇ શ્રી નૃસિંહ શેઠીને ઘેર પધાર્યા. ગુણોના નિવાસવાળા તે ગુરૂએ મંડપમાં આવી જિન બિંબ સહિત નંદીને અલંકૃત કર્યો. ॥ ૪૨ ॥

माणिक्यरत्नखचिते पट्टे च हैमे
पट्टे निवेश्य [illegible] ताम् ।
कस्तूरिका सुरभिकेसरचंदनादि-
[illegible] शिरसि [illegible] ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—તે સૂરિવરને સુવર્ણની પડેલા અને માણિક્ય રત્નથી જડેલા એવા પાટ ઉપર બેસારી સર્વ ધનાઢ્ય શેઠીઓએ સુગંધી કેસર ચંદન વગેરેથી મિશ્ર એવા જલવડે તેમના મસ્તક ઉપર ઉત્સાહે અભિષેક કર્યો. ॥ ૪૩ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ४४ ॥
[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ४५ ॥
[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ४६ ॥
[illegible]
[illegible] ।

गंभीरनाभिकठिनस्तनबंधनाभि-
र्नाट्येऽतिविस्मयकरे च वितन्यमाने ॥ ४७ ॥
मायन्मृदंगसुभगस्वरमंडलीय
क्षीणोद्यदंबुरवंशरवसमिलादे ।
गीतिर्भजनंतुंबरविजित्वरगायनैर्थ-
गीते जनश्रवणवर्त्मनि गीयमाने ॥ ४८ ॥
सर्वांगजातमधुरस्वरभास्वरेण
विज्ञानपद्मकलया कलचातुरेण ।
धौतूरिणा गुणनुता किल कार्यमाणे
चित्रे महार्घततिभिर्वरनेरिसूत्रे ॥ ४९ ॥
धीदेवदुंदुभिगुरुर्नारिभिरामः
धीवाचकस्य कलिकालभयानकस्य ।
दर्शे तत्कर्णसुखदस्य स सूरिमंत्रं
संन्यस्यति स्म भुवि विस्मयकारिशक्तिम् ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—મહાન્ ઉન્નતિને ધારણ કરનાર નગરના ધનાઢય પુરૂષો વર્ષાકાળના મેઘની પેઠે વાચકોની શ્રેણી રૂપ ભૂમિ ઉપર રૂપું મણિ, સુવર્ણ, હીરા, ચીર,વસ્ત્રો, રથ, અશ્વ, હાથી અને શ્રેષ્ઠ આભૂષણ દાન રૂપી જળને વર્ષાવવા લાગ્યા. સરણાઈ, નોબત, ભુરંગ અને મૃદંગના નાદ સાથે મિશ્ર થયેલા નિશાનના ધ્વનિ આકાશમાર્ગે રહેલા શોક રહિત દેવતાઓના કર્ણમાર્ગમાં આવવા લાગ્યા. સર્વ અંગે ધરેલા આભૂષણોથી સુશોભિત રૂપવાળી રમણીઓના ધવલમંગલનો અમૃત તુલ્ય મધુર ધ્વનિ બીજા સર્વ શ્રોતાઓના શ્રવણમાં અદ્વિતીય સુખ આપવા લાગ્યો. પ્રફુલ્લિત એવા પદ્મદલના જેવા ચંચળ નેત્રવાળી, ચંદ્રના જેવા મુખવાળી અને ગંભીર નાભિ તથા કઠિન સ્તન બંધને ધરનારી નગરની અંગનાઓ અતિ વિસ્મયકારી નૃત્ય કરવા લાગી. દેવતાના તુંબરૂ ગંધર્વને પણ જિ[illegible]ાયક લોકોના સમૂહ મદ-

ગના સુંદર સ્વરથી મિશ્ર એવા વીણા અને વેણુના મધુર નાદ સાથે ? દેવું ગાયન લોકોના શ્રવણ માર્ગે પમાડવા લાગ્યા. મનોહર અને મધુર સ્વરથી પ્રકાશમાન અને વિદ્યાની નિર્મળ કલાથી યુક્ત એવા મુનીશ્વર મહાન્ અર્થ શ્રેણીથી ચમત્કારી એવા નંદીસૂત્રનો પાઠ ભણવા લાગ્યા. આ સમયે ગૌરવવાળા શ્રી દેવસુંદર ગુરૂએ કલિકાલ શત્રુને ભયંકર અને વિદ્વાનોના મુગટ રૂપ શ્રી વાચકેશ્વરને પૂર્વીય નિરમળકારી શક્તિવાળો સૂરિપદનો મંત્ર આપ્યો. ૪૪-૪૫-૪૬-૪૭ ૪૮-૪૯-૫૦

वर्षे कुलावनिशिलीमुखवारिराशि-
पीयूषरोचिर्मितेऽभ्यधिके प्रमोदैः ।
श्रीसोमसुन्दरगुरोऽभ्युदयप्रकाश-
माचार्यवर्यपदमद्भुतकारि जज्ञे ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—સંવત ૧૪૮૭ ના વર્ષમાં ગુરુશ્રી ઉન્નત એવા શ્રી સોમસુંદર વાચકને હર્ષ સાથે આશ્ચર્યકારી એવું આચાર્યપદ પ્રાપ્ત થયું હતું. ॥ ૫૧ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥ ૧
[illegible] ॥ ૫૨ ॥

ભાવાર્થ—આ [illegible] કલિકાલ [illegible] દૂર [illegible] ॥ ૫૨ ॥

[illegible]
[illegible] ।

शुद्धांबरैः सुखकरैः प्रवरैश्च तैस्तैः
संख्यातिगैः स परिधापनिकां चकार ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ સાધુઓએ નમેલા અને સર્વોત્તમ એવા સમતા તથા સંયમથી સુશોભિત એવા તે આચાર્ય ગુરૂને તે શેઠીએ શુદ્ધ અને સુખકારી એવા તે ઉત્તમ અસંખ્ય વસ્ત્રોથી પરિધાન કરાવ્યું. ॥ ५३ ॥

अंगानुकूलबहुमूल्यवरपट्टकूल-
क्षीरोदकादिवसनैर्वसनैनसा सः ।
मुक्तोऽभिरामुमनोज्ञ पर सहस्रै-
संख्यातिगैः स परिधापयति स्म संघम् ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—પછી વ્યસનના પાપથી મુક્ત એવા શેઠીએ અંગને અનુકૂળ, ઘણા મૂલ્યવાળા અને સારા રંગથી સુંદર એવા પટકૂલ, કસબી અસંખ્ય વસ્ત્રોથી બધા સંઘને પોશાક પહેરાવ્યા. ॥ ५४ ॥

हारार्धहारमुकुटोज्ज्वलकुंडलश्री-
केयूरवीरवलयैर्मणिमुद्रिकाभिः ।
गांगेयगर्भितकशाहिमुखैश्च वस्त्रै-
रित्येव तेन परिभूषितसर्वदेहाः ॥ ५५ ॥

अन्यैरपर्दत्तचपलाश्ववराधिरूढा
धर्मप्रकृष्टमहसोऽधनिमार्गणौघाः ।
प्राप्ताः स्वकीयभवनेषु निजांगनाभि-
श्चिह्नमङ्गैः किल चिरादुपलक्षितास्ते ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—તે શેઠીએ આપેલા હાર, અર્ધહાર, મુગટ, ઉજ્વળ કુંડલ, બાજુબંધ, વીરવલય (કડાં), મણિજડિત મુદ્રિકા અને કસબી શાલ દુશાલા વગેરે વસ્ત્રોથી જેમના શરીર સુશોભિત લાગતા હતા, અને જેઓ બીજા શેઠીઓએ આપેલા ચપળ અશ્વ ઉપર આરૂઢ થયા

દેખના લોકો “ આવા અનુપમ ઉત્સવો પૂર્વે આપણી નજરે થયા નથી ” એમ કહી સન્માન પૂર્વક કરેલા દાનના ગુણથી ઉત્પન્ન થયેલી દાનની અન્ય કીર્તિના વિસ્તારને ફેલાવતા ફેલાવતા પોત પોતાને ઘરોને જવા લાગ્યા ॥ ૫૮ ॥

यदाचार्यपदोत्सवे धनु वित्तं न्यायार्जितं चोच्छ्रितम्
दर्पादद् व्ययित सुविदयितनिना सम्यर्तिना दानिना ।
तत्संख्याकरणे कदापि कविता नाथोऽतितनुः पुरन्दरा
मन्त्रीश्वरभूरिमायापि भुवने नालम्भवेन् धीमतान् ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—ઉદાર થયેલા સન્માનવાળા અને દાની એવા નૃસિંહ મંત્રીએ તે શ્રી આચાર્યપદના મહોત્સવમાં પોતાનું ન્યાયોપાર્જિત દ્રવ્ય હર્ષથી જેટલું બધું ખર્ચ્યું છે, તેની સંખ્યા કરવાને જગતમાં કવિ અને બુદ્ધિના ઘણા વૈભવવાળો બૃહસ્પતિ પણ કુશળતા ધરાવતો નથી. ॥ ૫૯ ॥

ते च श्रीगुणसोमसुन्दरगुरुश्रेष्ठाः प्रशंसास्पद-
श्रृङ्गसौभाग्ययुतास्त्रिलोकविदिता विद्वज्जनानां मताः
गच्छाधीशसूरिराजवचसा श्रीसम्पदा श्रीमत्-
स्थाने स्थानपुरोत्करे सुखकरे सारं विहारं व्यधुः ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—પ્રશંસા કરવા યોગ્ય સૌભાગ્યથી યુક્ત, ત્રણ લોકમાં પ્રખ્યાત, અને વિદ્વાનોને માન્ય એવા તે શ્રી સોમસુંદર આચાર્ય ગચ્છપતિ શ્રી સૂરિરાજના નિર્દોષ વચનથી લક્ષ્મીના સમૂહથી વિખ્યાત અને સુખકારી એવા વિસ્તીર્ણ નગરોમાં વિહાર કરવા લાગ્યા. ॥ ૬૦ ॥

इति श्रीयुगप्रधानावतारबृहत्तपागच्छशृङ्गारहारपूज्याराध्यपरम-
गुरुभट्टारकपुरंदरश्रीसोमसुन्दरसूरिसौभाग्यवर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि
काव्ये श्रीगुरुसूरिपदोत्सवव्यावर्णनो नाम पंचमः सर्गः ॥ ५ ॥

॥ षष्ठः सर्गः ॥

स्वर्गं गते सद्गुणसंगते श्रीवृद्धगुरौ जातुरथो प्रथोल्लाः ।
श्रीगच्छनाथा महसा सनाथाः श्रीसोमसुन्दरसूरिराजाः ॥१॥

ભાવાર્થ—સદ્ગુણી એવા શ્રી વૃદ્ધ ગુરૂ સ્વર્ગે ગયા પછી પ્રખ્યાતિવાળા અને તેજસ્વી એવા શ્રી સોમસુંદર સૂરિરાજ તે ગચ્છ સ્વામી થયા. ॥ ૧ ॥

यस्मिन् गुरौ भास्वति भास्वदिद्धे विश्वप्रसिद्धे परसूरिराजाम् ।
ताद्विमहाणामिह या महाणामहो महोऽप्ययमदृश्यमासीत् ॥२॥

ભાવાર્થ—વિશ્વ પ્રસિદ્ધ એવો તે સૂરિરૂપ સૂર્ય જ્યારે પ્રકાશ વૃદ્ધિ પામ્યો, ત્યારે તારાઓની પેઠે વિગ્રહ કરનારા બીજા સૂરીઓનું તેજ આશ્ચર્ય સાથે અદૃશ્ય થઇ ગયું. ॥ ૨ ॥

श्रीगौतम [illegible] जम्बू स [illegible] ।
श्रीस्थूलभद्रः [illegible] सूरि सुहस्ती [illegible] ॥
[illegible] श्री[illegible]सूरि[illegible] ।
श्री[illegible] [illegible] [illegible] ॥३॥
[illegible] ।
[illegible] यत्र गुरौ [illegible] महसा [illegible] ॥४॥

[illegible]

[illegible]

ત્ર ધીરની લીલાવાળા શ્રી સ્થૂલભદ્ર સ્વામી, સંસાર રૂપ વૃક્ષને છે-દવામાં કુહાડી સમાન સુહસ્તી સૂરિ, દુષ્ટ વાદીઓના ગર્વ રૂપી પર્વતને તોડવામાં ઈંદ્રના વજ્રરૂપ તથા બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ જેવા શ્રી વજ્રસ્વામી અતિશય મહાન્ એવા શ્રી બપ્પભટ્ટિ ગુરૂ અને પોતાના યશથી ચંદ્રને પણ પરાજય કરનાર એવા શ્રી હેમચંદ્ર સૂરિ, આ સર્વ મહાન્ પુરૂષો કે જેઓએ પોતાના તેજની શ્રેણીથી અર્હંત નામને પ્રકાશિત કર્યો છે અને જેઓ સર્વ જગતના લોકોને માન્ય થયેલા છે, તેઓ સર્વ જેવા-માં આવ્યા એમ જાણવું. ॥ ૩-૪-૫ ॥

विश्वंभरायां विहरन् हरन् नृणां तमांसि श्रीगुरुराड् गुणौघैः ।
वृद्धः समृद्धं नगरं समीयः समाजगामागमतत्त्वगम्यः ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—શાસ્ત્રના રહસ્યને જાણનારા ગુણોના સમૂહથી વૃદ્ધિ પામેલા શ્રી ગુરૂરાજ પૃથ્વીમાં વિહાર કરી લોકોના પાપને હરતા છ-તા તે વૃદ્ધ પુરૂષોવાળા મોટા નગરમાં આવી ચડયા. ॥ ૬ ॥

यस्मिन् पुरे मास्यसमं समेलाकुण्डं समेलोत्पलसरो ऽतिरम्यम् ।
मंदीयरोमानसमानमर्यं कथं स्वयंभूः सुषमाविलासैः ॥ ७ ॥
तरंगरंगत्कलमंजुलधीयतंसीयरसीयपरिस्थितिकूलम् ।
प्रबोधदर्पोद्गमपत्रमालमवालकृतमंजुरवाभिरामम् ॥ ८ ॥
सदानिशाभ्रमसदातिदीनकलनांगरागाद्यपारिहारि ।
सूर्ये दुदिवसतिबिंबदृश्यमानासमानांबरचारुशोभम् ॥ ९ ॥
स्फुरत्सितसंपत्सितिपक्षदलद्विपत्काम्यतमं समंतात् ।
तीरस्थितावालरसालसालकूलसिक्तपीयकलरागचंगम् ॥ १० ॥
सुधाधिपोपत्रिदिवद्विजिह्वसंसेव्यपातालविमोचकम्य ।
पीयूषकुंडस्य समं समंतात् मृद्वारिसद्वारिभृतं नितांतम् ॥११॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં પૃથ્વીના તિલક રૂપ સમેલા નામે એક સુંદર રમણીય સરોવર હતું; જે સરોવર પોતાની શોભાના વિલાસોથી

॥ सप्तमः सर्गः ॥

पृथ्वीतलप्रथितनाम गुणाभिराम-
विश्रामधाम कमलाकमलायताक्ष्याः ।
अस्तीलदुर्गनगरं नगरम्यशोभम्
स्वस्तिप्रशस्तवनपल्लवनाम्बुदायः ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વીતળમાં જેનું નામ પ્રખ્યાત છે એવું ઈડરદુર્ગ એક નગર છે. જે લક્ષ્મીરૂપી સ્ત્રીનું ગુણોથી સુંદર એવું વિ- ધામ છે, જેની શોભા પર્વતોથી ઘણી રમણીય છે અને જે કલ્ય... શ્રેષ્ઠ વનને પલ્લવિત કરવામાં મેઘના જળ જેવું છે. ॥ ૧ ॥

यस्मिन् युगादिजिनमंदिरतुंगशृंग-
दंडाग्रजाग्रदनिलोर्मिचलत्पताका ।
मद्वत्समस्ति कमला चपला बुधास्त-
त्सादीयतामिति समादिशतीव नृणाम् ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં યુગાદિ પ્રભુના જિનમંદિરના ઊંચા શિખર ઉપર રહેલા ધ્વજદંડના અગ્રભાગે પવનની ઉર્મીઓથી ચલાય- માન થયેલી પતાકા "હે વિદ્વાનો, લક્ષ્મી મારી પેઠે ચપળ છે માટે તેને દાન કરી આપી દો" આ પ્રમાણે લોકોને બોધ કરતી હોય લાગે છે. ॥ ૨ ॥

राकाशशांकमतरंकमरीचिवीचि
प्रक्षालिता सुललिता निशि सौध पंक्तिः
यस्मिन् स्फुरज्ज दरराजतशैलशुभ्रा-
मूर्नैव धर्मगुरुकीर्तिरनेकरूपा ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમાં રાત્રે પૂર્ણિમાના ચંદ્રની અંદર ... કલંક કીર્તિરૂપી તરંગોથી ધોવાએલા સુંદર મહેલોની પંક્તિ ...

(ચિત્તાકર્ષ) પર્વત જેવી શુભ લાગે છે, તેથી જાણે અનેક રૂપવાળી ભૂવિવાન્ પમરાજાની કીર્તિ હોય તેવી શોભે છે. ॥ ૩ ॥

तस्याधिपः समभवद् भवदंघ्रिभक्तो
गुण्यो गुणैर्विबुधः विबुधाधिपेन्दुः ।
दोर्वीर्यनिर्जितरणो रणमल्लभूप
श्चन्द्रांशुधवलितः कान्तिमापद्गुणः ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—તે ઈલદુર્ગ નગરનો રણમલ્લ નામે રાજા હતો, તે શિવનો ભક્ત, ગુણી, આનંદી, અને ચંદ્ર જેવી કાંતિવાળો હતો. વળી કલિકાળના તાપથી મુક્ત, કામ દેવના જેવા રૂપવાળો અને ભુજાના પરાક્રમથી રણભૂમિમાં જિતનારો હતો. ॥ ૪ ॥

यः कंदुकैरिव हतासुरराज मुंड-
दंडैरदः प्रचुरतः समरांगणायाम् ।
क्रीडां चचार वसुधाधिपतिर्विनोद-
प्रोद्दामहर्षभरनिर्भरचित्तवृत्तिः ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—પ્રસરતા તેજવાળો જે રાજા પોતાની મનોવૃત્તિમાં વિનોદ અને હર્ષના ભારથી ભરપૂર થઈ કંદુકની પેઠે હણી નાખેલા અસુર રાજાઓના પ્રચંડ માથાઓવડે રણભૂમિમાં ક્રીડા કરતો હતો. ૫

तस्यांगजो हयगजोन्नतिभूपवृन्द-
पूजार्चितक्रमयुगो युगदीर्घबाहुः ।
अक्षे दानांबुकरणो ज्वलदर्थकीर्तिपुंजः
श्रीपुंजनामनृपतिर्नृपतिग्मभानुः ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—તે રણમલ્લ રાજાનો પુત્ર શ્રીપુંજ નામે રાજા થયો. ઘોડા તથા હાથીઓની ઉન્નતિવાળા રાજાઓના વૃંદોએ જેના ચરણયુગલને પૂજ્યા હતા, જેના બાહુ ધોંસરા જેવા દીર્ઘ હતા, જેની કી-

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વીના ભાર ધારણ કરવાથી, લક્ષ્મીના સ્નેહ સંબંધથી, પાપ રૂપ અસુરોના સમૂહના હરણથી સુખ કરવાથી, શ્રી સુદર્શન (ઉત્તમ જૈન દર્શન) ને ધારણ કરવાથી અને અજ્ઞાન રૂપ અંધકારને હરવાથી પોતાનું તેજસ્વી નામ (ગોવિંદ) સાર્થક કર્યું હતું. ॥ ૧૨ ॥

इन्दुं कलंककलुषं जडपूर्णमब्धिं
चोत्सृज्य कण्टकयुतं निजसद्म पद्मम् ।
पद्मा यदीयसदने सदनेकसौख्य-
हृष्टा गरिष्ठधिषणा विललास शश्वत् ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળી જે લક્ષ્મી તે ચંદ્રને કલંકિત, સાગરને જડ (જલ) થી પૂર્ણ અને પોતાનું સ્થાન જે કમળ તેને કાંટાવાળું જાણી તેઓને છોડીને ગોવિંદ સાધુના ઘરમાં રહી અનેક પ્રકારના ઉત્તમ સુખોથી હર્ષ પામી હમેશ વિલાસ કરતી હતી. ॥ ૧૩ ॥

तस्याजनिष्ट कलिनिर्दलनैकवीरः
श्रीवीरनाम सुभगः सुतनुस्तनूजः ।
यस्य प्रतापतपने तपति क्षमायाम्
खद्योतपोतललितं श्रयतेऽन्यतेजः ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુને શ્રીવીર નામે કળિકાળનો નાશ કરવામાં એક વીર, અને શરીરે સુંદર એવો પુત્ર થયો. જેનો પ્રતાપ રૂપી સૂર્ય પૃથ્વી ઉપર તપતો છતાં બીજું તેજ ખદ્યોતના બચ્ચાંની ચેષ્ટા કરે છે. અર્થાત્ તેના તેજના પ્રતાપ આગળ બીજું તેજ ખદ્યોત જેવું લાગે છે. ॥ ૧૪ ॥

प्रादान्यदा स्वतनुजं वसुधारिसत्यं
गोविन्द इन्दुवदनं सदनं गुणानाम् ।
परसायगच्छ कमलां कमलायताक्षी-
भ्रूयुग्मविभ्रमधनाग्रगिमां च दद्याम् ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—એક વખતે મહાત્મા ગોવિંદે દેવ જેવા પરાક્રમી અને ગુણોના સ્થાન રૂપ એવા પોતાના ચંદ્રમુખ પુત્રને કહ્યું કે, હે વત્સ! આ લક્ષ્મીને સાંઝોની ચકુરીના વિલાસ જેવી અને મેઘના વાદળા જેવી ક્ષણિક જાણી લેજે. ॥ ૧૫ ॥

> भूमीभृतां क्षितिभृता विशदाः प्रसादाः
> प्रासादकेतुतरला सरलाशयामी ।
> किंपाककंपितपलाशचला च राज्य-
> व्यापारसंपदपि सापदहो विशेषात् ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—હે સરલ આશયવાળા પુત્ર! આ રાજાની વૃદ્ધિ પામતી અને ઉજ્વલ એવી મહેરબાનીઓ મહેલ ઉપર રહેલી ધ્વજાપતાકા જેવી ચપલ છે, અને અહો, કંપાક વૃક્ષના ચલાયમાન થતા પત્રના જેવી ચપલ આ રાજ્ય અને વ્યાપારની સંપત્તિ વિશેષે કરીને આપત્તિ સહિત છે. ॥ ૧૬ ॥

> पंकेरुहं किल जडाशयतः सुगंधं
> तक्रादिवातिसरसो नवनीतपिंड ।
> यद्वच्च सन्मृगमदो मृगनाभिदेशात्
> गृह्णंति कोविदगणैर्गुणवत्तयेह ॥ १७ ॥
> तद्वन्नराः स्वधिषणा धिषणानुकाराः
> कारागृहस्य सदृशात् क्षितिपाधिकारात् ।
> लक्ष्म्याः फलं सुकृतसंततिपात्र पात्र-
> वित्तव्ययाभिधमिहाददते महांतः ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—જેમ વિદ્વાન લોકો ગુણીપણાથી જડાશય (જલાશય) માંથી સુગંધી કમલને ગ્રહણ કરે છે, છાશમાંથી અતિ સરસ એવા માખણના પિંડને કાઢી લે છે અને મૃગની નાભિમાંથી કસ્તૂરી લે છે તેમ બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ જેવા મહાન પુરૂષો કારાગૃહ જેવા રાજ્યાધિકાર-

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવ
રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

तत्सप्तसप्तिसम सप्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावाद्भवत्सु भविकै धनबीजमुप्तं
सद्योभवोति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય ! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमद्य हृद्य-
वित्तं स्वचित्तशुभभाववशाद् व्ययिष्ये ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
संगृह्यते नृभवकल्पतरोः फलं यत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી ઊ એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરી શ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભ રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

श्रीमित्युदीरितवति स्वसुते सुतेजः-
पुंजेन भास्वति विभास्वति सद्गुणौघैः ।
आगम्य गच्छपतिभिर्भविभुः पुन श्री-
सोविदमाधुरतुलां निजधर्मशालाम् ॥ २१ ॥
विज्ञो व्यजिज्ञपदिलाविदिवप्रनह्य स
श्रीसोमसुन्दरगुरूनिति विश्वपूज्यान् ।
श्रीसूरिराज वरसूरिपदप्रतिष्ठा-
कारापणेन कुरु मां विशदप्रसादम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાળામાં આવ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિધિન પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિમઉ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणपात् प्रपेदे
तद्गोऽतिसुन्दरपदं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहकृतः सुकृतैर्लसन्त
सन्त स्फुरत्करुणपारसपूर्णचेताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાળ અંગીકાર કર્યું કારણ કે, સુકૃત્યોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मौहूर्त्तिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्त्ते
हर्षेण यान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य भद्र-
तापः प्रतापतपनिर्दमणिः चिन्तानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂહુર્ત્ત વેત્તાઓએ મૂહુર્ત્ત આપ્યું એટલે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી આધિનોને ચિંતામણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વીના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા. ૨૪

काश्मीरकुंकुमरसांकविशेषलेखा-
कृष्टाः प्रहृष्टमनसो ऽनघसंघलोकाः ।
गोविंद साधु रचितामितरंगचंगं
द्रंगं समाययुरियद्दरमाद्रास्ते ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રસના ચિન્હ (છાંટણા) થી અંકિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્દોષ સંઘના લોકો મનમાં હર્ષ પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમાં અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેવા નગરમાં નિર્ભય થઈ આદરથી એકઠા થયા. ॥ ૨૫ ॥

प्रोत्तुंगरंगद्रतिविस्तृतमंडपेना-
मांति स्म विस्मयविधायिगुणा नरौघाः ।
गोविंदकीर्त्तिनिकरा अपि विष्टपस्य
मध्येऽपि मेध्यरुचयो न ममुस्तदानीम् ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણ વિસ્મય કરનારા છે એવા પુરૂષોના સમૂહ તે ઉભા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મંડપમાં સમાયા નહીં; તેમજ પવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્તિના સમૂહ પણ આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

गर्जन्महोर्जितमृदंगतुरंगभेर्या-
द्यातोद्यहृद्यनिनदाः समदास्तदानीम् ।
गोविंदराजगुणै प्रगुणै रमामी
किं स्पर्द्धया प्रययुराश्वमितान् दिगंतान् ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરતા મોટા ઉગ્ર એવા મૃદંગ, તુરંગ અને ભેરી વગેરે વાજિંત્રોના મનોહર શબ્દો ગોવિંદરાજના ઉત્તમ ગુણોની સાથે સ્પર્ધા કરતા હોય તેમ તત્કાળ અપાર દિશાઓના અંતમાં પ્રસરવા લાગ્યા. ॥ ૨૭ ॥

तृप्तिं ययौ न रसना सरसान्नभोक्तृ-
लोकस्य केवलमनेकविधैर्वरायाः ।
रामामनोज्ञमधुरध्वनिभिस्तदानीं
पीयूषयूषमधुरैरपि कर्णयुग्मम् ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વીના લોકોની રસનેંદ્રિય અનેક જાતના ઉત્તમ ભોજનોથી તૃપ્ત ન થઇ, એટલુંજ નહીં પણ સ્ત્રીઓના અમૃત જેવા મધુર અને મનોહર ધ્વનિઓથી તેમની કર્ણેંદ્રિય પણ તૃપ્ત થઇ નહિ. ॥ ૨૮ ॥

गोविंदसद्मनि मनोज्ञगभीरनाभि-
कूपस्फुरल्लवणिमामृतचारुरूपा ।
नो केवलं प्रियकला किल नर्तकी श्रीः
तत्स्फूर्तिकीर्तिरपि तस्य ननर्त दिक्षु ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—મનોહર અને ગંભીર એવા નાભિકૂપમાં સ્ફુરણાયમાન લાવણ્ય રૂપ અમૃત વડે જેનું સુંદર સ્વરૂપ છે એવી કલાપ્રિય નર્તકી શ્રીજ કેવળ ગોવિંદ સાધુના ઘરમાં નૃત્ય કરતી હતી, એટલુંજ નહીં પણ તેની સ્ફુરણાયમાન કીર્તિ પણ આખા વિશ્વમા નૃત્ય કરતી હતી. ॥ ૨૯ ॥

श्रीवच्छपुरसदने महःसु सत्सु
नानोत्सवेषु जनविस्मयकारिषु आशु ।
श्रीगच्छनायगुरुर्जयचंद्रनाम्नः
श्रीवाचकस्य परसूरिवरं वितेरे ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—આવી રીતે શ્રીવચ્છપુરના મંદિરમાં સજ્જન લોકોને વિસ્મય કરનારા વિવિધ જાતના ઉત્સવો થઇ રહ્યા છે તે વખતે શ્રી ગચ્છપતિ ગુરૂએ જયચંદ્ર નામના વાચકને સૂરિપદ આપ્યું. ॥ ૩૦ ॥

श्रीनेमिरैवतमथो गिरिरैवतस्थं
ब्रह्मण्यजिह्ममनसं स ननमश्चकार ।
तत्रोत्सवैर्नवनवैरतिदीपितार्हत्-
श्रीशासनो बहुदिनानि निनाय हर्षात् ॥ ३७ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી રૈવત (ગિરનાર) ગિરિમાં રહેલા અને બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળતા સરલ મનવાળા એવા શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને તેમણે નમસ્કાર કર્યો તે સ્થાને નવ નવા મહોત્સવો કરી શ્રી આર્હંત શાસનને દીપાવતા અતિ હર્ષથી ઘણા દિવસો નિર્ગમન કર્યા. ॥ ૩૭ ॥

सोपारके सकलतीर्थसमर्थनाम्नि
सद्धाम्नि तीर्थपतिमादिजिनं प्रपूज्य ।
गोविंदसंघपतिना यतिनाथवंद्यं
मेने भवांबुधिरसौ किल जानुदघ्नः ॥ ३८ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી સમગ્ર તીર્થોમાં સમર્થ નામવાળા અને ઉત્તમ ધામરૂપ એવા શ્રી સોપારક તીર્થમાં આવી ત્યાં રહેલા મુનીશ્વરોને વંદવા યોગ્ય એવા શ્રી આદિનાથ પ્રભુની પૂજા કરી. તે સંઘપતિ ગોવિંદ સાધુએ આ મોટા સંસાર સાગરને પોતાની જાનુ સુધીના પ્રમાણનો માની લીધો. અર્થાત્ તરવાને સ્હેલો જાણી લીધો. ॥ ૩૮ ॥

श्रीतारणे शिखरिणि श्रिततारकं द्विड्-
सैन्याजितं तमजितं स जिनं ववंदे ।
श्रीमत्कुमारनृपनिर्मितमद्भुतश्री
चैत्यं निरीक्ष्य मुमुदे च महेश्वरराजः ॥ ३९ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી શ્રી તારણગિરિ (તારંગાજી) ઉપર રહેલા આશ્રિત ભકતોને તારનાર, શત્રુઓના સૈન્યથી અજિત શ્રી અજિતનાથ પ્રભુને તેમણે વંદના કરી, અને શ્રી કુમારપાળરાજાએ નિર્માણ કરેલા તે અદ્ભુત શોભાવાળા ચૈત્યને જોઇ મહેશ્વરરાજ શ્રી ગોવિંદ સાધુ ઘણો હર્ષ પામ્યા. ॥ ૩૯ ॥

श्रीतुंगभूपतिविनिर्मितनूत्नरंग-
स्फूर्जन्महेन महतागरतारसंघः ।
श्रीचक्रधीश सुरपुरे स्वपुरे समंतो
गोविंदसंघपतिरत्नाकरा समागात् ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—આપત્તિઓના સમૂહને નાશ કરનારા અને અજ્ઞાનરૂપ અંધકારને દૂર કરનારા તે શ્રી ગોવિંદ સંઘપતિ શ્રી પુંજરાજાએ કરેલા મોટા નગર પ્રવેશના મહોત્સવ સાથે લક્ષ્મીના વિલાસથી ઈંદ્રના નગર જેવા પોતાના નગરમાં આવ્યા. ॥ ૪૦ ॥

यात्रांतिदेतु जिनराजगृहेषु सर्वे-
ष्वष्टाह्निकासु महतां स महामहेन्व ।
श्रीसंघभक्तिमतुलां स्वगुरूत्तमाना-
मर्चां च विस्तरतमां वितान हर्षात् ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—તે મહાન શેઠીએ મોટા હર્ષથી આકાશ સુધી ઉંચા એવા સર્વે જિન મંદિરોમાં અઠ્ઠાઈ ઉત્સવો કર્યા. અનુપમ એવી શ્રી સંઘની ભક્તિ આચરી અને પોતાના ઉત્તમ ગુરૂની વિસ્તારથી પૂજા કરી. ॥ ૪૧ ॥

निःशेषदुरितनिवारणं चिन्तयते दीर्घदर्शी-
श्रीतारणे ऽसुरचमूविनिवारणे ऽद्रौ ।
संस्थापयामि गुरुबिम्बमदः जिनस्य
श्रुत्वा ...जितस्य जिनपस्य ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—એક વખતે તે દીર્ઘદર્શી શેઠીએ ચિત્તમાં વિચાર્યું કે, અસુરોના સૈન્યને નિવારણ કરનારા આ શ્રી તારંગા (તારંગાજી) ગિરિ ઉપર શ્રી અજિતનાથ પ્રભુનું નવીન ગુરૂબિંબ ભક્તિવડે સ્થાપન કરૂં. ॥ ૪૨ ॥

तीर्थंकरप्रतिकृतिं प्रवरप्रतिष्ठां
निर्माप्य विस्मयकरीं जगतीजनानाम् ।
संयोजयामि निजनामनिकाममंत-
र्विश्वे सपुण्यनृषु पूर्णतया चिराय ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—વળી સર્વ પૃથ્વીના લોકોને વિસ્મય કરનાર અને ઉત્તમ પ્રતિષ્ઠાવાળું શ્રી તીર્થંકરનું બિંબ રચાવી, વિશ્વના પુણ્યવાન પુરૂષોમાં ચિરકાળ પૂર્ણપણે રહે તેમ મારા નામને તેની સાથે જોડી દઉં. ॥ ૪૩ ॥

आरासणे गुरुगुणे प्रगुणे प्रभावै-
र्देवीं त्रिलोकजननीं जननीनिकर्षीम् ।
श्री अंबिकां कमलपत्रविनिद्रनेत्रा-
माराध्य कार्यमहमीप्सितमातनिष्ये ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—મોટા ગુણવાળા અને પ્રભાવિક એવા આરાસણ (આરાસુર પર્વત) માં રહેલા, લોકોને નીતિ આપનાર, કમલપત્ર જેવા વિકાશિત નેત્રવાળા અને ત્રણ લોકોને નીતિ આપનાર, માતારૂપે એવા શ્રી અંબિકા દેવીની આરાધના કરી આ ઈચ્છિત કાર્યને હું વિસ્તારથી આરંભું. ॥ ૪૪ ॥

इत्थं विचिन्त्य चतुरश्चतुरब्धिकीर्त्ति-
स्फूर्त्तिः समूर्तिमदनो वदनोडुपामः ।
संघाधिपो नगनिवासकरीं सुरीं तां
द्रव्यैः सुगंधरुचिरैश्चिरमाराराध ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ચિંતવી તે સંઘપતિ ચતુર ગોવિંદ શ્રી કે જેની કીર્તિ ચારે સમુદ્રમાં સ્ફુરે છે અને જે મૂર્તિમાં કામદેવ જેવા અને મુખમાં ચંદ્ર જેવા છે, તેમણે પર્વત ઉપર નિવાસ કરી રહેલા તે અંબિકા દેવીની સુગંધીથી સુંદર એવા દ્રવ્યોથી આરાધના કરી.

तस्य प्रसन्नवदनामरनाथमूर्ते
र्देवी भ्रकुटिविकटा प्रकटाह धैर्यम् ।
इष्टं वरं वृणु यतः सुरदर्शनं स्या
न्नो निष्फलं घननिगर्जितवत्कदाचित् ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—કામદેવથી પણ શ્રેષ્ઠ મૂર્તિવાળા તે શેઠીને પ્રસન્ન વદન કરી અને ભ્રકુટી શાંત રાખી તે અંબિકાએ પ્રકટ થઈ કહ્યું કે તમે ઇચ્છિત વરદાન માગો, રાત્રે મેઘની ગર્જનાની પેઠે દેવતાનું દર્શન કદિપણ નિષ્ફળ થતું નથી. ॥ ૪૬ ॥

स प्राह साहसनिधिर्न निधिर्ममालं
स्वामिन्यलं सकलया कलया च राज्ञः ।
श्री जैनबिंबकरणाय शिलां विशालां
त्वं देहि देहिसुरवल्लिसमा ममाद्य ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—સાહસ (હિંમત) ના ભંડાર રૂપ તે શેઠી બોલ્યા કે, હે સ્વામિની, મારે દ્રવ્યના નિધિઓ જોતા નથી તેમજ સમગ્ર રાજકળાની પણ મને ઇચ્છા નથી. પ્રાણીઓના કલ્પલતા સમાન એવા તમે શ્રી જૈન બિંબ કરવાને માટે મને એક વિશાલ શિલા આપો. ॥ ૪૭ ॥

देवीत्युवाच वचसा शुचिना यदच्छ-
राजस्त्वदीयजनकः कनकप्रभांगः ।
पूर्वं पुरो मम स जिनपदेवभक्तो
नन्वेतदेव नरदेवनतो ययाचे ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—દેવીએ પવિત્ર વચનથી કહ્યું કે, હે બેટી પૂર્વે સુવર્ણના જેવી કાંતિવાળા તમારા પિતા શ્રી વચ્છરાજ કે જે વીતરાગ દેવના ભક્ત અને નર તથા દેવતાઓએ નમેલા છે તેમણે મારી આગળ આવુંજ વરદાન માગ્યું હતું. ॥ ૪૮ ॥

तस्मिन्नेदासि शिला न विशालताभृ-
दस्मे ऽधुना तु विधुना तुलितास्य पद्म !
गुर्वी बभूव भुवनाद्भुतभागधेय
तां त्वद् ग्रहाण गृहिणां ननु पुण्यमेतत् ॥ ४९ ॥

ભાવાર્થ—જેનું મુખકમળ ચંદ્રની તુલના પામે છે એવો તે કાળે (જ્યારે તમારા પિતાએ માગ્યું ત્યારે) તે શિલા હતી અને હાલ તે વિશાળ અને ભારવાળી થયેલ છે. હે અદ્ભુત ભાગ્યવાળા, તેથી હાલ તે શિલા તમે ગ્રહણ કરો. ગૃ મોટું પુણ્ય છે. ॥ ૪૯ ॥

आकर्ण्य कर्णसुखदं गदितं तदीयं
हृष्टो ऽजनिष्ट स गरिष्ठजनो धनीशः ।
तां शायितः सुजनकैर्विपुलां शिलां चा-
ध्यारोपयद्रथकले पृथुके कले द्राक् ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—કર્ણને સુખ આપે તેવું દેવીનું વચન સાંભળીને ધનવાન ધનપતિ ઘણા ખુશી થયા અને તત્કાળ તે વિશાળ ઉચકનારા પાસે આજુબાજુથી કઢાવી એક મોટા વિશાળ રથ ઉપ ા ઉપર ચડાવી. ॥ ૫૦ ॥

मित्रार्थिनिर्मित विविधाधिनाश-
कर्त्री [illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] પીઠ ઉપર પૂર્વના અદ્ભુત [illegible] વિવિધ બાધાઓને નાશ કરનાર [illegible] પવ [illegible] કરી [illegible] ॥ ૫૧ ॥

प्रोत्तुङ्गशृङ्गसुभगैर्धवलाङ्गचङ्गैः
पुष्टैर्गिरीशवरशांकरशांकराभैः ।
संख्यातिगैर्नगनिभैर्वृषभैरजस्रं
मार्गो महो रथपथो ऽध्वनि चोह्यते स्म ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—ઉંચા શૃંગોથી સુંદર, પીળા અંગથી મનોહર, શંકરના જેવા મોટા અને પુષ્ટ એવા પર્વત સમાન અસંખ્ય બળદોએ ર ધ્યાન કરતો રેકટો માર્ગમાં વહન કરવા માંડ્યો. ॥ ૫૨ ॥

पाषाणचूर्णधरातलदारणद्रु-
प्रच्छेदनादिबहुकर्मविधानदक्षैः ।
कुद्दालकुद्दरकुठारकरैर्नरैस्तै-
र्मार्गः समो ऽतिविषमो ऽपि समीकृतः प्राक् ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—પાષાણને ચુરાવા, પૃથ્વીને ખોદવી અને વૃક્ષોને છેદવા ઘણા કૃત્યોને કરવામાં કુશળ અને જેઓના હાથમાં કોદાળા, ૧૨ અને કુવાડા રહેલા છે એવા તે પુરૂષોએ સમ વિષમ એવો પ- માર્ગ તત્કાલ સમ કરી દીધો. ॥ ૫૩ ॥

भेरीभयंकररवैर्भटकोटिहस्ता-
रावैश्च भृत्यनुकुलैर्विपुलैः समंतात् ।
मार्गे मृगाश्वगवला बलवालिसिंह-
व्याघ्राः प्रनेशुरचिरा अपि पांदिशीकाः ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—ભેરીઓના ભયંકર શબ્દોથી, કોટી સુભટોના હા- ટાથી અને ચારે તરફ સેવકોના વિશાળ કોલાહલથી માર્ગમાં રહેલા વં મૃગલા, અશ્વો, રોઝ, બલવાન સિંહો તથા વાઘો કઈ દિશામાં ર્યું એમ સંભ્રમ પામી નાસવા લાગ્યા. ॥ ૫૪ ॥

सामोदमोदकसमीरमतालिदालि-
माज्याज्यभोज्यपरितृप्तिहिता रहिताः श्रमेण ।
तांबूलपूरितमुखाः सुखपार्श्वमता-
श्चक्रुः प्रमोदमतुलं रथ[illegible]वारे

ભાવાર્થ—સુગંધી મોદક, ખુશબોદાર ભાત દાળ અને ઘણું વાળું ભોજન લેવાથી સાવધાન થયેલા તેથીજ શ્રમ વગરના ... ખમાં તાંબુલ રાખી ચાલતા તે રેકડાના હાંકનારાઓ માર્ગે સુખ રમાં મગ્ન થઇ હર્ષના કોલાહલ કરતા હતા. ॥ ૫૫ ॥

> तन्मूद्कमामितसल्लपनश्रियां श्री-
> नैवेद्यमध्यानि ततान पदे पदे ऽसौ ।
> दोःस्थामसिंहसमलक्षणसिंहमंश्री
> येर्वा निधाय हृदि सततमंबिकाख्याम् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ભુજાના બલથી સિંહ જેવા લક્ષણવાળા તે શેઠી અંબિકાને હમેશાં હૃદયમાં રાખી માર્ગમાં સ્થાને સ્થાને સર્વ સ થઇ રહે તેટલા પ્રમાણુના કંસાર (લાપશી) નું નૈવેદ્ય કરતા હતા

> स्तोकं चलन्नथ रथो ऽध्वनि भूरिमासै-
> रागात्स तारणगिरेः सदधित्यकायाम् ।
> स प्रस्तरो घटयितुं वरसूत्रधारैः
> प्रारभ्यते स्म कृतविस्मय ईक्षकाणाम् ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—માર્ગે હળવે હળવે ચાલતો તે રથ ઘણે માસે (તારંગા) ગિરિની તળેટીમાં આવી પહોંચ્યો. જેનારાઓને વિ પમાડનો તે મહાન પાષાણ (શિલા) ઉત્તમ સૂત્રધારો (સલાટો વાને ઘડાવા માંડ્યો. ॥ ૫૭ ॥

> स्तोकैर्दिनैर्दिनपार्थिवपिंडविभाभि-
> र्विद्याभिनाभिगुणनं भवनं महिम्नाम् ।
> शिव महत्प्रासादगिरस्य केतु
> स्थाने स्वकेषि च शुभे ऽह्नि मनुष्यकोटीः ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના બિંબ જેવી કાન્તિઓથી ત્રણ ભુવનને પ્ર ... અને મહિમાનું સ્થાનરૂપ તે શ્રી અજિતનાથપ્રભુ

એમ થોડા દિવસોમાં તૈયાર થઈ રહ્યું. પછી શુભ દિવસે તાએ ભદ્રુ-
ચોએ તેને સ્થાન ઉપર સ્થાપિત કરી દીધું. ॥ ૫૮ ॥

गोविंदसाधुरजितादिजिनाधिपस्य-
निर्व्यापिसिद्धिकथपविशुद्धकरोत्करायाम् ।
दत्त्वा सुवर्णरसना व्यसनाद्विमुक्त-
चित्तेन तेन जनतेन सतेन मत्याः ॥ ५९ ॥

ભાવાર્થ—જેનું ચિત્ત વ્યસનથી મુક્ત છે અને જે જનપતિથી
નમેલા છે એવા તે ગોવિંદસાધુએ શ્રી અજિતનાથપ્રભુના બિંબની
સિદ્ધિ અને શુદ્ધિ કહેનારા પુરૂષોના સમૂહને સુવર્ણની નવીન રસના-
ઓ (જિહ્વાઓ) આપી. ॥ ૫૯ ॥

आगात् स तारणगिरौ च सुंदर महिम्ना
श्रीसोमसुंदरगुरूनपि सङ्घलोकम् ।
श्रीराजलोकमखिलं स्वकुटुंबलोक-
मादाय सार्द्धमनघर्द्धिकुबेरकल्पः ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—નિર્દોષ સમૃદ્ધિમાં કુબેર જેવા તે ગોવિંદ સાધુ મહિ-
માવડે મોટા એવા શ્રી સોમ સુંદરગુરૂને, સંઘના લોકોને, રાજાના
માણસોને અને પોતાના સર્વ કુટુંબી જનને પોતાની સાથે લઈ તે તાર-
ગ (તારંગાજી) પર્વત ઉપર આવ્યા. ॥ ૬૦ ॥

स प्राग्प्रतिष्ठितजिनराज मनराज प्रतिष्ठा-
कार्यं सदसुरधीश्च विचिन्त्य चित्ते ।
आहूतये दिशि दिशि प्रभुताजुषां
ते प्रापयत्पुरुषानादिसमर्थबुद्धिः ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—ચતુર બુદ્ધિવાળા ગોવિંદ સાધુએ પોતાના મનમાં પ્ર-
તિષ્ઠા કરવાનું કાર્ય ચિંતવી પ્રભુતાવાળા પુરૂષોને બોલાવવાને દરેક દિ

થાએ પોતાના શ્રેષ્ટ માણુસોને મોકલ્યા અને તે પછી અશ્વ રથ સમર્થ વાહનવાળા તેઓ પણુ આવી હાજર થવા લાગ્યા. ॥ ૬૧ ॥

सर्वासु दिक्षु च विदिक्षु च संति यानि
श्रीपत्तनादिनगराणि वराणि भूमौ ।
तेषामसंख्यमनुजा दनुजारिकल्पाः
कल्पांघ्रिपा इव समे मिमिलुर्नगे ऽस्मिन् ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વી ઉપર સર્વ દિશાઓમાં અને વિદિશાઓમાં રે લા પત્તન વગેરે શહેરો છે તેઓના દેવતા જેવા અસંખ્ય મનુ ષ્યો કલ્પવૃક્ષો હોય તેમ તેઓ સર્વે આ પર્વત ઉપર એકઠા થયા!

श्रीनिःसुखासनशतांगतुरंगचंड-
रंगन्महागजनृपवाहनवाहिनीनाम् ।
संख्यां पयोधिपयसामिव संविधातुं
धातापि नैव पटिमानमिहाललंबे ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—સમુદ્રના જલની પેઠે સુશોભિત સુખાસનો, રથે, ઘોડા અને પ્રચંડ ગજેંદ્રો વગેરે રાજાઓના વાહનોની સેનાઓની સંખ્યા કરવાને વિધાતા પણુ સામર્થ્યને ધારી શકે તેમ ન હતું. ॥૬૩॥

श्रीपुंजराजप्रमुखैर्विकटैर्महोभिः
सज्जसैन्यसहितैर्महितैर्जगत्याम् ।
तत्रागतुकामिनृणां क्रियते स्म रक्षा
रक्षातिगोग्र परितो गिरितारजे तै. ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તે તારણગિરિ ઉપર ચારે તરફ તેજથી ઉગ્ર, પ્રખ્યાત પામેલ: તૈયાર કરેલા સૈન્યવાળા શ્રી પુંજરાજના હાથે જોદ્ધાઓ ત્યાં આવવાને ઇચ્છનારા લોકોની ચારે તરફ રક્ષા કરવા લાગ્યા. ॥ ૬૪ ॥

उत्तारकाः सुरविमाननिभा बभूवु-
रुत्तारणाय मनुजातिमसंख्यकानाम् ।
तस्थु स्थिरैकमनसो यतयोऽपि धर्म-
शालासु ते चतुरशीतिगच्छसंख्यानाम् ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—અસંખ્ય મનુષ્યોને ઉતારવાને માટે દેવતાના વિમાન જેવા ઉત્તારક (ઝોળીવાળા) લોકો હાજર રહ્યા હતા. સ્થિર મનવાળા ચોરાશી ગચ્છના યતિઓ પણ ધર્મશાળાઓમાં આવી રહ્યા હતા.૬૫

श्रीसोमसुंदरगुरोः स्तुपाश्रयस्तु
स्तुत्यः कथं न सकलेषु पुरेषु तस्य ।
सर्वेषु पुण्यस्थानेषु मितेऽधुनाऽपि
सपीठपालकविमानसमानतां यः ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ સૂરિઓમાં ઇંદ્ર સમાન એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂનો તે ઉપાશ્રય કેમ સ્તુતિ કરવા યોગ્ય ન હોય? કે ઉપાશ્રય અત્યારે સર્વ પવિત્ર સ્થાનોમાં શોભાવાળા પાલક વિમાનની તુલનાને પામ્યો હતો. ॥ ૬૬ ॥

तस्यां च धर्मसदसि प्रसृतोरुतेजः श्री-
संघो महेभ्यनिवहा स्थिरवासितात्माः ।
बालाश्च वर्णसुरुचिः सुदृशः स्थितानाः
श्रीमद्गुरूत्तमवचो श्रवणमाविशंति ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ—તે ધર્મસ્થાનમાં પ્રસરતા તેજવાળા અને વહાલી સુંદર એવા શ્રીમાન્ એવી સુંદરીઓના સમૂહો અને સ્ત્રીઓ કંચુકિવટે રોમાંચ સાથે સર્વદા શ્રી ઉત્તમ ગુરૂના વચનામૃતનું પાન કરે છે.૬૭

साध्वेव साध्युपराजतुच्छा महेभ्या
साध्वी हर्षाधिपनमधिपत्रासनादेः ।
श्रीदिदृक्षणि दधुर्धैर्यसंस्थाः
संसाधका जिनवचोदशदीधितीनाः ॥ ६८

ભાવાર્થ—અશ્વોના અને ગજેંદ્રોના અધિપતિ શ્રી પાતસાહ સ
દેકરાજ ગુણરાજ વગેરે મહાન સભ્ય ગૃહસ્થો અશ્વવાહનના પૃષ્ઠ
પર બેસી જેઓના અંગ ઉપર વિનય અને ઉત્તમ ન્યાય રહેલા
એવા તેઓ સાથે ભેટ લઇ ગોવિંદ સાધુને ઘેર આવવા લાગ્યા.॥૬૮

गोविंदसाधुरपि तान् परिरभ्य दोर्भ्या
समप्रश्रयं सविनयं च मुदेत्युवाच ।
स्वस्त्यस्ति भोः शुभवतां भवतां मदीय-
भाग्येन वः समजनीह समागमोऽयं ॥ ६९ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ સાધુ પણ તેઓને બે ભુજાથી આલિંગન ક
સ્નેહ અને વિનયથી હર્ષ પૂર્વક બોલ્યા કે, હે ગૃહસ્થો ! કલ્યાણવા
એવા આપ સર્વનું કલ્યાણ હો, અહિં મને તમારો સમાગમ મ
ભાગ્યથીજ થયેલો છે. ॥ ૬૯ ॥

युष्माकमेव जिनबिंबमहाप्रतिष्ठा-
कार्यं त्वहार्यमिदमस्त्यखिलं महार्याः ।
अग्रेसरा भवत तत्स्वजना हि यूय-
मासन्नमेव परिवर्ति यतो मुहूर्त्तं ॥ ७० ॥

ભાવાર્થ—હે મહાર્ય, આ અહાર્ય એવું જિનબિંબની પ્રતિ
સર્વ કાર્ય તમારૂંજ છે. તેમાં તમે અગ્રેસર થાઓ, તમે મારા સ્વ
છો. વળી તેનું શુભ મુહૂર્ત નજિક આવેલું છે. ॥ ૭૦ ॥

गोविंदसाधुविनयाहृतमानसास्ते
प्रोत्थाय तद्भवनतोऽवनतोत्तमांगाः
स्नात्वांगमद्भुतघनविलसद्गभीरवात्रा-
संघप्रवेशमहसे रचनादि चक्रुः ॥ ७१ ॥

ભાવાર્થ—એ પ્રમાણે ગોવિંદસાધુના ઘાટા વિનયથી જેમના
ન હરણ થયા છે એવા તેઓ મસ્તકને નમાવી તે ભવનમાંથી ઉ

થઈ સ્નાત્રોત્સવ, વિસ્તારથી જલયાત્રા અને સંઘનો પ્રવેશોત્સવ ઇત્યાદિ કાર્યો કરવા લાગ્યા. ॥ ૭૧ ॥

गोविंदधाम्नि धनधाम्नि च धर्मशाला-
स्वर्हद्गृहे सकलसंघपुरप्रवेशे ।
अद्रिप्रतिध्वनिभवद्द्विगुणस्वभावा
भेर्यादिवाद्यनिनदाः प्रसराःप्रसस्रुः ॥ ७२ ॥

ભાવાર્થ—તે ગોવિંદ સાધુના લક્ષ્મીના સ્થાનરૂપ મંદિરમાં, ધર્મશાળાઓમાં, જિન ચૈત્યમાં અને સર્વ સંઘના નગર પ્રવેશમાં વાગતા એવા અને પર્વતના પ્રતિધ્વનિઓથી દ્વિગુણ થયેલા ભેરી વગેરે વાજિત્રોના ધ્વનિઓ અતિ તીક્ષ્ણ થઈ પ્રસરવા લાગ્યા. ॥ ૭૨ ॥

मुक्तावचूलरुचिराः रुचिरागधारि-
रुच्चैर्दुकूलपटुपटावलिचित्रभासः ।
स्वर्खंडडंबरधराः प्रवरा उदाराः
श्रीमंडपा शुशुभिरे परितो गृहस्य ॥ ७३ ॥

ભાવાર્થ—મોતીઓના ઝુમરથી સુંદર દેખાતા, ઉજ્વલ રંગવાળા ઉંચા રેશમી વસ્ત્રોથી જેઓની કાંતિઓ વિચિત્ર લાગતી હતી અને જે સ્વર્ગના ખંડનો આડંબર ધરતા હતા તેવા તે ઉદાર એવ મંડપો તે શેઠીના ગૃહની ચારે પાસ શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૩ ॥

माद्यन्मृदंगरवचंगमनंगरंग-
रंगत्तरंगविवशाश्च पणा पुरस्य ।
नित्यं प्रनृत्यमसृजन् जनहृद्विचित्र-
चित्रप्रदानाभिरतं सहिते सुखानि. ॥ ७४ ॥

ભાવાર્થ—કામદેવના રંગના ઉછળતા તરંગોને વશ થયેલી નગરની વેશ્યાઓ મૃદંગના શબ્દોથી મનોહર અને લોકોના હૃદયમાં

વિચિત્ર આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર ટાણી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि मंक्षुकवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્યકુશલિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મો શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હ અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

तद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्विप्रव्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિં રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जखंडगुडमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरोच्चयैर्वा ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य सोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાંડ મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હે તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાં વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीरजचारुचंद्रो-
दयाः शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમા ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलावान् ।
प्रज्ञाप्यजिह्ममतिरद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वासरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
यो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि तं मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમા તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रभवोऽथ धीरा-
नृपालवाचकगुणोत्करपैः समेताः ।
जग्मुर्जिनेंद्रसदने जिनराज्मानिरा-
हेतोः सहैविद्युरुदानकमयुताः ॥ ८१ ॥

વિસ્મિત આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર
વાણી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि मङ्गलकरो जगदुर्मृदङ्गाः
छंदांस्यमंदनिनदा पपठुश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्गायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—વાજિંત્રકૃતિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટા શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમુહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
रुच्चैर्द्विजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जनेस्वेऽनुगुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरयोऽवलोक्याः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता मधुरचीरजचारुचंद्रो-
दयाः शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-વાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि परमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
प्रज्ञाप्यशिक्षमतिरद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वाशु रम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો મા-ધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમા તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ गौरा-
नूचानवाचकगुणोत्करधी समेतः ।
जग्मुर्जिनेंद्रसदने जिनदाग्रमनिशा-
देवाः सहेमिपुरुषाद्भुतसंघमुख्याः ॥ ८१ ॥

વિવિધ આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય ક
તાંજી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि मैत्र्यकवयो जगदुर्मुदाऽथाः
छंदांस्यमंदनिनदा बपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો બાલતા હતા, ભાટો મો
શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હ
અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्बंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्द्विजव्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव-
स्वर्लोकतोऽप्यधिकतागुणधारिणीत्थं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, બ્
વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિં
રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ ક
નારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जसंस्कृतगुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरीन्द्रचयौघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા મોટા મો
ટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હો
તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધે
વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कार्तस्वररूप्यमयोरुपात्रजालाम्
आसाः समन्तत आयता दधुः समग्राम् ।
चित्राङ्किता प्रचुरमारजमंडपेषु
घंटोद्गता सुरुचिरे उभितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાષ્ઠ, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ રચેલા જેવા દેખાતા હતા અને સ્પર્દિબિંબ મંડપોમાં ચિત્રવાળા રીતે વર્ણન નું ઘંટડીઓ શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि धर्मप्रमंडपानि
वक्तुं च कः प्रभवितुं कविताकलावान् ।
प्रत्यग्निधर्मनिरुद्धमतानिगम-
व्याख्यानकर्मणि न कर्मठता प्रवीणः ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડપવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરુષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

नित्यानन्दरसयोजनभोजनानि
भुञ्जानो विरचयन् रचनाञ्चितानि ।
को मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूर्णमपि न मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—જે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા ભિન્નભાગી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

धीमन्तमुद्गतगुणग्रामो सथ पौरा-
नृपालराजगुणोत्कर्षः समेताः ।
सम्पूर्णचित्तनयने जिनराजतिरा-
देवाः सहैविबुधराजविहंगगुप्ताः ॥ ८१ ॥

વિવિધ આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર દાસી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि सत्कविवरा जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा बटवश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્યકુશલિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, બટો ભટ્ટ શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्द्विजेंद्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव-
स्वर्लोकतोऽप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जसिद्धगृहमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चशिलोच्चयौघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपचनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા મોટા મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीरजचारुचंद्रो-
दयाः शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलादः ।
प्रत्यग्रविस्मयनिरस्तुतशालिनेन-
दुर्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वात्तरम्यरसयोजनभोजनानि
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતા સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ८० ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रभवो ऽथ गौरा-
नूचानवाचकमुनीन्द्रगणैः समेताः ।
जग्मुर्जिनेन्द्रसदने जिनराजमानेरा-
देशैः सहेतिसुमहाजनहेमयुक्ताः ॥ ८१ ॥

વિચિત્ર આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર
દાસી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि भव्यकवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટા શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી. ॥ ૭૫ ॥

तद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्द्विजेशव्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव-
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जखंडलडुकोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरयोऽथौघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાંડના મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात्।
चित्रांचिताः प्रचुरचीरजचारुचंद्र-
चंद्रोदया शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
ब्रह्माप्यजिह्ममतिरद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वात्तरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી જોડવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમા તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ धीरा-
नृत्यालयाचलमुनीन्द्रगणैः समेताः ।
जग्मुर्जिनेंद्रभवने जिनराड्नतिदा-
देवैः सहेशितुनटाटनदंभयुक्ताः ॥ ८१ ॥

વિવિધ આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરતા હતી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि संपठकर्धयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदमितदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामा ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—ભવ્યકૃતિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટે શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હ અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી

सद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
स्त्वेकत्रजगत्राः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपमूर्भूमि-
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણ તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जखंड्गुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरीयोघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिवद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાંડના મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात्।
चित्रांचिताः प्रचुरचीरजचारुचय-
चंद्रोदयाः शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

साधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलावान् ।
प्रज्ञाप्रसिद्धमतिरद्भुतशक्तिकेन-
व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयम् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वातरम्यरससंयोजनभोजनानि
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तन् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા દિનરાગી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતા સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો મધુરતાવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન દેખતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ सीमा-
भूपालसाधकगुणोन्नतपैः समेतः ।
सम्मुखीनगरने जिनराट्प्रतिष्ठा-
देशः सदैविगुणदानरनेकसुज्ञाः ॥ ८१ ॥

વિવિધ આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરવા લાગી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि मंगैककवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટે શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्द्विजप्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव
स्वर्लोकतोऽप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદરાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जसद्मगुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरिलोच्चयौघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શેઠના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા મોટા મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीरजचारुच
चंद्रोदया शुशुभिरेऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસુ, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कवयितुं कविताकलाढ्यः ।
प्रज्ञाप्यखिलमतिरद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वामरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रभवो ऽथ वीरा-
नृपालवाचकमुनीन्द्रवरैः समेतः ।
सद्गुर्जरेन्द्रनगरे जिनराजमंदिरा-
देशैः सहेत्पिपुलकानलं-रगुजाः ॥ ८१ ॥

વિવિધ આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરતા હતી. ॥ ૭૪ ॥

> कान्यानि मंगलकवियो जगदुर्मुदाढ्याः
> छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
> गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
> रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—ભવ્યકવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, મોટા મોટા શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી. ॥ ૭૫ ॥

> सद्वंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
> रुच्चैरप्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
> गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव
> स्वर्लोकतोऽप्यधिकतागुणधारिणीत्थं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રમંડળ તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

> श्रीसज्जसद्मगुरुमोदकमंडकाद्य-
> खाद्यस्तुन इवोच्चशिलोच्चयौघाः ।
> अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
> तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાજા મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीरजचारुचंद्र-
चंद्रोदया शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
प्रज्ञाप्यशिष्टमतिरद्भुतशक्तिरेन-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકલાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય ? અદ્‌ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वात्तरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूषमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમા રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમા તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ धीरा-
नूचानवाचकमुनीन्द्रगणैः समेताः ।
जग्मुर्जिनेंद्रभवने जिनराजमनिरा-
दैतैः सहेतिमुनदानमहं-स्सुखाः ॥ ८१ ॥

વિભિન્ન આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરા
દાખી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि मंक्षु कवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—કાવ્ય કવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટા શબ્દોથી છંદ પઢતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्बंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
रुच्चैरप्रजगदुः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव-
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीत्थं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદરાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जसद्मगुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इयोन्नतोच्चयौघाः ।
सद्गंधि ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिताः प्रचुरचीरजचारुचंद्र-
चंद्रोदयाः शुशुभिरेऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
प्रज्ञ्याभिराममतिरप्यद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयम् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામા પ્રવીણ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वात्तरम्यरसयोजनभोजनानि
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनाञ्चितानि ।
यो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા ભિન્નભિન્ન રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

धौम्मोमधुंरगुणभाजो दध दौला-
नूपालवाचकगुणोज्ज्वल-समेताः ।
सद्गुणैर्निर्भरने जिनराज्यरिता-
देवैः सहेषितुनदत्तवनदेवगुणाः ॥ ८१ ॥

વિભિન્ન આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કર્યું હતું. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि सत्कवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
वामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—ભવ્ય કવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટે શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्बंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
रुच्चेरुरग्रजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव-
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદરાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसज्जसंज्ञगुरुमोदकमंडकाद्य-
सत्खाद्यवस्तुन इवोच्चगिरोच्चयौघाः ।
अंतर्गृहं ददृशिरे सुरभेर्घृतस्य
तैलस्य चोपलनिबद्धविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શ્રેષ્ઠીના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાજાં મોટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેલની પાષાણથી બાંધેલી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्यौप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समन्तात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीनजचारुचेल-
चंद्रोदयाः शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસુ, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થળના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર-વાળા ચીર વસ્ત્રોના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
ब्रह्माप्यधिष्ठितमतिरद्भुतशक्तिरेत-
द्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वाशुरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि न मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો મા-ધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખતા હતા ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ सौवा-
नूचानवाचकमुनीन्द्रगणैः समेताः ।
जग्मुर्जिनेंद्रसदने जिनराजमानिता-
र्चैनोः सहैभिरुभटाननहंसयुक्ताः ॥ ८१ ॥

વિભિન્ન આશ્ચર્યને આપવામાં તત્પર એવું સંગીત સાથે નૃત્ય કરી. ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि सत्कविकवयो जगदुर्मुदाढ्याः
छंदांस्यमंदनिनदा अपठंश्च भट्टाः ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
वामा ददुश्च धवलानि कलाभिरामाः ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ કવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા હતા, ભાટો મોટા શબ્દોથી છંદ પડતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ ગીતો ગાતા હતા અને કલાઓથી સુંદર એવી રમણીઓ ધવલ મંગલ આપતી હતી.

सद्बंदिनो जय जयेति रवं वितेनु-
र्दध्येरद्विजगणाः प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमंडपभूर्बभूव
स्वर्लोकतोऽप्यधिकतागुणधारिणीयं ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—સારા બંદીજનો જયજય ધ્વનિ વિસ્તારતા હતા, અને વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા. આવી રીતે શ્રી ગોવિંદ રાજના ગૃહ મંડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક ગુણને ધારણ કરનારી થઈ પડી. ॥ ૭૬ ॥

श्रीसिंहकेसरकमोदकमंडकाद्य-
खाद्यादिवस्तुन इवोच्चगिरीन्वयौघाः ।
संतर्ह दद्दशिरे सुरभिघृतस्य
गेहस्य श्रीधरनिर्झरविशालवाप्यः ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—ગોવિંદ શેઠના ઘરની અંદર તૈયાર કરેલા ખાજાં ટા મોદક અને માંડા વગેરે ખાદ્ય વસ્તુઓ જાણે ઉંચા પર્વતો હોય તેમ દેખાતા હતા. અને સુગંધી ઘી અને તેની પરનાળથી વિશાલ વાપિકાઓ દેખાતી હતી. ॥ ૭૭ ॥

कांस्योरुरूप्यकलशोद्भवभाजनानाम्
भाराः स्थलस्य सदृशा ददृशुः समंतात् ।
चित्रांचिता प्रचुरचीरजचारुचं-
द्रोदया शुशुभिरे ऽमितमंडपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસું, રૂપું, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્થલના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્રવાળા ચીર વસ્ત્રના સુંદર ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા. ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि वरमंडपमंडलानि
शक्नोति कः कथयितुं कविताकलाढ्यः ।
प्रज्ञाप्यविस्मितमतिरद्भुतशक्तिरत्न-
दृग्व्याख्यानकर्मणि न कर्मठतां भजेत ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડળવાળા તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા પ્રજ્ઞ પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઈ શકે તેમ નથી. ॥ ૭૯ ॥

तेष्वात्तरम्यरसयोजनभोजनानि-
पृथ्वीजनो विरचयन् रचनान्वितानि ।
नो मन्यते सहृदयो हृदये तृणाय
पीयूषपूरमपि स मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી શોભતા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતાં સર્વે સહૃદય પૃથ્વીના લોકો માધુર્યવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા. ॥ ૮૦ ॥

श्रीसोमसुंदरगुरुप्रमुखो ऽथ धीरा-
नूचानवाचकमुनीन्द्रगणैः समेतः ।
अभ्युर्जितेन्द्रभवने जिनदासमनोरा-
हेतोः साहेतिमुनदासानंदप्रमुखाः ॥ ८१ ॥

ભાવાર્થ—પછી ઉત્તમ આચાર્ય, વાચક અને મુનીઓના વૃંદ સાથે લઈ શ્રી સોમ સુંદર ગુરૂ ખડ્ગ ધારી સુભટો અને મહાન રથો સહિત શ્રી જિનરાજની પ્રતિષ્ઠા કરવાને જિનેંદ્રભવન પધાર્યા. ॥ ૮૧ ॥

पूर्वं बभूवुरथिलान्यपि तीर्थवारिभिः
स्नात्राणि विस्मितमनांसि सतां तत्र ।
सन्मंत्रपाठपरिपूतनवप्रभूत-
नैवेद्यढौकनमुख बहुकृत्यमासीत् ॥ ८२ ॥

ભાવાર્થ—સત્પુરૂષોના મનને આશ્ચર્ય કરે તેવા તીર્થજલોથી પ્રથમ સ્નાત્રો કરવામાં આવ્યા અને તે પછી ઉત્તમ મંત્ર પાઠથી પવિત્ર કરેલા નવીન વિવિધ જાતના નૈવેદ્ય ધરવા વગેરે ઘણું કૃત્ય કરવામાં આવ્યું ॥ ૮૨ ॥

प्राप्ते ऽथ लग्नसमये तपगच्छसूरिः
श्रीसूरिमंत्रपदसस्मरणैकतानः ।
बिंबे व्यधादजिततीर्थकृत. शिलाका-
न्यासेन नाशितरजाः प्रवरप्रतिष्ठाम् ॥ ८३ ॥

ભાવાર્થ—જ્યારે લગ્નનો સમય આવ્યો ત્યારે જેનો રજોગુણ નાશ પામ્યો છે એવા તપાગચ્છના સૂરિએ શ્રી સૂરિમંત્ર પદના સ્મરણમાં એકતાન કરી શ્રી અજિત પ્રભુના બિંબમા શિલાકાના ન્યાસથી કરીને શ્રેષ્ઠ પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૮૩ ॥

तस्मिन्नथ विस्मयमये समये ऽथ वाद्य-
नादैश्च धवलैर्धवलैर्वशानाम् ।
मह्लौघदोर्विविधयुद्धरवैर्नवैश्च
नाथापि कर्णपतितं बहु कथ्यते किं ॥ ८४ ॥

ભાવાર્થ—તે વિસ્મયકારી સમયમાં વાજિંત્રોના નાદોથી, ધ

જનના કોલાહલોથી, સ્ત્રીઓના ધવલ મંગલથી અને મલ્લ યુગની ભુજાઓના વિવિધ અને નવીન યુદ્ધના શબ્દોથી કર્ણ ઉપર આવેલું કાંઈ પણ સંભળાતું નહતું એથી વધારે શું કહેવું? ॥ ૮૪ ॥

सर्वैरसर्वधिपधर्षिधियैकजैत्रैः
श्रीमद्भिराज्यनृभिरस्तसुपर्वगर्वैः ।
तत्रातिमात्रधनदानजलाभिवृष्टे-
र्धाराधरायितमितोन्नतिभिः स्मितास्यैः ॥ ८५ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે મોટી બુદ્ધિવાળા, બૃહસ્પતિને પણ જિતી લેનારા, દેવતાના ગર્વને તોડનારા અને ઉન્નતિને પામેલા સર્વ શ્રીમાન્ ધનાઢયો મુખે હાસ્ય ધરી દ્રવ્યદાન રૂપ જલની વૃષ્ટિ કરવાથી બરાબર મેઘનું આચરણ કરતા હતા. ॥ ૮૫ ॥

तस्मिन् क्षणे सुतसुतादयितासबंधु-
सद्भागिनेयसहितो महितो महेभ्यैः ।
श्रीऊटकाभिधबृहत्पुरपत्तनवासः
श्रेष्ठी शकान्हड इति प्रथितः पृथिव्याम् ॥ ८६ ॥
श्रीसोमसुंदरगुरोः प्रतिभागुरोः श्री-
हस्तेन विश्वकमलामलकेलिधाम्नः ।
क्षेत्रेषु सप्तसु धनी स्वधनं व्ययित्वा
तत्त्वार्थधिस्स जगृहे मुदितस्तपस्याम् ॥ ८७ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—આ વખતે ઉટક નામના મોટા નગરમાં નિવાસ કરનારો 'શકાન્હડ' નામે પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત એવો એક શેઠી હતો. પોતાના પુત્ર પુત્રી, સ્ત્રી, બંધુ અને ભાણેજ સહિત મોટા ધનાઢયોએ માનેલા તે ધનવાન શ્રેષ્ઠીએ તત્ત્વાર્થ જાણી બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ જેવા અને વિશ્વની લક્ષ્મીની નિર્મલ ક્રીડાઓના ધામરૂપ એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને હાથે સાત ક્ષેત્રોમાં પોતાનું દ્રવ્ય ખર્ચી મોટા હર્ષથી તપસ્યા ગ્રહણ કરી. ॥ ૮૬–૮૭ ॥

જોવામાં આવ્યા નથી અને કોઇએ આટલા બધા દ્રવ્યનો વ્યય કર્યો નથી ”—આ પ્રમાણે સ્તુતિ કરતા લોકો ઘણો હર્ષ પામી પોતપોતાના સ્થાન પ્રતિ જવા લાગ્યા. ॥ ૯૩ ॥

साकं श्रीयुतसोमसुंदरगुरूत्तंसैः स संघाधिपो
गोविंदो ऽथ पुंजभूपतिकृततद्रंगप्रवेशोत्सवः ।
आगाद्वंदनमालिकातिरुचिरे नृत्यादिरंगोत्करे
निःशत्रूद्यमियद्वरे स्वपुरे शोभाजितस्वःपुरे ॥ ९४ ॥

ભાવાર્થ—પછી પુંજરાજાએ જેનો નગર પ્રવેશનો ઉત્સવ કરેલો છે એવા સંઘપતિ ગોવિંદ સાધુ શ્રીમાન સોમસુંદર ગુરૂવર્યની સાથે નિર્વિઘ્ને પોતાના નગરમાં આવ્યા. તે વખતે તે નગર વંદનમાલા (તરીયાતોરણ) થી શોભીત રહ્યું હતું, નૃત્ય વગેરે રંગોત્સવો થતા હતા, નિર્ભય હતું અને પોતાની શોભાથી સ્વર્ગના નગરને પણ જીતી લીધું હતું. ॥ ૯૪ ॥

इतिश्रीयुगप्रधानावतारपरमगुरुश्रीसोमसुंदरसूरिगुणवर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये संघपतिगोविंदनिर्मितश्रीअर्बुदगिरि... स्थापनतीर्थतारणदुर्गयात्राविधिप्रकटनो नाम सप्तमसर्गः ॥

॥ अष्टमः सर्गः ॥

गुणोत्तमाः श्रीयुतसोमसुंदराचार्याः विहारैर्वसुधां पवित्रां ।
कुर्वन्तस्ते ... पुरं ... ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—ગુણે ઉત્તમ શ્રી સોમસુંદરાચાર્ય ધર્મ સંબંધી ... ના ચરણ વડે પૃથ્વીને પવિત્ર કરતા ... નગરમાં આવ્યા. ॥ ૧ ॥

निवसति स्म वणिक् सुमतिः प्रभुः सुरगुरुप्रतिमश्च पवित्रधीः ।
दोषदलप्रबलनिंबविदारणात् शीलशुभाचरणात् स्वनाम सार्थकम् ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમાં બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ સમાન અને પવિત્ર હૃદયવાળો નિંબ નામે એક સંઘપતિ રહેતો. જે સમય દોષરૂપી પ્રબળ (નિંબ)ને ક્ષય કરવાથી અને સુશીલ શુભ આચરણથી પોતાના નિંબ (લીમડો) એ નામને સાર્થક કરતો હતો. ॥ ૨ ॥

सद्दृशां दृग्युगलीसुधांजनं जनौघानन्दनं ।
कलिरिपुमानतरुभंजनं शुभावलीकर्मनिर्मलखंजनं ॥ ३ ॥
वैताढ्यशिखरसमुन्नतं सुवर्णकुंभोच्चध्वजदंडमंडितम् ।
ध्वजाग्रभागस्थकिंकिणीस्वनं प्रमोदितप्रेक्षकलोकमंडलं ॥ ४ ॥
नभस्तलोच्चैः पापखंडनमंडलैः श्रीमंडपैर्मंडितमुज्ज्वलैः ।
सर्वश्रियासुंदरजैनमंदिरं यः कारयामास पुरे पवित्रम् ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—તે નિંબ સંઘપતિએ આગદહી નગરીમાં સર્વ શોભાથી સુંદર એવું જૈન મંદિર કરાવ્યું હતું. તે મંદિર સમ્યગ દૃષ્ટિ પુરૂષોની બે દૃષ્ટિને અમૃતનું અંજન હતું, લોકોના સમૂહને આનંદ આપતું હતું, કળિકાળ રૂપ શત્રુના માન વૃક્ષને ભાંગનારૂં હતું, શુભાવલી કર્મને નિર્મળ કરવામાં ખંજન પક્ષી હતું, વૈતાઢ્યગિરિ જેવા ઉંચા શિખરને ધારણ કરતું હતું, સુવર્ણના કુંભ અને ઉંચા ધ્વજ દંડથી મંડિત હતું, ધ્વજના અગ્રભાગે રહેલી સુંદર ઘુઘરીઓના શબ્દોથી પ્રેક્ષકોના મંડળને આનંદ આપતું હતું અને આકાશ સુધી ઉંચા, પાપના મંડળને ખંડન કરનારા ઉજ્વલ શ્રી મંડપોથી મંડિત હતું. ॥ ૩-૪-૫ ॥

स निम्बसंघाधिपतिर्दधेऽन्यदा गुरुं गुणश्रेणिगुरुं गुरुस्मृतः ।
पुण्यार्जनायार्पणरस्य मे प्रभो निर्माणपरोऽपि प्रपद्यताम् ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—એક વખતે સંઘપતિ નિંબે શુભ શ્રેણીવડે મહાન એ-

વા ગુરૂને હર્ષથી વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે પુણ્યાસ્પદ પ્રભુ, આચાર્યપદને નિર્માણ કરવાનો મને ઉત્તમ આદેશ આપો. ॥ ૬ ॥

यतो महांतो निहतोरुमत्सरा भवंति चात्यंतदयोदयोज्वलाः ।
ततः प्रसादं कुरु सद्गुरोजितप्रद्युम्न मे द्युम्नभरव्ययाद्रयात् ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ—મહાન પુરૂષો, મોટા મત્સરને નાશ કરનારા અને અતિશય દયાના ઉદયથી ઉજ્વલ હોય છે, તેથી કામદેવને જિતનારા હે સદ્ગુરૂ, મારી ઉપર દ્રવ્યનો વ્યય કરાવામાં સત્વર પ્રસાદ કરો. ॥ ૭ ॥

मनोरथस्ते सफलो भवत्वयं श्रीगच्छनाथेन तदेत्युदीरिते ।
लेखांल्लिलेखाथ स कुंकुमांकितानाकारणायाखिलसंघभूस्पृशाम् ॥ ८ ॥

ભાવર્થ—શ્રી ગચ્છનાથે કહ્યું કે, તમારો મનોરથ સફલ થાઓ એટલે, તેણે સર્વ સંઘના લોકોને બોલાવવાને કુંકુમથી અંકિત લેખ લખ્યા. ॥ ૮ ॥

आकारितास्तेन समग्रदिग्जनाः स्मितानना[illegible] रयात् ।
पुरप्रवेशोत्सवपूर्वकं मुदा संस्थापिताः छद्मरता स्वसद्मसु ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—કુંકુમપત્રિકાથી બોલાવેલા સર્વ દિશાઓના લોકો હસમના મુખે વેગથી ત્યાં આવ્યા. પછી તે નિષ્કપટી સંઘપતિએ હર્ષથી નગરપ્રવેશનો ઉત્સવ કરી તેઓને પોતાના મંદિરમાં સ્થાપિત કર્યા. ॥ ૯ ॥

तेषाम[illegible] गता नवानेन मनीषिणा नृणाम् ।
मुदा क्रियंते गृहमेधिनां यतः श्रीसंघभक्तेः पर पर पुण्यम् ॥ १० ॥

ભાવાર્થ— તે વિદ્વાન શેઠીએ અતિ હર્ષથી આવેલા લોકોની સંપૂર્ણ આદરવાળી નવ નવી ભક્તિઓ કરી. કારણ કે, ગૃહસ્થોને શ્રી સંઘની ભક્તિથી બીજું વિશેષ કાંઈ પુણ્ય નથી ॥ ૧૦ ॥

सुरेन्द्र[illegible] दुष्पापतांतरै ।
[illegible] प्रकाम[illegible]

ભાવાર્થ—રસનાને તૃપ્તિ કરનારા, ઉત્તમ અન્નોથી, શર્કરાદિ-ના પાનથી, કોમળ અને સ્નિગ્ધ એવા ખાદ્ય-ખાદ્યથી અને મુખદાયક એવા વિવિધ જાતના મનોહર સ્વાદોથી સમગ્ર પ્રાહુણાઓ અત્યંત પ્ર-સન્ન થયા ॥ ૧૧ ॥

सुभगपर्णदलपूगपूरितास्यनागरं संघपतेना शिवायमम् ।
सम्यगेव परिमितातिवाञ्छितैर्दत्तदूरागतगुणिः रंजिताः ॥१२॥

ભાવાર્થ—નાગરવેલનાં પાન અને સોપારી મુખમા ભરી, સંઘ-પતિએ કરેલી અપરિમિત ઘણા આનુનોને ઉત્પન્ન કરનારી ભક્તિ-ના પ્રયોગથી રાજી થયેલા તે સંઘના લોકો પોતે અહિં આવવાથી કૃતાર્થ થયા એમ ગણવા લાગ્યા ॥ ૧૨ ॥

शुद्धसर्वदंडगिलदूषणांहिसमे श्रीगच्छनाथो भुवनादिसुंदरम् ।
श्रीवाचकं सूरिपदे पदोधिपो न्यवेशयल्लक्ष्मीपदेकमंगलम् ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—જ્યારે સર્વ દૂષણોથી રહિત એવો મુહૂર્તનો દિવસ આવ્યો એટલે શ્રી ગચ્છપતિએ જગતના સૌભાગ્ય મંગલ રૂપ એવા ભુવન સુંદર વાચકને લક્ષ્મીઓના સ્થાનરૂપ એવા સૂરિપદમાં પ્રતિ-ષ્ઠિત કર્યા ॥ ૧૩ ॥

श्रीमत्तपागच्छविभोर्विभोद्युतान्यमूल्यचारूणि शुभानि चादरात् ।
विचित्रवस्त्राणि ददौ सदौचित्यो गुणोज्ज्वलो निंबमहेभ्यनायकः १४

ભાવાર્થ—સદા યોગ્યતાવાળા અને ગુણોથી ઉજ્વલ એવા તે સંઘનાયક નિંબશેઠીએ શ્રીતપાગચ્છના સ્વામીને કાંતિથી ઉજ્વલ, અ મૂલ્ય અને સુંદર વસ્ત્રો અર્પણ કર્યાં ॥ ૧૪ ॥

वैदेशिकानेकवरांबरोत्करैस्तैस्सत्कृताश्चालितचमत्कृता हृदि ।
श्रीसंघलोकाः स्वसुरेषु ते पञ्चपंचप्रसंगनयादीनालिताः ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—વિદેશી અનેક વસ્ત્રોના સમૂહથી સત્કાર કરેલા અને હૃદયમાં ચમત્કાર પામેલા તે સંઘના લોકો અશ્વોના સમૂહ તથા રથો-

दुर्गा गणेशोऽपि च वामदक्षिणाभ्यासे स्वरान् क्षेमकरान् प्रचक्रुः।
निर्धूमधूमध्वज आगमद्दर्शोऽभिमतं गजश्चाभिमतं प्रकाशयन् ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—વામ અને દક્ષિણમાં દુર્ગા અને ગણેશે ક્ષેમ કરનાર શબ્દો કર્યા, નિર્ધૂમ અગ્નિ અને ગજેંદ્ર ઇચ્છિત કાર્યને પ્રકાશતા દષ્ટિ માર્ગે જોવામાં આવ્યા ॥ ૩૫ ॥

इति प्रकृष्टैः शकुनैः प्रमाणिगैः संसूचितस्वोज्वलमंगलोदयः।
श्रीवीरमग्राम इति प्रसिद्धिभृत् पुरे ययौ श्रीगुर्जरराजमाश्रुतात् ॥

ભાવાર્થ—ઉપર પ્રમાણે અપરિમિત ઉત્તમ શુકનોએ જેનો ઉજ્વ ળ મંગળોદય સૂચવ્યો છે એવા તે ગુજરાત દેશથી શ્રી વીરમગામ નામના પ્રસિદ્ધ નગરમાં આવ્યા ॥ ૩૬ ॥

तस्मिन् मिलितिस्म पुरे नरेश्वरोदग्रास्तथा पुण्यपराश्चतुर्दिशाम्।
प्रवर्धते स्मात्र संघ उच्चकैर्दिने दिने पार्वणिकेन्दुदर्शनैः ॥ ३७ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમાં રાજાના જેવા ઉગ્ર અને પુણ્યવાન ઘણા પુરુષો ચારે દિશાઓમાંથી એકઠા થયા. તેથી ચંદ્રના દર્શનથી સમુદ્ર જેવો નિર્દોષ સંઘ તે સંઘ દિવસે દિવસે ઉંચે પ્રકારે વધતા હતો.

देवालयाः श्रीजिनपादशालाः सौवर्णदंड ध्वजकुम्भशोभिताः।
घनप्रमाणस्तनमध्यता स्फुरद्विचित्रैर्विविधैर्धरातिलिकाश्रितैः ॥ ३८ ॥
जैनेंद्रबिंबे र्गहना महोत्सवग्रंथैः सुमनोऽभिवर्णिताः।
रम्याः विहाराः दृढबंधरांगुराः यत्र प्रवेशनुभिरदत्ताश्चता ॥ ३९ ॥
॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—જેની નાચે રથ ઉપર ચડાવેલા અને ૬૪ [illegible] [illegible] મેરૂ પર્વત જેવા માર્ગે ચાલતા [illegible] [illegible] ૩૫ હતા ગુરુના [illegible] અને [illegible] [illegible] હતા, [illegible] આશ્ચર્ય કરનારા વિચિત્ર [illegible] [illegible] હતા. શ્રી જિન બિંબોથી સુંદર હતા [illegible] [illegible] ઉત્તમ અને સુંદર દેખાતા હતા. ૩૮-૩૯

પૂર્ણ રીતે ભારાક્રાંત થયેલા કુલપર્વતો ચલાયમાન થવા લાગ્યા ॥૪૪॥

सुखासनस्यंदनराजवाहन श्रीवाहिनीनां वरवाजिनां नृणाम् ।
कश्चिद्विपश्चिद्गुर्जराजसंघराट् संघेन संख्यामकरोदरोत्तम ॥४५॥

ભાવાર્થ—કોઇ વિદ્વાન ઉત્તમનર શ્રી ગુર્જરરાજના સંઘ વડે ગમે સુખાસનો, રથો, રાજ વાહનો, સેનાઓ, ઉત્તમ અશ્વો અને મનુષ્યોની સંખ્યાને કરી શકતો હતો ॥૪૫॥

श्रीमन्महीराजगजो गजोद्धुरः कान्हश्च बालाह्वय ईश्वरः हरो ।
श्रीसाधपूर्णोऽमनश्च मयाश्रिताः पंचेपुरूपाधिकरूपसंपदः ॥ ४६ ॥
दंतालवर्माः पंचमुखाभविक्रमाः क्रमाऽनत [illegible] महाश्रिया ।
यथायुरस्ताय [illegible] यत्नतः श्रीसंघरक्षो पथि [illegible]
॥ ४७ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ મહીરાજ ગજના જેવો પરાક્રમી ગજ કા બાલા અને ઇશ્વર એ પાંચ શ્રી વાચ[illegible]ના પુત્ર હતા. નીતિવાન, રૂપ સંપત્તિમાં કામદેવથી પણ અધિક, સિંહના જેવા પરાક્રમી, જેમના ચરણકમળમાં રાજાઓ નમે છે એવા સન્માર્ગે ચાલનારા તે પાંચ [illegible] સુભટોને સાથે લઇ માર્ગમાં આગળ પાછળ યત્નથી સંઘની રક્ષા કરતા હતા ॥ ૪૬-૪૭ ॥

पुरे पुरे [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—નગરે નગર [illegible] [illegible] ગુણીઓ અને [illegible] [illegible] [illegible] ઉપર મુગટ [illegible] [illegible] [illegible] કરતા હતા ॥ ૪૮ ॥

[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ ४९ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—"અર્હત શાસનને પ્રકાશિત કરનાર અખંડ શાસનવાળો શું આ સંપ્રતિરાજા છે? અપરિમિત પ્રભાવના કરનાર પવિત્ર અને પુણ્ય ભાવનાવાળો શું આ કુમારપાળ રાજા છે? યાચકોના મોટા મ-નારથોને કૃતાર્થ કરનાર શું આ ઉત્તમ બુદ્ધિવાળો વસ્તુપાલ છે?" આ પ્રમાણે લોકોને અનેક તર્કો કરાવતો તે સંઘપતિ પ ઘુકા ગામમા

લ્યો ॥ ૪૯ ૫૦ ॥

તનયયો સન્નુસનિંદુસન્નુમ સંઘસારંવિસ્તરત: સ્ફુરન્તે: ।
નિરંગય દેવાલયવર્તી દૃત્તી ચમત્કારોઽમુરપિ ચ પ્રમૂમુતર ॥૫૧॥

ભાવાર્થ—ચંદ્ર જેવા સુંદર મુખવાળો તે ગામનો નિર્દોષ સ॥ સન્મુખ આવ્યો. કૃતાર્થ થયેલો તે સંઘ શત્રુંજયગમન તેનવડે તેના દેવાલયોની શ્રેણીઓને જોઈ ચમત્કાર પામી ગયો અને અત્યંત હર્ષ

પ.ગ્યો ॥ ૫૧ ॥

ત સ્વાન્તપ્રધાનરિદ્ધિવિદરોપવેશનાદિ મરાનિમ્નરાથૈ ।
નાપર્ણસામાદ સત્તાંસલારરો દર્શનિરાત ધંસુનરાતસ્તમ ॥૫૨॥

ભાવાર્થ—ઘણા આદરવાળા અને નિર્લેપ જેવા તે સઘે શ્રી ગુ-ગુરાજ સાધુના સંઘને સાગનના પ્રેશા પુણ્યથી મોટા આસનો પર બેસારવાથી અને તામ્રપત્રને અર્પણ કરવાથી વશ કરી દીધા ॥ ૫૨॥

સંઘાધિપોઽસ્મિન્નગરે ગરીયસિ સ્થિરાસ્થિતમોઽખિલરિપ્રપલન: ।
સર્વાધિવાન્ દર્શિનિતાન્ મહોદયાન્ પ્રત્યક્ષધાન્ સગુણાનવિહરન્ ૫

ભાવાર્થ—આ મોટા નગરમાં સર્વ પાપને દૂર કરનારો તે સં સ્થિર રહ્યા અને પૃથ્વીમાં ઉત્કૃષ્ટ એવા ગુણવાન્ રાજા રૂપ દશ સ પતિઓને સ્થાપિત કર્યા ॥ ૫૩ ॥

ભાલે ચ સેંદો તિલકા. પ્રચાર્કિર શ્રીસોમસુન્દરસુરિણાગિતસતમૈ: ।
તાસ્સ્વદસ્તેન તદ્રીધિરોતોમૌલે સુતરાં દિગીરિ ॥ ૫૪

ભાવાર્થ—શ્રી સોમસુંદર સૂરિએ પોતા- હસ્તથી

स्वर्गाधिरोहादिमचैत्यमंडलीमानंदलः नयनमं जनानमन् ।
मुदा ववंदे जिनमादिमप्रभुं प्रभूतसद्भूतभवार्तिकर्तनम् ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તે સંઘના લોકોને ચક્રવર્તી સ્વર્ગ સુધી ઉંચી ચઢનાર પ્રભુની ચૈત્ય મંડળીને નમતો નમતો અનુક્રમે ઘણી મ્હારૂપે વી સાંસારિક પીડાને નાશ કરનારા શ્રી આદિનાથ પ્રભુને હર્ષે તેણે વંદના કરી ॥ ૬૪ ॥

राजादनीं पुण्यनगरस्त्रोकांगिनीं विश्वजनस्य पावनीम् ।
वर्द्धापयामास स संघपोऽदुम्रैर्मुक्ताफलैर्मुक्तिफलाभिलाषुकः ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—મુક્તિફળના અભિલાષી એવા સંઘપતિએ પુણ્યની પરંપરા રૂપ પૃથ્વીમાં મેઘમાળા જેવી, અને વિશ્વજનને પવિત્ર કરરી એવી રાયણને મોટા વિશાળ મુક્તાફળોથી વધાવી લીધી ॥ ૬૫ ॥

निर्माय निर्मायममायिताचतुर्दैत्यः स चैत्यात् परिपाटिकां मुदा ।
ययौ पुनर्मुख्ययुगादिमंदिरे श्रियेंदिरे संघजनैः समैः समं ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—જેની સાથે પાપ રૂપી દુષ્ટ દૈત્ય રહ્યા નથી એવા સંઘપતિએ નિષ્કપટપણે હર્ષ વડે ચૈત્ય થકી પરિપાટિકા કરી, વૈભવ લક્ષ્મીએ આશ્રય કર્યો છે એવા શ્રી મુખ્ય યુગાદિ મંદિરમા સર્વ લોકોની સાથે પ્રવેશ કર્યો ॥ ૬૬ ॥

तत्रातिमात्रं गुणराजसज्जन सन्मज्जनस्योत्सवमातनोत्ततः ।
आरात्रिकं मंगलदीपकं व्यधाद्दीप्रद्युतिद्योतितदिग्वधूमुखम् ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી ગુણરાજ સજ્જને ત્યા અત્યંત રીતે સ્નાત્રોત્સવ કર્યો અને પ્રકાશિત કાંતિથી દિશારૂપી સ્ત્રીઓના મુખને પ્રકાશિત કરનાર મંગલ દીપક રૂપ આરાત્રિક (આરતી) ઉતારી. ॥ ૬૭ ॥

सिद्धाचलस्योपरि पर्यपूरि सन्मनोरथश्रेणिरिलाधिनां तदा ।
हर्षं च संघाधिपतेर्विनिर्ममे सगिर्ममहास्य गिरानुनादितः ॥ ६८ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે સિદ્ધાચલની ઉપર ગુણરાજે પૃથ્વીના

ચકોની ઉત્તમ મનોરથોની શ્રેણી પરિપૂર્ણ કરી અને પોતાના ગુરૂની વાણીથી સંઘપતિને કરવાનું તમામ કાર્ય કર્યું ॥ ૬૮ ॥

त्वत्पादसेवा सुरवल्लरीव मे विपर्तु चिन्ताभिमतं भवे भवे ।
इतीरयित्वेति विभो पुरः पुनः प्रोत्तीर्य शत्रुंजयपर्वतागिरेः ६९

ભાવાર્થ—કૃતાર્થ એવો સજ્જન ગુણરાજ પ્રભુની આગળ "હે નાથ, તમારા ચરણની સેવા જાણે કલ્પલતા હોય તેમ ભવોભવ મારા વાંછિતને પુર્યા કરો." આ પ્રમાણે કહી તે સિદ્ધાચળ ઉપરથી ઉતર્યો અને ત્રસ ર સાગરને પણ ઉતરી ગયો ॥ ૬૯ ॥

संघस्ततस्तं गुरुयोपदेशादिनि सुवासनैश्चाप्यवनीमतिक्रमन् ।
क्रमात्ततः संघो मधुमत्यभिख्यया दधातीं पुरीस्वर्गपुरीमिवापसः ७०

ભાવાર્થ—પછી સૌરાષ્ટ્ર દેશમા સારા રથો ઊંટો, અશ્વો અને સુખાસનોથી પૃથ્વીને ઉલ્લંઘન કરતો તે સંઘ અનુક્રમે જાણે સ્વર્ગપુરી હોય તેવી મધુમતી (મહુવા) નામની નગરીમાં આવ્યો ॥ ૭૦ ॥

ससंघराजो गुणराशिराजितो विज्ञप्तिमेतामकरोद्गुरोः पुरः ।
अस्मिन् पुरे सूरिपदप्रदानतो ऽधुनापवित्रीकुरु मे धने धनं ॥७१॥

ભાવાર્થ—ગુણોની શ્રેણીથી વિરાજિત એવા તે સંઘરાજાએ ગુરૂની આગળ આવી વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે વિભુ, આ નગરમાં સૂરિપદના આપવાના કાર્યથી મારા ઘણા ધનને હમણાંજ પવિત્ર કરો ॥ ૭૧ ॥

सुधाकिरं तस्य गिरं तपागुरुस्तत प्रमोदे स्वहृदि प्रसन्नहृत् ।
महोत्सवे तेन महोत्सवा नवा हर्तुं च हर्तुं भवसंभवं रजः ॥७२॥

ભાવાર્થ—તત્કાળ તપાગુરૂએ હૃદય પ્રસન્ન કરી તેની અમૃત જેવી વાણીને સ્વીકારી અને સંસાર જનિતરજને હરવા નવીન મહોત્સવો કરવાનો આરંભ કર્યો ॥ ૭૨ ॥

सुसंस्थितेने पुरतामितोज्ज्वलैरुपयोगैरिहासनशोभदायकम् ।
भाजं सताने परमायनोत्सवं श्रीसुन्दरश्रीमनुदामृतोपमम् ॥ ७२ ॥

અપાવતા હતા એથી ચિત્તમાં હર્ષ પામેલા તે યાચકો પીડા રહિત અને હમેશાં ઉદિત ઐશ્વર્ય વડે શ્રેષ્ઠ થઇ તે કામદેવ જેવા સ્વરૂપવાન શ્રી યાચના પુત્ર ગુજરાજ શ્રેષ્ઠીની ઉત્કૃષ્ટ કીર્તિને સ્ફુરણાયમાન કરતા હતા ॥ ૯૦ ॥

स्थित्वा भूरिदिनानि दानिषु गुरुर्विस्तार्य दानैर्यशः
श्रीनेमिं प्रणिपत्य रैवतगिरेरुत्तीर्णवान् स्वर्णरुक् ।
संघार्चां रुचिरां गुरोर्गुणगुरोः साधर्मिकाणां परं
वात्सल्यं व्यतनोच्च जीर्णनगरे संघाधिपश्चित्रकृत् ॥ ९१ ॥

ભાવાર્થ—દાનીઓમાં ઉત્તમ અને સુવર્ણ જેવી કાંતિવાળા તે સંઘપતિ ઘણા દિવસો રહી દાન આપી યશને વિસ્તારી શ્રી નેમિપ્રભુને પ્રણામ કરી રૈવતગિરિ ઉપરથી નીચે ઉતર્યા અને પછી જીર્ણ નગરમાં આવી સંઘની ઉત્તમ પૂજા કરી, ગુણોથી ગુરૂ એવા શ્રી ગુરૂની સેવા કરી આશ્ચર્યને કરનારૂં સાધર્મી બંધુઓનું વાત્સલ્ય કર્યું ॥ ૯૧ ॥

यात्रां चित्रकरीं भवार्णवतरीं तीर्थद्वये ऽर्थव्ययैः
कृत्वा श्रीगुणराजसंघसविता प्रोद्यत्करो निस्तमाः ।
क्षेमेणार्हतशासनोरुगगनं प्रोद्भासयन् भासुरः
श्रीमानैरमरावतीमिवपुरीं कर्णावतीमाययौ ॥ ९२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુણરાજ રૂપી સંઘનો સૂર્ય એ બે તીર્થોમાં દ્રવ્યનો વ્યય કરી સંસાર સાગરને તરનારી આશ્ચર્યકારી યાત્રા કરી પોતાના કીરણોને ફેલાવી અંધકારને દૂર કરી અને સંપત્તિઓના સમૂહથી પ્રકાશમાન થઇ અર્હંત્ શાસન રૂપી વિશાળ આકાશને પ્રકાશિત કરતો ક્ષેમ કુશળપણે અમરાવતી જેવી કર્ણાવતી નગરીમાં આવ્યો.॥ ૯૨ ॥

इति श्रीयुगप्रधानावतारपरमगुरुपूज्यश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यादिगुणव्दावर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये श्रीभुवनसुंदरसूरिपदस्थापनासंघपतिश्रीगुणराजसंघयात्राविस्तरव्यावर्णनो नामाष्टम सर्गः

॥ नवमः सर्गः ॥

उर्वी गुर्वी चरणे सुकृताचरणैश्च सौपमात्मानम् ।
सुतरां पवित्रयंतः श्रितानयंतः शुभे मार्गे ॥ १ ॥
श्रीयुगप्रधानकमलाकमलाक्षीकंठपीठहारसमाः ।
सौभाग्यभाग्यगुणप्रमुखगुणगिरिरोहणप्रतिमाः ॥ २ ॥
श्रीसोमसुंदराख्या सूरींद्राश्चन्द्रसांद्रकीर्तिजुषः ।
देवकुलपाटके श्रीपुरे महेनाययुर्महता ॥३॥ (त्रिभिर्विशेषकम्)

ભાવાર્થ—વિહાર કરવાથી મોટી પૃથ્વીને, સુકૃતોના આચરણથી તાના આત્માને નિત્ય પવિત્ર કરતા, પોતાના આશ્રિતોને શુભ મા- મા દોરી જતા, શ્રીયુગ પ્રધાન પુરૂષોની લક્ષ્મી રૂપી સ્ત્રીના કંઠ ઠમાં હાર સમાન, સૌભાગ્ય તથા ભાગ્ય વગેરે મોટા ગુણ રૂપી મ- ીએમા રોહણ ગિરિને તુલ્ય એવા અને ચંદ્રના જેવી ઉજ્વલ કી- તિને સેવનારા શ્રી સોમસુંદર નામે સૂરીંદ્ર મોટા ઉત્સવથી દેવકુલ ટક શ્રીનગરમા પધાર્યા ॥ ૧–૨–૩ ॥

तत्रास्ति लक्षभूपप्रसादपात्रं पवित्रचित्तगुणः ।
साधुर्दीक्षलनामा धनुधामा दातृगुणधामा ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમા લીક્ષલ નામે એક ગૃહસ્થ રહે છે, જે [illegible] ે રાજાઓના પ્રસાદનું પાત્ર હતો. જેના પવિત્ર અને [illegible] ુ હતા. જે ઘણો તેજસ્વી અને દાતાઓમાં ઇંદ્ર હતો ॥ [illegible]

शोभाद्देरिति विदिता दयिता चरिवर्ति तस्य [illegible]
श्रीरामदेवसाधो पुत्री [illegible]

ભાવાર્થ—તે શેઠીને ખીમાઇ નામે એ[illegible]
ેય સ્ત્રી હતી. ઉત્તમ ચરિત્ર અને શી[illegible]
ના શાહુકારની પુત્રી થતી હતી ॥

श्रीवच्छलसभगुरुसूरिणो विहितो दिशोदयापनात् ।
मिच्छामि निजसदम्यर्दंडपयमंडपात् वरित. ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ—જેણે પોતાના મોટા પાપ ખંડિત કર્યા છે અને નિષ્કપટપણે મધ્યસ્થ છે એવ. તે શ્રી વચ્છરાજના પુત્રે હર્ષ પામી પોતાને ઘેર આવી તરફ મંડપ રચાવ્યા ॥ ૧૧ ॥

लेखाहूता लेखा इवागमन् सर्वतोऽपि संघजनाः ।
धर्मोत्साहेन तेषां व्यक्तोविहितोस्य सद्भक्तिः ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ—લેખ મોકલી આમંત્રેલા સંઘાળુઓ જાણે દેવ હોય તેમ સર્વ તરફથી આવવા લાગ્યા, અને શ્રી વીસલ શેઠી તેઓની ઉત્તમ ભક્તિ સ્પષ્ટ રીતે બજાવવા લાગ્યા ॥ ૧૨ ॥

गर्जति तूर्यनिनादे नृत्यति सर्वर्तकीजने सुभगं ।
गायति गायकवृंदे जयारवे गर्जति वंदिजने ॥ १३ ॥

प्रादायि वाचकपदं विशालराजस्य राजमानस्य ।
पंडितेन गणेंद्रैः सोऽत्रमहोत्सवमाहात्म्यै ॥ १४ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—વાજીંત્રોનો નાદ ગાજી રહ્યો હતો, નર્તકી જન સુંદર રીતે નાચી રહી હતી, ગાયકોનું વૃંદ ગાન કરી રહ્યું હતું, અને બંદિજનો જય શબ્દો કરતા હતા. તે સમયે ઘણા મહાત્મ્યને પ્રકાશ કરતા એવા ગણેંદ્રોએ પાંડિત્યથી શોભતા એવા વિશાલરાજને વાચક પદ આપ્યું ॥ ૧૩-૧૪ ॥

साधर्मिकवात्सल्यं संघार्चां विस्तरेण स कृतेनु ।
परिधापनिकां संघस्याप्यदरोऽत्रीसलः साधुः ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી વીસલ શેઠીએ સાધર્મિક વાત્સલ્ય કર્યું, વિસ્તારથી સંઘ પૂજા કરી અને ગણનાયકને તથા સંઘને પહેરામણી આપી. ॥ ૧૫ ॥

श्रीचित्रकूटनगरे नगरेद्धे नगविराजितोपान्ते ।
स्वर्गस्पर्द्धिनि धनिनामीशः श्रीवीसलः साधुः ॥ १६ ॥
श्रेयांसजिनविहारं हारं वसुधावधूरसि स्फारम् ।
उत्तुंगशृंगसुभगाकृतिं कृती कारयामास ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ નગરોમાં વૃદ્ધિ પામેલું અને જેનો ઉપાંત ભાગ પર્વતોથી સુશોભિત છે એવા સ્વર્ગની સ્પર્ધા કરનારા શ્રી ચિત્રકુટ નગરમાં કૃતાર્થ એવા શ્રીવીસલ શ્રેષ્ટીએ પૃથ્વી રૂપી સ્ત્રીના ઉરસ્થળમ ઉત્તમ હાર જેવો અને ઉંચા શિખરોથી સુંદર આકૃતિવાળો શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુનો વિહાર કરાવ્યો ॥ ૧૬-૧૭ ॥

तत्रैव च प्रतिष्ठां भुवनोत्कृष्टामकारयच्छ्रेष्ठः ।
श्रविहस्तेन गुरोः श्रीहस्तेन यशःप्रशस्तेन ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં ઉત્તમ એવા તે શ્રેષ્ટીએ યશથી શ્રેષ્ટ એવા ગુરૂના ઉત્તમ હાથે જગતમાં ઉત્કૃષ્ટ એવી પ્રતિષ્ટા કરાવી ॥ ૧૮ ॥

परनारीपरिहरणे दीनोद्धरणे च पुण्यविधिकरणे ।
श्रीवीसलस्य सदृशो दृशोः पथं कोपि नायासीत् ॥१९॥

ભાવાર્થ—પરસ્ત્રીનો ત્યાગ કરવામાં, દીનજનનો ઉદ્ધાર કરવા અને પુણ્યના કૃત્ય કરવામાં શ્રીવીસલ શ્રેષ્ટી જેવો કોઇ જોવા આવ્યો નથી ॥ ૧૯ ॥

तस्मिन् स्वर्गं गतवति गुणवति पुत्रौ पवित्रचरिताढ्यौ ।
सविशेषधर्मकर्मणि बभूवतुः प्रगुणधिषणौ तौ ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે ગુણવાન વીસલ શ્રેષ્ટી જ્યારે સ્વર્ગે ગયા ત્યારે તે પવિત્ર આચરણવાળા બંને પુત્રો કર્મમાં વિશેષ બુદ્ધિવાળા થયા.

क्षितिमाता स्वं तनयं प्राहैकदा कनीयांसं ।
दिनकरबिंबविडंबिस्फारतरं बिंबमहमेकम् ॥ २१ ॥
संस्थापयामि नव्यप्रासादे द्रुतं प्रतिष्ठितं कृत्वा ।
विसंजसि चित्ते ऽयं परिवर्त्तते मनोरथः सुतमे ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—એક સમયે ચંપકે પોતાની માતા સાથે આવી શ્રી સે મસુંદર ગુરૂને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે વિભુ, અરિહંતના બિંબની શી રીતે પ્રતિષ્ટા કરો ॥ ૨૭ ॥

आचार्यपदं चैकं तनु तनुकांतिजातकनक जनकमुख: ।
न्यायोपार्जितमर्थं यथा कृतार्थं प्रकुर्वे स्वं ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—શરીરની કાંતિથી સુવર્ણને અસ્ત કરનારા હે પ્રભુ, વડી આ પિતા ગુરૂને આચાર્ય પદ આપો કે જેથી હું મારૂં ન્યાયો પાર્જિત દ્રવ્ય કૃતાર્થ કરૂં ॥ ૨૮ ॥

ओमित्युक्ते गुरुणा लेखान् स प्राहिणोच्चतुर्दिक्षु ।
लोका भुवि प्रतीताः संख्यातीताः समाजग्मु ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—ગુરૂએ તે વાત સ્વીકારી એટલે તેણે ચારે દિશાઓમાં લેખ મોકલાવ્યા તેથી પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત એવા અસંખ્ય લોકો આવવા લાગ્યા ॥ ૨૯ ॥

तेषां पुरप्रवेशोत्सवपूर्वमपूर्वभक्तियुक्तिमयो ।
श्रीचंपको ऽप्यकार्षीद्धर्षोत्कर्षेण भृतहृदय ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—હર્ષના ઉત્કર્ષથી જેનું હૃદય ભરેલું છે એવા ચંપકે તે આવેલા લોકોનો નગર પ્રવેશનો ઉત્સવ કરી અપૂર્વ ભક્તિભાવ બતાવ્યો ॥ ૩૦ ॥

श्रीगच्छनाथसूरिर्भूरिगुणः प्रगुणसूरिमंत्रबलः ।
सुदिने ऽथ लग्नसमये विदधे बिंबप्रतिष्ठां मः ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—ઘણા ગુણવાળા શ્રી ગચ્છનાથ સૂરિએ શુભ દિવસે શુભ લગ્ને સૂરિમંત્રના બળથી બિંબની પ્રતિષ્ટા કરી ॥ ૩૧ ॥

श्रीसूरिपदं चाद्रात् श्रीजिनकीर्त्त्याह्वयाचकेंद्राणाम् ।
पंडितपदं बहूनां दीक्षामपि दशभव्यानाम् ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—જિનકીર્તિ નામના વાચકને સૂરિપદ આપ્યું, ઘણાઓને પંડિતપદ આપ્યું અને દશ ભવ્ય પ્રાણીઓને દીક્ષા આપી ૩૨

प्रतिनिचसथं प्रतिपुरं प्रतिदेशं प्रत्यलंभयद् भुवने ।
श्रीचंपको गृहीत्वा सम्यक्त्वं सोमगुरुपार्श्वे ॥३९॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ--શ્રી ચંપકે સોમગુરૂની પાસે સમકિત લઇ પૃથ્વીમાં હર્ષ આપનારા પાંચસેરના માપને સેવન કરનારા, સુવર્ણના ટાંકાથી યુક્ત અને એલ કપૂર સાથે મિશ્ર કરેલા શ્રી સમકિતના મોદકને પૃથ્વીમાં પ્રત્યેક ઉતારે, પ્રત્યેક નગરે અને પ્રત્યેક દેશે વહેંચી દીધા (તેની પ્રભાવના કરી) ॥ ૩૮-૩૯ ॥

तारापथस्य तारा जलानि वा जलनिधेः सुधीर्गणयेत् ।
खीमाईचंपकयोः कृतानि सुकृतानि न त्वेष ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાન્ પુરૂષ કદિ આકાશના તારાઓ અને સમુદ્રના જળને ગણી શકે પણ તે આ ખીમાઇ માતા અને ચંપક પુત્રના કરેલા સુકૃતોને ગણી શકે નહીં ॥ ૪૦ ॥

अथ धरणसंघपतेर्गुरुनाम्नाहतो हतोरुपापभरः ।
क्ष्मास्वस्तरवो गुरवो राणपुरं श्रीपुरं प्रययुः ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—ધરણ નામના સંઘપતિના ઘણા આગ્રહથી જેઓના મોટા પાપસમૂહ નાશ પામી ગયા છે અને પૃથ્વીમાં કલ્પવૃક્ષ સમાન છે એવા તે ગુરૂ રાણપુર નામના શ્રી નગરમાં પધાર્યા ॥ ૪૧ ॥

चतुरधिकाशीतिमितैः स्तंभैरमितैः सदृग्घनरकाष्ठैः ।
निर्मिता च पट्टशाला चतुष्किकापवरकप्रवरा ॥ ४२ ॥
श्रीधरणनिर्मितायां पौषधशालां समस्तनिधिशालाम् ।
तस्यां समवासार्षुः सहर्षतो गच्छनेतारः ॥४३॥ युग्मम् ।

ભાવાર્થ—ત્યાં શ્રી ધરણેંદ્રની રચેલી એક વિશાલ પૌષધશાળા છે જે ઉંચી જાતના કાષ્ટના અને અમિત એવા ચોરાશી સ્તંભોથી રચેલી હતી. જે પાટશાળા, ચોક અને ઓરડાથી ઉત્તમ હતી તેમાં ગચ્છપતિ ઘણા હર્ષથી સમોસર્યા હતા ॥ ૪૨-૪૩ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા તેણે પ્રથમ ઘડીને રચનામાં જ
એવા પાષાણોથી પીઠબંધ બંધાવ્યો અને પછી પે.તે ત્યાંથા ચાલ્યે.

स्फूर्जत्त्रिभूमिरम्यः सुवर्णगिरितुंगशृंगसकाशैः ।
श्रीमंडपैश्च मंडितमध्यो मेध्यस्फुरत्द्युतिभिः ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ સ્ફુરણાયમાન ત્રણ ભૂમિકાથી રમ્ય હતો
મેરૂગિરિના ઉંચા શિખર જેવા અને પવિત્ર કાંતિથી પ્રકાશિત એ
શ્રી મંડપોથી તેનો મધ્ય ભાગ મંડિત હતો ॥ ૫૦ ॥

श्रीशालभंजिकाद्यैर्हृद्यैश्चित्रैश्चमत्कृतजनौघः ।
शशिविशदैः श्रीभद्रप्रासादैः परिवृतः परितः ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં આવેલી પુતળીઓ વગેરેના મનોહર ચિત્ર
તે લોકોના સમૂહને ચમત્કાર પમાડતો હતો અને ચંદ્રના જેવા ઉજ્
ળ ભદ્ર પ્રાસાદોથી તે ચારે તરફ વીંટાએલો હતો ॥ ૫૧ ॥

कुर्वन्नंदीश्वरवरतीर्थप्रासादविशदसंवादम् ।
त्रिभुवनदीपकसंज्ञां बिभ्रच्छरदभ्रशुभ्रतमः ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ નંદીશ્વર તીર્થના પ્રાસાદની ઉજ્વળતાના સ
મંવાદ કરતો હતો અને શરદૃઋતુના વાદળાના જેવા અતિશય ઉ
હોવાથી ત્રણ ભુવનના દીપકની સંજ્ઞાને પામતો હતો ॥ ૫૨ ॥

राणपुरे प्रासादः परिपूर्णस्तूर्णमेव सिद्धिमगात् ।
यन्महतामभिलषितं सद्य संपद्यते हृदयम् ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—રાણપુરમાં તે પ્રાસાદ તત્કાળ પરિપૂર્ણ થઈ સિદ્ધિ
પ્રાપ્ત થયો કારણ કે, મહાન લોકોનો હૃદયને ગમતો અભિલાષ શી
સંપાદન થાય છે ॥ ૫૩ ॥

तत्रैश्वरप्रतिष्ठाप्यभिनव् बिंबानि निर्विलंबतया ।
चत्वारि चतुर्दिक्षु श्रेयोपदयुगादितीर्थपतेः ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદમાં ચતુર ધરણેંદ્ર શ્રી યુગાદિદેવ પ્રભુના
બિંબ જેવા ચાર પ્રતિબિંબો તુરત સ્થાપિત કર્યા ॥ ૫૪ ॥

विस्तरतः पुण्यरतः प्रासादे जिनपतेश्चतुर्मूर्तिकाः ।
हस्तेन सद्गुरूणां प्रतिष्ठिताः सिद्धिसिद्धिहस्ता ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—પુણ્યમાં તત્પર એવા તેણે સદ્ગુરૂના ઈષ્ટસિદ્ધિ કરનારા હાથ વડે જિનપતિની ચાર પ્રતિમાની વિસ્તારથી પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ૫૫

दीनोद्धरणो धरणो महोत्सवांस्तत्र निर्ममे योऽस्मात् ।
दृष्ट्वा विस्मयपूर्णो न पूर्वदर्शि इव के नैतिस्म् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—દીન જનને ઉદ્ધાર કરનારા ધરણે ત્યાં જે મહોત્સવો કર્યા હતા, તેઓને જોઈ કયા પુરૂષો વિસ્મય પૂર્ણ થઈ મનને નથી ધુણાવતા ? ॥ ५६ ॥

सद्गुणगणगणनीयः स्वश्रीयरैपालये न च पूर्वं ।
गुणराजसंघ्येन संघनेच्छद्दृश्यपायायाम् ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—સદ્ગુણોના ગણથી ગણવા યોગ્ય અને ગંગાજી જેવા હૃદયવાળા જે શ્રેષ્ઠીએ પૂર્વે પોતાના દેવાલયવડે ગુણરાજ સંઘની સાથે યાત્રા કરી હતી ॥ ५७ ॥

धीसोमदेववाचकपुंगवं माधुर्यपर्यवजनदत्ता ।
सौभाग्यभाग्यसद्गुर सुसुद्रपुः स्वर्गविपुः ॥ ५८ ॥
धरणेनाचार्यपदे यत्र स्थापिता जिनरागेण ।
रंगात् पुरा पदृव्ययमहामहे राणपुरनगरे ॥५९॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—પછી ધરણે રાણપુર નગરમાં ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી મહોત્સવ કરી શ્રી સોમદેવ વાચકવર્યને શ્રેષ્ઠ આચાર્ય પદમાં સ્થાપિત કર્યા. જે વાચકવર્ય વચનની મધુરતાથી શ્રેષ્ઠ હતા, સૌભાગ્ય તથા ભાગ્યને સેવનારા હતા, સુકૃતને પોષણ કરતા હતા, શરીરની કાંતિ સુવર્ણ જેવી હતી અને કામદેવને નાશ કરનારા હતા ॥ ૫૮-

हिमकरकरानुरागानतरागाबान् धरणगुरुदृष्टिवे ...
ययौ सदा शिवो विष्णुवास्त सर्वसिद्धि: सदार् ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ધરણના ચંદ્રના કીર્ણ જેવા ઉજ્જ્વલ પુણ્ય
સંબંધી વિષયોને કહેવાને બ્રહ્મા વકુછે અને વિષ્ણુ સમર્થ થાય
નથી ॥ ૬૦ ॥

सुरगिरिनगरनिवासी संघपतिः थितमहा महादेवः ।
देवकुलपाटके ऽगात् दीप्तवृषो गुज्ञभृताद्वृषमः ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મને પ્રદીપ્ત કરતો સુરગિરિ નગરનો નિવાસી
દ્રવ્યવાનમાં શ્રેષ્ઠ એવો મહાદેવ નામે તેજસ્વી સંઘપતિ દેવકુલ
ટક (નગર) માં આવ્યો ॥ ૬૧ ॥

श्रीगुरुपादान् विज्ञो व्यजिज्ञपन्न्यायसमार्जितं वित्तम् ।
पदपुण्ये व्ययकरणात् कुरुत कृतार्थं हृतानर्थाः ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન શ્રેષ્ઠીએ શ્રી ગુરૂને વિનંતિ કરી કે,
ર્થને હરનારા હે ગુરૂ, આચાર્ય પદના પુણ્યમાં વ્યય કરાવી મારા ન્યા
પાર્જિત દ્રવ્યને કૃતાર્થ કરો ॥ ૬૨ ॥

स्वीचक्रे श्रीगुरुभिस्तद्वचनं पुण्यपुण्यभररचनम् ।
महतामीहितमखिलं सफलं संपद्यते यस्मात् ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—પવિત્ર પુણ્યના સમૂહની રચનાવાળું તેનું આ વ
ગુરૂએ સ્વીકાર્યું કારણ કે, મહાન પુરૂષોનું બધું વાંછિત સ
થાય છે ॥ ૬૩ ॥

सोऽथ स्वकर्णयस्तूर्णं पूर्णो हर्षेण संघलोकानाम् ।
कलधौतहेमरत्नैः कलितं तांबूलमतुलमदात् ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તત્કાલે તે મહા શ્રેષ્ઠીએ હર્ષથી પૂર્ણ થઇ સંઘ લો
સુવર્ણ મણિમિશ્રિત અનુપમ તાંબુલ આપ્યું ॥ ૬૪ ॥

जेमनवारां रुचिरामकरोत् स्वकरोन्नतिश्रियं बिभ्रत् ।
उत्पूलयत्समूलं दौर्गत्यं दुर्गतानां च ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—પોતાના હાથની ઉન્નતિને ધારણ કરનારા તે શ્રે

પૈઠો ઘનપુર.ર કર્યો અને દરિદ્રીઓના [illegible] મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યુ ॥ ૬૫ ॥

श्रीतारंगाचलशिखरात् मुनिवरात् [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—[illegible], સર્વને [illegible] [illegible] [illegible] કોને બહુ આનંદ[illegible] દરિદ્રીવસ્ત્રોના સમૂહ [illegible] ॥ ૬૬

श्री[illegible] [illegible] [illegible] ।
श्रीगुरु[illegible] [illegible] ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે અનુપમ શુભ લગ્નમાં [illegible] ગુરૂએ [illegible] પોતાના [illegible] સુંદર રૂપ અને વિદ્વાનોમાં ચંદ્ર સમાન [illegible] દેખરને [illegible] અર્પણ કર્યું ॥ ૬૭ ॥

[illegible] श्री[illegible] [illegible] [illegible]सुरितः ।
[illegible] [illegible] महेभ्यो ऽसौ ॥ ६८ ॥

ભાવાર્થ— [illegible] આનંદ[illegible] સર્વ ગુરૂશ્રી એવા તે મહાદેવ [illegible] શ્રીએ [illegible] એવા સમયે તપાગચ્છને ચલાવી પહે[illegible] રામણી કરી ॥ ૬૮ ॥

श्रीमन्त [illegible] गुणो च गच्छे ऽप्यपुण्य[illegible]त्मकः ।
[illegible] सदा [illegible] ॥ ६९ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે મોટા માહાત્મ્યવાળા તે ગુરૂએ વિસ્મય-કારક કાંતિવાળા એ પવિત્ર ગચ્છને વિષે હંમેશાં અતિ મોટી વિવિધ પદવીઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી હતી ॥ ૬૯ ॥

श्री[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] श्रीदेव
श्रीगुण[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

ભાવાર્થ—શ્રી ચિત્રકૂટ નામના નગરમાં સુકૃતવાન, સ્વરૂપ અને શ્રીમાન પુરૂષોના મુગટ રૂપ એવા બાળ નામના શ્રી ગુણરા પુત્રે કિલ્લા ઉપર શ્રી કીર્તિસ્તંભ તટ વિષે ચારે તરફ દેવકુ (દેરીઓ) થી વીંટાયેલું એક ઉંચું જિન ચૈત્ય કરાવ્યું ॥ ૭૦-૭

> तत्रापि गरीयस्तरविस्तरतः श्रीतपागणाधीशः ।
> जिनबिंबसुप्रतिष्ठामसूत्रयत्रिजगदुत्कृष्टाम् ॥ ७२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી તપાગચ્છના અધિપતિએ તેમાં અતિ મોટા વિ રથી ત્રણ જગતમાં ઉત્કૃષ્ટ એવી જિન બિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

> श्रीकपिलपाटके श्रीवीजाठक्कुरविनिर्मिते चैत्ये ।
> सोमगुरुः श्रीशांतेर्व्यधात् प्रतिष्ठां विभोः सुमहैः ॥ ७३

ભાવાર્થ—શ્રી કપિલ પાટકપુરને વિષે શ્રી વીજા ઠાકોરે કરા ચૈત્યમાં સોમગુરૂએ મોટા ઉત્સવોથી શ્રી શાંતિનાથની પ્રતિ કરાવી ॥ ૭૩ ॥

> श्रीपातसाहिमान्यः पुरे वदान्यो ऽस्त्यहम्मदावादे ।
> श्रीसमरसिंह इभ्यः सौवर्णिकराजिपुरुहूत. ॥ ७४ ॥

ભાવાર્થ—અમદાવાદ નગરમાં શ્રીપાતશાહને માનવા યોગ્ય સમરસિંહ નામે એક ઉદાર ગૃહસ્થ છે, જે સોનાના વ્યાપારીઓ પંક્તિમાં ઈંદ્ર રૂપ છે ॥ ૭૪ ॥

> श्रीसोमसुंदरश्रीगुरूत्तमानां सुधामुचं वाचम् ।
> स समाकर्ण्य सकर्णो यात्रार्थं विमलगिरिमागात् ॥ ७५

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન ગૃહસ્થ શ્રી સોમસુંદર ગુરૂવર્યની અમ ઝરતી વાણી સાંભળી યાત્રા કરવાને શ્રી સિદ્ધાચળ પ્રત્યે આવ્યો

> तदनु श्रीगिरिनारे गिरीश्वरे नेमिनं नमस्कुर्वन् ।
> कल्याणत्रयचैत्यं जीर्णं स निरीक्ष्य हृदि दध्यौ ॥ ७६ ॥

मांगेय देवकुलपाटकपत्तने यो मारिकपद्रवहरं स्तवमाचकार ।
शांतिकृत्स्तवनतोऽवनतावनीशमौलिमणिघृष्टपदारविंद ॥३॥

ભાવાર્થ—મસ્તકને નમાવતા રાજાઓના મુગટમણિઓથી જેઓનું ચરણકમળ ઘસાયા કરે છે એવા તે સૂરિરાજે પ્રથમજ દેવકુલ પાટક નગરમા શાંતિ કરનારા સ્તવનથી મહામારિનો ઉપદ્રવ નાશ કર્યો હતો ॥ ૩ ॥

श्रीमानदेवगुरुविमानमानतुंगमुख्यान् प्रभावकगुरून् स्मृतिमानयद्यः ।
श्रीशासनाभ्युदयदप्रथितावदातैर्नित्यं चमत्कृतिकरैः कुमुदावदातैः ॥४॥

ભાવાર્થ--શ્રી શાસનને ઉન્નતિ આપનારા, કુમુદ જેવા ઉજ્વળ તેને ચમત્કારી પ્રસિદ્ધ ચરિત્રોથી જે સૂરિરાજે શ્રીમાનદેવ અને પવિત્ર હૃદયવાળા શ્રીમાનતુંગ વગેરે પ્રભાવક ગુરૂઓને સ્મરણ કરાવ્યા હતા ॥ ૪ ॥

तस्मादभूय विजयी जयचंद्रसूरिर्भूरिप्रतापसविता सवितानकीर्त्तिः ।
विद्वत्तया प्रथितया मितवाक्कृष्णवाग्देवतेति विरुद गुरु यो दधार ॥५॥

ભાવાર્થ—તે મુનિ સુંદરસૂરિ પછી ઘણા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવા અને સવિસ્તર કીર્તિવાળા શ્રી જયચંદ્ર નામે વિજયી સૂરિ થયા. જેઓએ પોતાની અપાર વિદ્વત્તાથી કૃષ્ણ વાગ્દેવતા એવું બિરૂદ ધારણ કર્યું હતું ॥ ૫ ॥

यः सोमसुंदरगुरूत्तमदत्तगच्छभार वराह इव मुख्य उवाह पृथ्व्याः ।
अध्यापयद्विनुपमांतिषदां महार्थं काव्यप्रकाशपरसम्मतिमुख्यशास्त्रम् ६

ભાવાર્થ—જે જયચંદ્ર સૂરિએ પૃથ્વીના ભારને વરાહની પેઠે શ્રી સોમસુંદર ગુરૂવર્યે આપેલા ગચ્છના ભારને વહન કર્યો હતો, અને જેઓએ મહાન અર્થવાળા કાવ્યપ્રકાશ, સંમતિતર્ક વગેરે શાસ્ત્રો ઘણા શીષ્યોને ભણાવ્યાં હતાં ॥ ૬ ॥

सूरीश्वरो भुवनसुंदरनामधेय सद्भागधेयसुभगो भुवने विरेजे ।
यस्य प्रसादमुपपद्यममी सततं वाग्देवता प्रमुदिता विदधे सदैव ७

ભાવાર્થ—ઉત્તમ ભાગ્યથી સુંદર એવા ભુવનસુંદર નામે સૂરીશ્વર પૃથ્વી ઉપર શોભતા હતા, જેના પ્રશંસનીય મુખપદ્મને વાગ્દેવતાએ હર્ષથી હમેશાં પોતાનું ગૃહ કર્યું હતું. અર્થાત્ વાગ્દેવતા નિરંતર તેમના મુખમાં રહેતા હતા ॥ ૭ ॥

जज्ञे निरस्तवृजिनो जिनसुंदराह्वः सूरीश्वरो रविविभास्वरभासमूह ।
अंगानि योऽतरुदरं दरहृद्दधार रुद्रप्रमाणि भुवनानि यथा मुकुंदः ॥८॥

ભાવાર્થ—સૂર્ય જેવી ભાસ્વર કાંતિવાળા અને પાપને દૂર કરનારા શ્રી જિનસુંદર નામે સૂરીશ્વર થયા હતા, જેઓએ શ્રીવિષ્ણુ જેમ પોતાના ઉદરમાં રૂદ્ર પ્રમાણ ભુવનોને ધારણ કરે તેમ ભયને હરનારા તે સૂરીશ્વરે ઉદરની અંદર અગ્યાર અંગોને ધારણ કર્યા હતા, અર્થાત્ તેઓ અગ્યાર અંગ જાણતા હતા ॥ ૮ ॥

जैवातृकांशुनतिजैत्रपवित्रकीर्त्तिर्भक्तार्त्तिकर्त्तनपटुर्जिनकीर्त्तिसूरिः ।
श्यामाज्जिनेश्वरमतं जगतीमतंयः प्राद्योतयत् द्युतिभृतो निभृतोरुचेताः ९

ભાવાર્થ—ચંદ્રનાં કીરણોની શ્રેણીને જિતનારી જેની કીર્તિ છે અને ભકતોની પીડાને નાશ કરવામાં ચતુર એવા શ્રી જિન કીર્તિ સૂરી શોભતા હતા. મોટા ચિત્તવાળા અને કાંતિને ધારણ કરનારા તે સૂરીશ્વરે જગતને સંમત એવા જિનેશ્વર મતને પ્રકાશિત કર્યો હતો.

स्वांतं नितांतमपि यस्य विमुक्तवैरं वैराग्यरंगकलितं ममतव्यतीतं ।
मूर्त्तिश्च शांतरसकाम्यतमाऽसमा गीर्गीर्वाणवंद्यचरणस्य सुधासदृक्षा

ભાવાર્થ—જેના ચરણ દેવતાઓને વંદવા યોગ્ય છે એવા તે સૂરિવર્યનું હૃદય હંમેશાં વેરવિનાનું, વૈરાગ્ય રંગથી ભરપૂર અને મમતાથી રહિત છે. જેની મૂર્ત્તિ શાંતરસથી અતિ કમનીય છે, અને જેની અનુપમવાણી અમૃત જેવી છે ॥ ૧૦ ॥

कीर्त्तिप्रथा विजितराज विशालराजसूरिः समूरिमहसा रविवत् बभासे ।
श्रीमत्सुरिंगवगुणा प्रगुणा यदीयमादाशिरवन् यपुरपुण्यजना निरांग

ભાવાર્થ—કીર્તિની પ્રખ્યાતિથી રાજવિશાલરાજ સૂરિને જિતનારા તેસૂરિ સૂર્યની પેઠે ઘણાં તેજથી પ્રકાશતા હતા. પુણ્ય રહિત લોકોને જોઈ શકાય નહીં તેવા તેના શરીરને શ્રી સૂરિવર્યના સર્વ ઉત્તમ ગુણો આલિંગન કરી રહ્યા હતા ॥ ૧૧ ॥

श्रीपत्तनोत्तमपुरे रचिताधिवासो गोविंदनामसुभगो व्यवहारिराज ।
यस्य प्रशस्यतमसूरिपदप्रदानकाले ऽतनोत्ततमहान् द्रविणव्ययेन १२

ભાવાર્થ—શ્રી પત્તનોત્તમ નગરમાં નિવાસ કરનાર ગોવિંદ એવા નામથી સુંદર એવો એક વ્યવહારી હતો, જેને પ્રશંસનીય સૂરિપદને આપવાને સમયે દ્રવ્ય ખર્ચી વિસ્તારવાળા ઉત્સવો કર્યા હતા.૧૨

श्रीरत्नशेखर इति प्रथित पृथिव्यां पृथ्वीशवंदितपदः शुशुभे मुनींद्रः।
यः शैशवेऽपि शिवकृद्वपुषा दक्षिणस्यां काश्यांगदक् समरपादिगणा-
नजैषीत् ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—રાજાઓ જેના ચરણને વાંદે છે એવા શ્રી રત્નશેખર નામે પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત મુનીંદ્ર હતા, જેના શરીરની કાંતિ પ્રશંસનીય છે અને જે કલ્યાણને કરનારા છે એવા તે મુનિવરે દક્ષિણ દિશાના મદભરેલા વાદીઓના ગણને જીતી લીધા હતા. ॥ ૧૩ ॥

श्रीरम्यदेवगिरिवासिमहादिदेवो देवोरगेंद्रविनुतो व्यवहारिनेता ।
आचार्यवर्यपदमास्पदमिदिराणां यस्याप्यकारयदिलाप्रसरत्प्रतापः १४

ભાવાર્થ—દેવતા અને નાગકુમારોએ સ્તુતિ કરેલા અને લક્ષ્મીથી રમણીય એવા દેવગિરિમાં નિવાસ કરનાર મહાદેવ નામે એક વ્યાપારીઓનો નાયક હતો. પૃથ્વીમાં જેનો પ્રતાપ પ્રસરે છે એવા તેણે સંપતિઓનું સ્થાનરૂપ એવું આચાર્યપદ જેને કરાવ્યું હતું ॥ ૧૪ ॥

श्रीसाधुउज्वलगुणोदयनंदिसूरि राजाधिराय वचिरायपरं वृतोत्पम् ।
नृणां घृणांचितहृदः प्रदिशंत उर्धीविश्वप्रशस्यशमनिस्समसाम्यकाम्या

ભાવાર્થ—વિશ્વને પ્રશંસનીય એવી શમતા અને સમાનતાથી

ઇચ્છવા યોગ્ય દયાથી સુંદર હૃદયવાળા અને માણસોને ધર્મના લાભના રૂચિકર સ્થાનને આપતા એવા શ્રી ઉજ્વલ શુભોદયનંદી નામે સૂરિરાજ જયવંતા વર્તો ॥ ૧૫ ॥

गंधारनाम्नि नगरे नगरेशमान्यो लक्षाधिकव्ययकरः करदीप्रपद्मः ।
श्रीलक्षसंघपतिरिद्धमहाः स येषां श्रीसूरिसत्पदमदापयदिंदुकीर्त्तिः १६

ભાવાર્થ—નગરપતિને માનવા યોગ્ય, લાખોથી અધિક વ્યય કરનાર, કરમાં પ્રદીપ્ત કમળવાળા, તેજમાં વધેલો અને ચંદ્ર જેવી કીર્તિવાળો શ્રીલક્ષ નામે સંઘપતિ હતો, તેણે જેઓને ઉત્તમ સૂરિપદ અપાવ્યું હતું ॥ ૧૬ ॥

निःशेषभव्यजनतावनतांह्रिपद्माः पद्मासनाश्रितसमुच्छ्रितदक्षहस्ताः ।
सौभाग्यभाग्यपटलीपरिरब्धदेहाः स्नेहाधिबंधरहिता महिता महीद्रैः १७
श्रीरत्नशेखरगुरुप्रवराश्चिराय श्रीगच्छनाथपदवीं प्रतिपालयंतः ।
श्रीसूरिसत्पदजिनायतनप्रतिष्ठास्त्रग्रोपणादिशुभकार्यततिं वितेनुः ॥१८॥

ભાવાર્થ—સર્વ ભવ્ય જનોના સમુહ જેના ચરણકમળને નમે છે, પદ્માસન ઉપર બેસી જે પોતાનો દક્ષિણ હસ્ત ઉંચો રાખે છે, જેમનો દેહ સૌભાગ્ય તથા ભાગ્યની શ્રેણીથી આલિંગિત છે, જે સ્નેહ અને માનસી પીડાથી રહિત છે અને જેઓ રાજાઓથી પૂજિત છે એવા શ્રી રત્નશેખર ગુરૂએ ચિરકાળ સુધી શ્રી પ્રતિષ્ઠા અને માળાનું આરોપણ વગેરે શુભ કાર્યની શ્રેણીને વિસ્તાર કરી ॥ ૧૭-૧૮ ॥

कथसूरयः प्रतिभया प्रभया दिनेशाः श्रीसूरयो जगति संत्यतिभूरयोऽपि ।
श्रीरत्नशेखरगुरोर्गरिमाद्रिमेरोः साम्यं न केऽपि दधिरे दधिशुभ्रकीर्त्तेः ॥

ભાવાર્થ—બુદ્ધિમાં બ્રહસ્પતિ જેવા, અને કાંતિમાં સૂર્ય જેવા જગતમાં બીજા ઘણા સૂરિઓ છે; પણ ગૌરવતાના મેરૂ પર્વત જેવા અને દહીં જેવી ઉજ્વલ કીર્તિવાળા શ્રી રત્નશેખર ગુરૂની તુલ્યતાને કોઇ પણ ધારણ કરતા નથી ॥ ૧૯ ॥

તે પંડિતાદિમપદાનિ દદુર્મુનીનાં દીક્ષાં ચ દક્ષધિષણસ્ય મહાજનસ્ય ।
મંદુત્સવાંશ્ચ ગુરુયોગવિધેર્ન્યધુ: શ્રીરત્નાદિશેખરગુરુપ્રવરા ધરાયામ્ ॥

ભાવાર્થ—તે શ્રી રત્નશેખર ગુરૂ વર્યે આ પૃથ્વી ઉપર મુનિઓને પંડિત વગેરે પદવીઓ આપી છે, ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા ઘણા લોકોને દીક્ષા આપી છે અને મોટા યોગ વિધિમાંનંદી ઉત્સવો કર્યા છે ॥ ૨૦ ॥

તદાનુ જગતિ તસ્યસ્ય પટ્ટોદયાદ્રૌ
રવિરિવ મુનલક્ષ્મીસાગરઃ સૂરિરાજઃ ।
પરમતતિમિરાણિ ધ્વંસમાનો ઽસમાનો
જ્વલતરમહસાઢ્યઃ પ્રીણયંલ્લોકકોકાન્ ॥ ૨૧ ॥

ભાવાર્થ—તેના પટ્ટરૂપી ઉદયાચળ ઉપર સૂર્યની પેઠે લક્ષ્મીસાગર નામે સુરિરાજ જગતમાં દીપેઓ તપે છે, જેઓ અન્ય મતરૂપી અંધકારનો નાશ કરે છે અને અનુપમ અતિ ઉજ્વલ તેજથી વ્યાસ થઇ લોકરૂપી ચકવાક પક્ષીઓને પ્રસન્ન કરે છે ॥ ૨૧ ॥

જગતિ સુગતિમાર્ગસ્યોપદેશાપપેતા
જયતિ યતિપલક્ષ્મીસાગરઃ શ્રીમદ્સૂરિ: ।
સદસિ જયતાં યો જાંગિજ્જુગાંધિરાજ
પરમતદ્દલનેન પ્રાસવાન્ પાર્થિવાર્ચ્યઃ ॥ ૨૨ ॥

ભાવાર્થ—જગતમાં સદ્ગતિના માર્ગને ઉપદેશ કરનાર, પાપને પેસવું કરનાર અને જ્ઞાન લક્ષ્મીથી નવિન શ્રી લક્ષ્મીસાગર સુરિરાજ જય પામે છે. જેઓએ જીંજુંદુગના રાજાની સભામાં અન્ય મતનું ખંડન કરી વિજયલક્ષ્મી વરી રાજાની માન્યતા પ્રાપ્ત કરી હતી ॥ ૨૨ ॥

[illegible] ॥

ભાવાર્થ—શ્રી [illegible] વગેરે ઉત્તમ [illegible]

[illegible]

श्रीमालवीयनृपलब्धघनप्रसादश्रीसूरवीरकृतलक्षधनव्ययाढ्यं ।
श्रीवाचकस्य शुभरत्नवरेण्यनाम्नः सूरीश्वरः प्रवरसूरिपदं ददौ य ३१.

ભાવાર્થ—જે સૂરીશ્વરે શ્રી માળવ દેશના રાજાને જેણે ઘણે પ્રસાદ મેળવ્યો છે એવા શ્રી સુરિવીર શ્રેષ્ઠીએ જેમાં લાખ દ્રવ્ય ખર્ચું છે એવું ઉત્તમ સૂરિપદ શ્રી શુભરત્ન વાચકને આપ્યું હતું ॥ ૩૧ ॥

श्रीसोमदेवगुरवः परवादिगर्वसर्वंकषावचनपद्धतिभिर्विरेजुः ।
यन्नाम नाम भुवने निखिलेऽपि काम तीक्ष्णांशुधामवदहो प्रससार स

ભાવાર્થ—શ્રી સોમદેવ ગુરૂ પરવાદીઓના ગર્વને નાશ કરનાર વચનની પદ્ધતિ વડે શોભતા હતા, જેનું એક નામ બધા જગતમાં સૂર્યના તેજની માફક અત્યંત પ્રસરેલું છે ॥ ૩૨ ॥

किं वर्ण्यते भुवि सकर्णजनेन यस्य सौभाग्यमद्भुततमं किमु भास्वरं
किं वा यशः शशिवरद्युतिभास्वरत् किं वा महः स्फुरदहर्पति
कांतिमैत्रं ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્વાનો તે અદ્‌ભુત સૌભાગ્યને શું વર્ણવી શકે ? તેમજ જેના ચંદ્રની કાંતિ જેવા પ્રકાશિત યશને વા સૂર્યની કાંતિને ધારણ કરનારા સ્ફુરણાયમાન તેજને પણ શું વર્ણવી શકે ? ॥ ૩૩ ॥

विद्वद्वरा इह हि संति परः सहस्रा यद्वाविवस्वदनिभूता निभृताः कलाभिः
न स्यस्तमात्रमपि यस्य तु साम्यमाजोऽमेरोरिवान्यगिरयो वितमदं

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી કાંતિવાળા અને કળાઓથી પરિપૂર્ણ સેંકડો બીજા હજારો ઉત્તમ વિદ્વાનો અહિં રહેતા છે, પણ નમેરૂ પર્વતના મેરૂની આગળ જેમ બીજા પર્વતો છે તેમ તેઓ જેની આગળ અંશ માત્ર પણ સમાનતાને ભજનારા નથી ॥ ૩૪ ॥

वादोर्वरां भजति यत्र हि काननाशां गेजुः प्रवादिनिकरा मृगवत् सर्वे
स्वेहां विनश्यति वने प्रबले मृगेंद्रे नि दूरतदूरतरगा प्रसरति हि ते

ભાવાર્થ—જે સૂરિરાજ જ્યારે વાદની ભૂમિ ઉપર આવે છે ત્યારે વાચાલ હોવા પણ વાદીઓના સમૂહ તત્કાલ હાકપસીની પેઠે નાસી

જાય છે. જ્યારે વનમાં પ્રબલ કેશરીસિંહ સિંહનાદ કરે ત્યારે શું કુંજરનાં ટોળાં પ્રસરી શકે ? ॥ ૩૫ ॥

यद्वक्तृत्वनिर्मलकलां सकलां यदीयां दृष्ट्वा निरीक्ष्य भृशमूहसमूहभाजः।
स्युर्बप्पभट्टिरयं किं प्रभुहेमसूरिः श्रीसिद्धसेनसुगुरुः किमु वज्रनेता ३६

ભાવાર્થ—જેની વક્તૃત્વપણાની નિર્મળ કલા જોઈ દક્ષ પુરૂષો તર્ક વિતર્કો કરતા હતા કે, શું આ બપ્પભટ્ટિ છે ? વા શું હેમચંદ્ર સૂરિ છે ? શું સિદ્ધસેન દિવાકર છે ? અથવા શું વજ્ર સ્વામી છે ? ॥ ૩૬ ॥

श्रीमद्गदाह्वसचिवोत्तमनिर्मितेन निर्देशतो गणपतेर्महता महेन।
यः सर्ववित्प्रतिकृतिप्रवरप्रतिष्ठां श्रीमान्स वाचकपदं रचयांचकार ३७

ભાવાર્થ—જે સર્વજ્ઞ સૂરિરાજે ગચ્છનાયકની આજ્ઞાથી શ્રીગદ નામના મંત્રીશ્વરે કરેલા મોટા મહોત્સવવડે પ્રતિબિંબની શ્રેષ્ઠ પ્રતિષ્ઠા કરી અને શ્રી વાચકપદને રચ્યું હતું ॥ ૩૭ ॥

श्रीमेदपाटपतिरुग्ररिपुजैत्रः श्रीकुम्भकर्णनृपतिर्नृपतिग्मभानुः।
यस्यनव्यकाव्यकलया हृदये जहर्ष श्रीहर्षतोऽप्यधिकं च कविं स मेने ३८

ભાવાર્થ—ઉગ્ર શત્રુઓને જિતનારા અને રાજાઓમાં સૂર્ય સમાન એવા મેવાડપતિ શ્રી કુંભકર્ણ રાજા જેની નવીન કાવ્ય કળાથી હૃદયમાં હર્ષ પામ્યા હતા અને તેઓ જેને શ્રી હર્ષથી પણ અધિક કવિ માનતા હતા ॥ ૩૮ ॥

श्रीजीर्णदुर्गविभुमंडलिको नरेन्द्रो यत्पूरितां नवमहार्थयुतां समस्याम्।
आकर्ण्य कर्णपुटकेन सकर्णवर्ण्यां तूर्णं स्वकीयहृदये स चमच्चकार ३९

ભાવાર્થ—શ્રી જીર્ણદુર્ગનો રાજા મંડળિક જેણે પૂરેલી અને વિદ્વાનોએ વર્ણન કરેલી મહા અર્થવાળી સમસ્યાને કર્ણપુટથી સાંભળી તત્કાળ પોતાના હૃદયમાં ચમત્કાર પામી ગયો હતો ॥ ૩૯ ॥

मत्यर्थिकंपकरचंपकनेरनेता दातावदातचरितो जयसिंहभूपः ।
संप्रीणितः प्रणयिभिः सह यद्वचोभिस्तूर्णं स घूर्णयति मौलिमिलेशमौलिः

ભાવાર્થ—રાજાઓમાં મુગટરૂપ ઉજ્વળ ચરિત્રવાળો દાતાર અને શત્રુઓને કંપાવનાર શ્રી ચંપકનેરનો રાજા જયસિંહ જેના વચનોથી સ્નેહિ મંડળ સાથે પ્રસન્ન થઈ તત્કાળ મસ્તકને ધુણાવતો હતો ॥ ૪૦ ॥

जगदनुपमरूपध्वस्तकंदर्पदर्पः शशिविशदयशोभिः शोभिताशेषविश्वः
पदनतनरदेवः सोमदेवः ससूरिश्चतुरिमगुरुसूरिः सूरिमा भातेस्म॥

ભાવાર્થ—જગતમાં અનુવર સ્વરૂપથી કામદેવના ગર્વને તોડનાર, ચાંદ્ર જેવા યશથી સમગ્ર વિશ્વને શોભાવનાર, ચતુરંમાં બૃહસ્પતિ જેવા અને જેના ચરણુમાં રાજાઓ નમે છે એવા શ્રી સોમદેવ પ્રભુ તેજસ્વી સૂરિ શોભતા હતા ॥ ૪૧ ॥

सूरिः श्रीश्रितसोमदेवगुरुर्वादीन्द्रविद्रावणः
प्रोन्निद्राद्भुततेजसाश्रिततनुर्वर्ण्यः कथं नो सताम् ।
यद्वास्यांबुरुहे विकस्वरतटे रोचिःपरागांचिते
सा चिक्रीड सरस्वती भगवती प्रेमप्रगुणा निरन्तरं ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—તે શોભાયુત સોમદેવ ગુરૂ કે જેઓ વાદીંદ્રોને નસાડનારા અને જેનું શરીર પ્રકાશિત એવા અદ્ભુત તેજથી આશ્રિત છે. તેઓ સત્પુરૂષોને વર્ણનીય કેમ ન હોય? જેના તેજ રૂપ પરાગથી સુંદર એવા પ્રફુલ્લિત મુખ કમળને વિષે પ્રેમથી પ્રેરાયેલા ભગવતી સરસ્વતી હંમેશા ક્રીડા કરતા હતા ॥ ૪૨ ॥

वाक्याक्रान्तचंदनः सुवदनः सूरिः सुधानंदनः ।
शिताच्छिन्नमदनः कृपासदनः स प्राज्ञो ऽस्तांजन ।
क्लिष्टग्रंथमहार्णव गुरुतमं यच्छेमुषी सत्वरो
मुत्तरणाय प्रगाढ पारगतिमतिप्रस्पर्द्धिनी नौरिव ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—વાણીથી ચંદનને નિરસ્કાર કરનાર અમૃતની પેઠે

આનંદ આપનાર, કામ રૂપ શત્રુને પરાસ્ત કરનાર, પાપને નાશ કરનાર અને કલંકથી દૂર એવી ઉત્તમ ગુણવાળા તે સૂરિ પ્રકાશે છે. જેની સર્વ તો મુખી બુદ્ધિ બૃહસ્પતિની સ્પર્ધા કરતી અતિશે મોટા એવા ક્લિષ્ટ ગ્રંથ રૂપ સાગરમા વહાણની પેઠે પ્રવેશ કરતી હતી ॥ ૪૩ ॥

श्रीमान् राजति रत्नमंडन गुरुर्बुद्ध्या गुरुस्पर्धया जिष्णुः
स्मरजिष्णुरुष्णकिरणोद्दीप्रभाभास्वरः ।
यद्वक्तृत्वकवित्वकाव्यकलया ते रंजिता वादिनो
विद्वांसश्च न धूनयंति तरसा स्वीयं शिरः के भुवि ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—બુદ્ધિમાં બૃહસ્પતિ જેવા ચાતુર્યની ચળકતા કામદેવને જિતનારા, અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા શ્રીમાન્ રત્ન મંડન ગુરૂ જય પામે છે, જેના વક્તૃત્વ અને કવિત્વની કાવ્યકળાથી રંજિત થયેલા કયા વિદ્વાન વાદિઓ આ પૃથ્વી ઉપર પોતાના મસ્તક ધૂણાવતા નથી ? ॥ ૪૪ ॥

गंभीरैर्मधुरैर्महार्थरुचिरैः स्फारैरुदारैः पदैः
पद्यैर्हृद्यतमैश्च गद्यघटितैर्जल्पाविघातैर्नृणां ।
विद्वत्संसदि रत्नमंडनमिवाभाति स्म यः स्मेरभो
स्तल्लेभे भुवि रत्नमंडन इति ख्यातामिधां सूरिराट् ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—વિકસિત કાંતિવાળા તે સૂરિરાજ ગંભીર, મધુર, મહાર્થવડે સુંદર, ઉદાર, ઉત્કૃષ્ટ અને ઘણાં મનોહર એવા પદ્યોથી અને ગદ્યોથી અવિઘાત વાણીએ બોલવાથી વિદ્વાનોની સભામાં રત્નમંડનની પેઠે શોભતા હતા. તેથી તે પૃથ્વી ઉપર રત્નમંડન એવા વિખ્યાત નામને પ્રાપ્ત થયા છે ॥ ૪૫ ॥

भाति श्रीशुभरत्नसूरिसुगुरुः प्रज्ञाश्रितस्वर्गुरुः
गूढार्थेषु नयेषु रमत्सु लसत्सारेष्वसंशोभितः ।
बुद्धिर्यस्य भरो गरीयसि तपाशाख्योल्लसद्वारिधेः
पारं सारवरोप सेवकनृणां संप्रापयेद्विश्वे ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિને જિતનાર અને શુદ્ધ અર્થવાળા સાત નયમાં પ્રવીણતાના વિલાસથી શોભતા શ્રી રત્નસૂરિ ગુરૂ પ્રાપ્ત છે. જેની બુદ્ધિરૂપી નાવિકા આ જગતમાં તેના સેવકોને મોટા તપાગચ્છના શાસ્ત્રી સાગરના પારને સત્વર પામી જાય છે ॥ ૪૬ ॥

श्रीमान् सोमजयाह्वसूरिरनिशं प्राभाति भातिग्मरुक् ।
तुल्योऽतुल्यपराक्रमः क्रमनमद्भूपालमालार्चितः ।
यस्मिन् जल्पति सद्विकल्पपटलं वादांगणे संस्कृतं
तूर्णं तच्छुटने पलायनकला सैव स्मृता वादिभिः ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—કાંતિથી સૂર્ય જેવા, અતુલ્ય પરાક્રમી અને ચરણમાં નમતા રાજાઓએ પૂજેલા શ્રીમાન્ સોમજય નામે સૂરિ અતિશે શોભતા હતા, જે સૂરિરાજ વાદના આંગણામાં સારા તર્કોથી ભરપૂર એવું સંસ્કૃત જ્યારે બોલે છે ત્યારે વાદીઓએ તેમાંથી સત્વર છુટી જઈ પલાયન કરવાની કળા સ્મરણ કરેલી હતી ॥ ૪૭ ॥

श्रीमन्नामुषु राजतां समभजत् श्रीसाधुराजाह्वयो-
पाध्यायः प्रगुणैर्गुणैरनणुभिर्गीतार्थवर्यास्वपि ।
दुर्भेद्यान्यपि सान् [illegible] तरसा शास्त्रीय [illegible]
[illegible] निर्मलचंद्रोज्ज्वला ॥४८॥

ભાવાર્થ—જે પછી શ્રી સાધુરાજ નામે ઉપાધ્યાય પોતાના મોટાં દેરવગેરે મોટા ઉત્તમ ગુણોથી શ્રી સાધુઓમાં રાજાપણાને ભજતા હતા, જેની ગાયના જેવી અતિ તીક્ષ્ણ અને પૂર્ણચંદ્ર જેવી ઉજ્વળ બુદ્ધિ દુર્ભેદ્ય એવા શાસ્ત્રના વૃક્ષરૂપી કિલ્લા વગેરેને વેગથી ભેદી નાખતી હતી ॥ ૪૮ ॥

[illegible] श्रीजिनमण्डनो [illegible] महावाचक
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ४९ ॥

ભાવાર્થ—તે પાપને નાશ કરનારા શ્રી જિનમંડન સૂરિ ઉજ્વલ
પુષ્પ જેવા ઉજ્વળ ગુણોના સમૂહથી પૃથ્વી ઉપર મહાવાચક એવી
ખ્યાતિને પ્રાપ્ત થયા હતા. જે સૂરિરાજે ઉત્તમ ઉન્નતિ મેળવી ચંદ્રની
કળા જેવી મોટી વાણીની કળાથી અને નિર્દોષ વિદ્વત્તાથી રાજાઓને
રંજન કર્યા હતા ॥ ૪૯ ॥

श्रीगच्छाधिपसोमसुंदरगुरोः शिष्याग्रणीः सद्गुणी
श्रीचारित्रपवित्रितांगसुभगश्चारित्ररत्नाह्वय ।
श्रीमान्वाचकपुंगव स्वकगवीध्वस्तपरसर्पत्वमा
रेजे रंजितभूपतिर्जिनपति श्रीशासनाहर्पति ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગચ્છપતિ સોમસુંદર ગુરૂના મુખ્ય શિષ્ય ચારિત્ર
રત્ન નામે થયા હતા, જેઓ સદ્ગુણી, ચારિત્રથી પવિત્ર એવા અંગ-
વડે સુંદર, પોતાની વાણીથી અન્યમતના વેગને પરાસ્ત કરનાર, શ્રી
જિનપતિના શાસનમાં સૂર્ય સમાન અને રાજાઓને રંજન કરનાર
શ્રી વાચકવર્ય થયા હતા ॥ ૫૦ ॥

दध्रे कृष्णसरस्वतीति बिरुदं यो यं च विद्वत्प्रभुं
प्राहुर्विज्ञनरा महार्णवसमस्तीर्णो भवो येन च ।
यस्मै भूपगणो नमस्यति शुभं यस्माच्च यस्योज्ज्वला
मूर्त्तिः स्फूर्त्तियुता यत्गुणभरा यस्मिंश्च वासं व्यधुः ॥५१॥

ભાવાર્થ—જેણે કૃષ્ણ સરસ્વતી એવું બિરૂદ ધારણ કર્યું હતું,
વિદ્વાનો જેને વિદ્વાનોના પ્રભુ કહેતા હતા, જે મહાન સમુદ્ર જેવો
સંસાર તરી ગયા હતા, રાજાઓનો સમૂહ જેને નમતો હતો, જેનાથી
શુભ થતું હતું, જેની મૂર્તિ ઉજ્વળ અને સ્ફુર્ત્તિવાળી હતી અને ઉત્ત-
મ ગુણો જેનામાં વાસ કરી રહ્યા હતા ॥ ૫૧ ॥

सत्वाश्लिष्टतनुर्महाव्रतितया ख्यातस्तथा सर्ववित्
राजत् श्रीशुभभासनोऽपि च हरन् कंदर्पदर्पव्रजं ।

ईदृक्त्वं सकलं दधार परमं श्रीसत्ययुक्शेखरो-
पाध्यायो न दधौ तु तामसमहोभावं सुभावांचितः ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મહા
વ્રતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા વૃષભ-ધર્મ ઉ
પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે સં
રીતનું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપાધ્યા
ય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહોતા ॥ ૫૨ ॥

तावद् गर्वमखर्वमात्महृदये प्रोन्मादिनो वादिनो
नव्यं संस्कृतजल्पगोचरमिलापीठे प्रचक्रुः समे ।
यावत् धीपुलहेमहंस उरुधीः श्रीवाचकेन्द्रप्रणी-
स्तद् ज्वरचयराजसदृशो नागाद् दृशोरध्वनि ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વાદીઓના ગર્વ રૂપ ...
વૈદ્યરાજ જેવા તે શ્રી હેમહંસ નામે વાચકાગ્રણી જ્યાં સુધી દૃષ્ટિ
એમાં આવ્યા નથી ત્યાં સુધી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદી
પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલવાના અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥૫૩

तत्राप्युग्र विवेकसागर इति श्रीपण्डितः पण्डित-
प्रोन्मादिप्रतिवादिदन्तिषु सदा पारीन्द्रनिद्रमाः ।
षट्तर्कीपरतर्ककर्कशमतिर्वादांगणेऽर्जि जयं
स्फुरता यः समभासयत् क्षितितले जैनेश्वरं शासनं ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવા પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની પ્રતાને
છિન્ન કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાન્તિવાળા. શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિ
વિજયવંત વર્ત્તે છે. છ તર્કના શાસ્ત્રોના તર્કથી કઠોર બુદ્ધિવાળા
સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વી
જૈનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

सर्वत्रैव तथा तु राजयदनसुधाविराजलया
पृष्टवती तां जिनैर्धिया रचिताः सूरिप्रभो रेणुः ।

पारींद्राविव यौ विनिद्रनिनदैः श्रीदक्षिणस्यां दिशि
प्राक् वादींद्रमहामतंगजगणांस्ताविमदांश्चक्रतु ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી રાજાઓમાં પૂજ્ય એવા રાજવર્ધન અને ચારિત્રરાજ નામે બે સૂરિ હતા. તેઓ સુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને વળી કાંતિવાળા શોભતા હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેને દક્ષિણ દિશાના વાદીરૂપ ગજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા હતા. ॥ ૫૫ ॥

सत्पुण्यदक्ष्यपुण्यधिषणः श्रीपुण्यराजो रजो-
मुक्तः शुचिगुणावदातहृदयो रेजे.मरां पंडितः ।
क्षितिषु प्रतिवादिषु प्रतिपदं प्रोन्मादिषु प्रत्यग्रो
यः धीमान् विजयश्रिया श्रितदिगन्ब्यूहयशः शिश्रिये ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, દીપ એવા ઉજ્જવળ હૃદયવાળા અને રજોગુણથી રહિત એવા શ્રી પુણ્યરાજ પંડિત અતિશે શોભતા છે. પ્રત્યેક ઉન્મત્ત વાદીઓને દૂર કરી વિજય લક્ષ્મીથી યુક્ત એવા તે સૂરિ ધર્મ વૃદ્ધિને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

श्रीमंतः श्रुतशेखराह्वविबुधा. श्रीवीरचूडशेखरा ।
श्रीसोमादिमशेखराश्च विश्रुता श्रीज्ञानकीर्त्याह्वयाः ।
चत्वारः सुरविश्रुताभ्युन्नतसंदोभिता संशयान्
घ्नन्ति स्मासुमतां मनांसि तरणेर्दीप्राः करौघा इव ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન ગુતશેખર, શ્રી વીરચૂડશેખર શ્રી સોમશેખર અને શ્રી જ્ઞાનકીર્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવરો ચાતુર્યથી શોભિત હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેઠે અંધકારને નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

सन्मूर्तिः शिवमूर्तिनाम विबुधः श्री धर्मगुरुमंडनो
ज्योतिर्विद्वरहर्षमूर्तिविबुधः श्रीहर्षवीरसंज्ञक ।

ईशत्वं सकलं दधार परमं श्रीसत्यशेखरो·
पाध्यायो न दधौ तु तामसमदं साधु सुभावांचित: ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મ-
મતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા જૈન-ધર્મ
પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે ર
રીતનું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપા-
ય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહતા. ॥ ૫૨ ॥

तावद् गर्वमखर्वमात्महृदये प्रोन्मादिनो वादिनो
नव्यं संस्कृतजल्पगोचरमिलापीठे प्रथकुः समे ।
यावन् श्रीयुतहेमहंस उरुधीः श्रीवाचकेन्द्रग्रणी·
स्तद्गर्वगर्ववराजसदृशो नागाद् दृशोरध्वनि ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને જે વાદીઓના ગર્વ રૂપ
મેઘરાજ જેવા તે શ્રી હેમહંસ નામે વાચકાગ્રણી જ્યા સુધી દૃષ્ટિ
ેમાં આવ્યા નથી ત્યાં સુધી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદીઓ
પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલવા અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે॥૫૩॥

सारांध्रि स्म विवेकसागर इति श्रीपंडितः खंडित·
प्रोन्मादिप्रतिवादिसिंधुरघटः पारींद्रनिर्निद्रभाः ।
षट्तर्कीपारितर्ककर्कशमतिर्वादांगणे·र्णो जयं
लब्ध्वा यः समभासयत् क्षितितले जैनेश्वरं शासनं ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવા પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘટાને ખં-
ડિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિત
વિજયવંત વર્ત્તે છે. છ તર્કના શાસ્ત્રોના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા જે
સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વીપર
જૈનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

अचर्यौ राजतु राजवर्द्धनबुधश्चारित्रराजस्तथा
पृथ्व्यां तौ विततौ श्रिया रुचिरया भूरिप्रभौ रेजतुः ।

वादीन्द्रांश्च यो विनिर्जितवतो श्रीदेवसुन्दरगुरोः शिष्या
यत्र वादीन्द्रमदान्तकजनमौलिप्रेमदांकुरम् ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી કાળમાં આ પૂજ્ય એવા જ્ઞાનસાગર અને ચારિત્રરાજ નામે બે સૂરિ હતા. તેઓ સુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને કાંતિવાળા શોભતા હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેએ દક્ષિણ દિશાના વાદીરૂપ ગજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા હતા ॥ ૫૫ ॥

सर्वेषूत्तमशेखरदुत्तमधियः श्रीपुण्यराजो गुरो-
र्गुणः सुविशुद्धहृदयो केवलं पंडितः ।
किंतु प्रत्यादिषु प्रतिवद् प्रोन्नतेषु प्रवरो
यः श्रीमान् विजयश्रिया विराजितपूज्यः शिष्ये ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, દીપ જેવા ઉજ્જવળ હૃદયવાળા અને સર્વ ગુણના રહિત એવા શ્રી પુણ્યરાજ પંડિત અતિશે શોભે છે. પ્રત્યેક ઉન્નત વાદીઓને દૂર કરી વિજય લક્ષ્મીથી યુક્ત એવા તે સૂરિ ધર્મ [illegible]ને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

श्रीमन्तः गुणशेखराह्वविबुधाः श्रीवीरचूडशेखरा ।
श्रीसोमादिमशेखराश्च विबुधा श्रीज्ञानकीर्त्याह्वयाः ।
चत्वारः सुधियश्चतुर्यविलसद्गाम्भीर्यभाजः संततम्
सन्ति दमागुणतां मनांसि तरणेर्दीप्ताः करोघा इव ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન ગુણશેખર, શ્રી વીરચૂડશેખર શ્રી સોમશેખર અને શ્રી જ્ઞાનકીર્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવરો ચાતુર્યથી શોભિત હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેઠે અંધકારને નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

सन्त्यस्मिन् शिवमूर्तिनाम विबुधः श्री धर्मगुरुमंडनो
ज्योतिर्विद्यपरार्थमूर्तिविबुधः श्रीहर्षवीरपंडितः ।

ऐशान्यं सकलं दधार परमं श्रीसत्यशेखरो-
पाध्यायो न दधौ तु तामसमहोभावं सुभावांचितः ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મહા વ્રતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા વૃષભ-ધર્મ ઉપર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે સર્વ રીતનું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપાધ્યાય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહતા ॥ ૫૨ ॥

तावद् गर्वमखर्वमात्महृदये प्रोन्मादिनो वादिनो
नव्यं संस्कृतजल्पगोचरमिलापीठे प्रचक्रुः समे ।
यावत् श्रीयुतहेमहंस उरुधीः श्रीवाचकेन्द्रप्रणी-
स्तद्दर्पज्वरवैद्यराजसदृशो नागाद् दृशोरध्वनि ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વાદીઓના ગર્વ રૂપ વૈદ્યરાજ જેવા તે શ્રી હેમહંસ નામે વાચકાગ્રણી જ્યાં સુધી દૃષ્ટિમાર્ગમાં આવ્યા નથી ત્યાં સુધી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદી પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલવા અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥ ૫૩ ॥

सोऽपि स्म विवेकसागर इति श्रीपंडितः पंडित-
प्रोन्मादिप्रतिवादिसिंधुरघटाः पारीन्द्रानिंद्रभाः ।
षट्तर्कीपारतकर्कशामतिर्वादांगणोर्व्यां जयं
लब्ध्वा यः समभासयत् क्षितितले जैनेश्वरं शासनं ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવા પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘટાને ખંડિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિત વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના શાસ્ત્રોના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા એ સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વી જૈનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

सच्चौ राजतु राजवर्द्धनगुरुश्चारित्रराजस्तथा
पृथ्व्यां तौ विततौ धिया रुचिरया सूरिप्रभौ रेजतुः ।

सर्वेन्द्राविव यो विनिद्रमतिकौ श्रीरत्नशेखरौ द्विधा
प्राग् वादीन्द्रमतंगजानलमिमौ सिंहाविव ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી રાજાઓમાં પૂજ્ય એવા રાજવર્ધન અને ચારિત્રરાજ નામે બે સૂરિ હતા. તેઓ સુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને ઘણી કાંતિવાળા શોભતા હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેને દક્ષિણ દિશાના વાદીરૂપ ગજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા હતા. ॥ ૫૫ ॥

सर्वेषुन्दरदेश्यदुन्दभिरतः श्रीपुण्यराजो गुरो-
र्गुणैः शुचिबुद्धिरतद्धस्त्रो देवगतो पंडितः ।
जित्वा प्रत्येकवादिषु प्रतिपद प्रोन्मादिषु मत्तको
यः श्रीमान् विजयश्रिया श्रियदितिप्रमुखः शिश्रिये ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, દીપ જેવા ઉજ્જ્વળ હૃદયવાળા અને દોષગુણથી રહિત એવા શ્રી પુણ્યરાજ પંડિત અનિશે ગોરો છે. પ્રત્યેક ઉન્મત્ત વાદીઓને દૂર કરી વિજય લક્ષ્મીથી યુક્ત એવા તે સૂરિ ધર્મપદને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

श्रीमन्तः सुमतिशेखरास्त्रिविबुधा श्रीवीरभूषणशेखरा ।
श्रीसोमादिमशेखराश्च विबुधा श्रीज्ञानकीर्त्याह्वयाः ।
चत्वारः सुविश्रुताश्चतुरतासंशोभिता संशयान्
घ्नन्ति स्म प्राणिनां मनांसि तरणेर्दीप्ताः करौघा इव ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન ગુણશેખર, શ્રી વીરભૂષણશેખર શ્રી સોમશેખર અને શ્રી જ્ઞાનકીર્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવરો ચાતુર્યથી શોભિત હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેઠે અંધકારને નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

तत्सूरिः शिवमूर्तिनाम विबुधः श्री धर्मगुप्तोऽभवत्
ज्योतिर्विद्गणहर्षमूर्धविबुधः श्रीहर्षकीर्त्याह्वयः ।

ईशत्वं सकलं दधार परमं श्रीसत्ययुक्शेखरो-
पाध्यायो न दधौ तु तामसमहोभावं सुभावांचित. ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ--તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, વ્રતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા પૂજન-ધર્મ પર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે રીતનું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવનાવાળા ઉપા-ય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહુતા ॥ ૫૨ ॥

तावद् गर्वमखर्वमात्महृदये प्रोन्मादिनो वादिनो
नव्यं संस्कृतजल्पगोचरमिलापीठे प्रचक्रुः तमे ।
यावत् श्रीयुतहेमहंस उदयोः श्रीवाचकेष्वग्रणी-
स्तद्दर्पज्वरवैद्यराजसदृशो नागाद् दृशोरध्वनि ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ--મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વાદીઓના ગર્વ રૂપ ... વૈદ્યરાજ જેવા તે શ્રી હેમહંસ નામે વાચકાગ્રણી જ્યાં સુધી દૃષ્ટિ માર્ગમાં આવ્યા નથી ત્યાં સુધી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વા... પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલના અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે॥૫૩

पारादि स्म विवेकसागर इति श्रीपंडितः पंडित-
प्रोन्मादिप्रतिवादिसिंधुरघटः पारींद्रतिग्मांशुमाः ।
षट्तर्कीपारतर्ककर्कशमतिर्वादांगणे यो जयं
लब्ध्वा यः समभावयत् क्षितितले जैनेश्वरं शासनं ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘટાને ભિન્ન કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા. શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિત વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના શાસ્ત્રોના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વી જૈનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

षट्त्रीं राजतु राजवर्द्धनगुरुर्व्याख्यातृराजस्तथा
मृत्स्ना मौ विततौ धिया दधिरथा भूतिप्रमौ देवतुः ।

वादीन्द्रानिव यो विनिद्रनिनदैः श्रीदक्षिणस्यां दिशि
धात् वादीन्द्रमदानगंगजगणांस्त्वविमर्दांश्चरत्नु ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી રાજાઓમાં પૂજ્ય એવા રાજવર્ધન અને ચા-
રાજ નામે બે સૂરિ હતા. તેઓ સુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને
કાંતિવાળા શોભના હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેને દક્ષિણ
ના વાદીરૂપ ગજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા
. ॥ ૫૫ ॥

नपैपुण्यदैर्ण्यपुण्यदाधिपन श्रीपुण्यराजो रजो-
गुणः शुचिबुद्धावरालहृदयो दें मतां पंडितः ।
किंतु मानिवादिषु प्रतिपद प्रोन्नादिषु प्रत्वो
वः श्रीमान् विजयश्रिया श्रितहितप्युदयः लिपिये ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, દીપ
ઉજ્વળ હૃદયવાળા અને રજોગુણથી રહિત એવા શ્રી પુણ્યરાજ
ન અનિશે શોભતા છે. પ્રત્યેક ઉન્નાદી વાદીઓને દૂર કરી વિજય
ીથી યુક્ત એવા તે સૂરિ ધર્મ ઉદયને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

शेखर- श्रुतशेखरास्त्वपि बुधा- श्रीवीरभूच्छेखरा ।
श्रीसोमादिमशेखराश्च विबुधा श्रीज्ञानकीर्त्याह्वया ।
चत्वार श्रुतिविश्रुताश्चतुरतासंशोभिता- संशयान्
प्रति समासुमतां मनांसि तरणेर्दीप्ताः करौघा इव ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન શ્રુતશેખર, શ્રી વીરભૂતશેખર શ્રી સોમશેખર
શ્રી જ્ઞાનકીર્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવરો ચાતુર્યથી શો-
હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેઠે અંધકારને
કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

जन्मूर्तिः शिवमूर्तिनाम विबुधः श्री धर्मयुग्मंडनो
त्योनिर्दिष्टपरदर्पमूर्धविबुधः श्रीहर्षकीर्त्याह्वयः ।

ईशत्वं सकलं दधात् परमं श्रीसत्यशेखरो-
पाध्यायो न दधौ तु तामसमहो भावं सुभावांचितः ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે સત્યશેખર ઉપાધ્યાય, સત્ય સાથે યુક્ત હતા, મહાવ્રતીપણાથી વિખ્યાત હતા, સર્વ વેત્તા હતા, હંમેશા સ્વાત્મ-ધર્મ ઉપર રહેનારા અને કામદેવના ગર્વને હરનારા હતા. આ પ્રમાણે સઘળું ઈશ્વરત્વ ધારણ કરતા છતાં પણ તે ઉત્તમ ભાવવાળા ઉપાધ્યાય તામસ ભાવને ધારણ કરતા નહોતા. ॥ ૫૨ ॥

तावद् गर्वमखर्वमात्महृदये प्रोन्मादिनो वादिनो
नव्यं संस्कृतवाग्गोचरमिहाप्यत्र प्रचक्रुः समे ।
यावन् श्रीयुतहेमहंस उरुधीः श्रीवाचकग्रामणी-
स्तद्दर्पज्वरवैद्यराजसदृशो नागाद् दृशोर्गच्छति ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા અને તે વાદીઓના ગર્વ રૂપ જ્વર-વૈદ્યરાજ જેવા તે શ્રી હેમહંસ નામે વાચકાગ્રણી જ્યાં સુધી દૃષ્ટિમાર્ગમાં આવ્યા નથી ત્યાં સુધી આ પૃથ્વી ઉપર સર્વ ઉન્માદી વાદીઓ પોતાના હૃદયમાં સંસ્કૃત બોલતા અતિ મોટા ગર્વને ધારણ કરે છે ॥૫૩॥

तत्रापि स्म विवेकसागर इति श्रीपण्डितः खण्डित-
प्रोन्मादिप्रतिवादिसिन्धुरघटः पारीन्द्रनिर्निद्रभाः ।
षट्तर्कीपरितर्ककर्कशमतिर्वादांगणोर्व्यां जयं
लब्ध्वा यः समभासयत् क्षितितले जैनेश्वरं शासनं ॥५४॥

ભાવાર્થ—ઉન્માદી એવા પ્રતિવાદીરૂપ હસ્તીઓની ઘટાને ખંડિત કરનાર અને સૂર્ય જેવી કાંતિવાળા શ્રી વિવેક સાગર નામે પંડિત વિજયવંત વર્તે છે. છ તર્કના શાસ્ત્રોના તર્કોથી કઠોર બુદ્ધિવાળા જે સૂરિરાજે વાદ કરવાના આંગણાની ભૂમિમાં જય મેળવી પૃથ્વીપર જૈનશાસનને પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૫૪ ॥

अद्यापि राजतु राजवर्द्धनबुधश्चारित्रराजस्तथा
पृथ्व्यां तौ विततौ धिया रुचिरया भूरिप्रभौ रेजतुः ।

वादीन्द्रानिव यो विनिद्रनिनदैः श्रीदक्षिणस्यां दिशि
श्राक् वादीन्द्रदानगजगण्डान्निर्मदांश्चक्रतुः ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી રાજાઓમાં પૂજ્ય એવા રાજવર્ધન અને ચારિત્રરાજ નામે બે સૂરિ હતા. તેઓ સુંદર બુદ્ધિથી વિસ્તારવાળા અને ઘણી કાંતિવાળા શોભતા હતા. જાણે સિંહ હોય તેમ તે બંનેને દક્ષિણ દિશાના વાદીરૂપ ગજેન્દ્રોને જેણે મોટા નાદથી મદરહિત કરી દીધા હતા. ॥ ૫૫ ॥

सत्पुण्यवरेण्यपुण्यदधिपन श्रीपुण्यराजो रजो-
मुक्तः शुचिबुद्धिसारहृदयो देदीप्यते पण्डितः ।
किं तु प्रतिवादिषु प्रतिपदं प्रोन्नादिषु प्रत्यहो
यः श्रीमान् विजयश्रिया श्रितहृदम्बुजः शिश्रिये ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ નિપુણતાથી શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર બુદ્ધિવાળા, દીપ જેવા ઉજ્જવળ હૃદયવાળા અને રજોગુણથી રહિત એવા શ્રી પુણ્યરાજ પંડિત અતિશે શોભે છે. પ્રત્યેક ઉન્નતાદી વાદીઓને દૂર કરી વિજયશ્રીથી યુક્ત એવા તે સૂરિ ધર્મ [illegible]ને પ્રાપ્ત થયા હતા ॥ ૫૬ ॥

श्रीमंतः श्रुतशेखरास्त्रिविबुधाः श्रीवीरभूच्छेखराः ।
श्रीसोमादिमशेखराश्च विदुरा श्रीज्ञानकीर्त्याह्वयाः ।
चत्वारः श्रुतविश्रुताश्चतुरतासंशोभिताः संशयान्
घ्नन्ति स्माशुमतां तमांसि तरणेर्दीप्ताः करौघा इव ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન ગુણશેખર, શ્રી વીરભૂતશેખર શ્રી સોમશેખર અને શ્રી જ્ઞાનકીર્તિ એ ચાર શાસ્ત્ર વિખ્યાત સૂરિવરો ચાતુર્યથી શોભિત હતા. તેઓ સૂર્યના પ્રદીપ્ત કિરણોના સમૂહ પેઠે અંધકારને નાશ કરે તેમ પ્રાણીઓના સંશયોને નાશ કરતા હતા ॥ ૫૭ ॥

सन्मूर्तिः शिवमूर्तिनाम विबुधः श्री धर्मशुभ्रमंडनो
ज्योतिर्विद्वरहर्षमूर्तिविबुधः श्रीहर्षवीरश्चतुर ।

हर्षाद्भूषणहर्षवीरविबुधौ शास्त्रांबुधौ निर्भरं
क्रीडन्तः प्रगुणैर्गुणैरपि सितैः क्ष्मां रंजयंति स्म ते ॥५८॥

ભાવાર્થ—કલ્યાણમય મૂર્તિવાળા, શિવમૂર્તિસૂરિ શ્રી ધર્મમ
સૂરિ જ્યોતિર્વિદ્ એવા હર્ષમૂર્તિ, શ્રી હર્ષકીર્તિ, શ્રી હર્ષભૂષણ અને
હર્ષવીર એ વિદ્વાનો નિર્મળપણે શાસ્ત્રરૂપી સમુદ્રમાં ક્રીડા કરતાં
પોતાના ઉજ્વળ ઉત્તમ ગુણોથી આ પૃથ્વીને રંજન કરે છે. ॥ ૫

संख्यावान् विजयादिशेखरबुधो सुस्कृतजल्पे पटु-
र्विद्वानमरसुंदरो विदुरहृत् पद्मप्रबोधांशुमान् ।
लक्ष्मीभद्रबुधः सलक्षणलसद्बुद्धी· सिंहदेवोऽप्यमी
कुर्वंतिस्म गतस्मयान्निजगिरा वादीश्वरान् भास्वरान् ॥५९॥

ભાવાર્થ—સંખ્યાવાદી જયશેખર સૂરિ, સંસ્કૃત બોલવામાં
એવા વિદ્વાન અમરસુંદર, વિદ્વાનોના હૃદય કમળને પ્રબોધ કરવા
સૂર્ય રૂપ શ્રી લક્ષ્મીભદ્ર સૂરિ, વ્યાકરણમાં સદ્બુદ્ધિવાન્ શ્રી સિં
આ વિદ્વાનો પોતાની વાણીથી પ્રકાશિત એવા વાદીશ્વરોને મદ
રહિત કરતા હતા ॥ ૫૯ ॥

सद्व्याख्यानकलाचमत्कृतसभो रत्नप्रभः पंडितः
शीलप्रोज्ज्वलशीलभद्रविबुधश्चारित्रिणामग्रणीः ।
तत्तद्दुर्गमशास्त्रपाठनकलास्पृक् नंदिधर्मस्तथा
प्येतानिप्रतिमास्त्रयस्त्रिभुवने भांति स्म तेजोभरैः ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—વ્યાખ્યાન કળાથી સભાને ચમત્કાર કરનારા પં
રત્નપ્રભ, શીલથી ઉજ્વળ એવા વિદ્વાન શ્રી શીલભદ્ર, ચારિત્ર
ઓમાં અગ્રણી અને તે તે દુર્ગમ શાસ્ત્રોને પઠન કરાવવાની કળાને
ચ્છ કરનાર નંદિ ધર્મ તે ત્રણે સૂરિઓ પોતાના તેજના ભારથી ત્રિ
ભુવનમાં અગ્નિ જેવા શોભતા હતા ॥ ૬૦ ॥

(વૈતાઢ્ય) પર્વત જેવી શુભ લાગે છે, તેથી જાણે અનેક રૂપવાળી મૂ-ર્તિમાન્ ધર્મરાજાની કીર્તિ હોય તેવી શોભે છે. ॥ ૩ ॥

तस्याधिपः समभवद् रणमल्लनामा
शुभ्रो गुणैरविधुरो विधुरोचिरिद्धः ।
दोर्दण्डनिर्जितपरो रणमाङ्भूप
कंदर्परूपरुचिरः कलितापमुक्तः ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—તે ઈલદુર્ગ નગરનો રણમલ્લ નામે રાજા હતો, તે શિ-વનો ભક્ત, ગુણી, આનંદી, અને ચંદ્ર જેવી કાંતિવાળો હતો. વળી કળિયુગના તાપથી મુક્ત, કામ દેવના જેવા રૂપવાળો અને ભુજાના પરાક્રમથી રણભૂમિમાં જિતનારો હતો. ॥ ૪ ॥

यः कंदुकैरिव हतासुरराजमुंड-
प्रचंडैः प्रसृमरः समरोर्वरायाम् ।
क्रीडां चकार धनुराधिपतिर्विनोद-
मोदप्रमोदभरनिर्भरचित्तवृत्तिः ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—પ્રસરતા તેજવાળો જે રાજા પોતાની મનોવૃત્તિમાં વિનોદ અને હર્ષના ભારથી ભરપૂર થઈ કંદુકની પેઠે હણી નાખેલા અસુર રાજાઓના પ્રચંડ માથાઓવડે રણભૂમિમાં ક્રીડા કરતો હતો. ૫

तस्यांगजो हयगजोन्नतिभूपवृंद-
पूज्यार्चितक्रमयुगो युगदीर्घबाहुः ।
जज्ञे शशांककिरणोज्ज्वलकीर्तिपुंजः
श्रीपुंजनामनृपतिर्नृपतिग्मभानुः ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—તે રણમલ્લ રાજાનો પુત્ર શ્રીપુંજ નામે રાજા થયો. અશ્વ તથા હાથીઓની ઉન્નતિવાળા રાજાઓના વૃંદોએ જેના ચરણ-યુગલને પૂજ્યા હતા, જેના બાહુ ધોંસરા જેવા જેની કી-

સિનો સમૂહ ચંદ્રના કીરણ જેવો ઉજ્વલ હતો અને જે શત્રુરૂ-
સૂર્ય સમાન હતો. ॥ ६ ॥

यः पातसाहिचमुपेन्द्रसमूह-
मुन्मूलयन्निजभुजप्रसृतैः प्रतापैः ।
धीरापिधीरविरुदं विरदं हिमांशु-
बिम्बे व्यलेखयदशेषनरेन्द्रमौलिः ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ—જે શ્રી ગુંજરાજાએ રણભૂમિમાં પોતાની ભુજાએ-
થી બાદશાહી રાજસેનાના સમૂહનો વિનાશ કર્યો હતો, અને સ-
રાજાઓમાં મુગટ રૂપ એવા તેણે ચંદ્રના મંડળમાં "ધીરાધિધીર"
ઉજ્વળ બિરૂદ આલેખ્યું હતું. ॥ ७ ॥

तस्य प्रशस्यनृपतेर्गुणराजनाम्नः
चित्रैः पवित्रचरितैर्महितत्रिलोकः ।
श्री गच्छराजजनतो [illegible]
गोविंदनाम सुभगो [illegible] साधुः ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રશંસનીય રાજના ગુણ માનનુ પાત્ર શ્રી [illegible]
જના પુત્ર ગોવિંદ નામે એક સાધુ હતા. જેણે પોતાના [illegible]
અને પવિત્ર એવા ચરિત્રોથી ત્રણ લોકને [illegible] કર્યા હતા અને [illegible]
[illegible] જિનથી ઉજ્વલ કર્યું. ॥ ८ ॥

गोविंद[illegible] [illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—[illegible]
[illegible]
[illegible]

ગોવિંદ સાધુએ પોતાની સર્વ ધીરાશી જાતની જ્ઞાતિઓનો ઉદ્ધાર કર્યો હતો. ॥ ૯ ॥

यः पर्वतोपरि गरिष्ठमति कुमार
पालोर्वरेश्वरविहारमुदारचित्त ।
जीर्णं [illegible]
द्रव्यव्ययेन बहुलेन समुद्दधार ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—મોટી બુદ્ધિવાળા, ઉદાર ચિત્તવાળા વિદ્વાનોમાં ઈંદ્રરૂપ અને નિર્દોષ વાસનાથી યુક્ત એવા તે ગોવિંદ સાધુએ ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી પર્વત ઉપર રહેલા કુમારપાળના વિહાર (પ્રાસાદ) નો ઉદ્ધાર કર્યો હતો. ॥ ૧૦ ॥

[illegible]
चैत्ये कुमारनृपतेर्नृपतेर्महोभिः ।
[illegible]
[illegible] ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] અને [illegible] જરહિત અને રાજાઓએ પૂજેલા તે ગોવિં[illegible] સૂર્ય જેવા થી કુમારપાળ રાજાના ચિત્તને શાંત [illegible] માજીના પર્વતના ચૈત્ય ઉપર નવ [illegible] ઓ ચડાવ્યા હતા. ॥ ૧૧ ॥

ભારપદ ([illegible]
[illegible] रणाय [illegible]
[illegible] स्थानाम् ।
[illegible] तस्तमसो [illegible]
[illegible] धाम महसां [illegible] ॥ १२ ॥

—— [illegible] કૃષ્ણના નામનો અર્થ લઇએ તો ગોવિંદ-કૃષ્ણે જેમ પૃથ્વીનો ભાર ધર્યો હતો, લક્ષ્મીની સાથે સ્નેહ કર્યો હ[illegible] ને પાપી અસુરોને માર્યા હતા, શુભ કર્યું હતું, સુદર્શન ધારણ ક[illegible] અજ્ઞાન અંધકાર [illegible] તેમ આંહી પણ લેવું.

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવા રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭–૧૮ ॥

तत्सप्तसप्तिसम सप्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावाद्गमीषु भविकै र्धनबीजमुप्तं
सद्वोभवीति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमर्थदद्य-
वित्तं स्वचित्तशुभभाववशाद् व्ययिष्ये ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
संगृहणे शुभपकल्पतरोः फलं यत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી ઉત્ર એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરીશ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભવ રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

श्रीमित्दुर्दिरिनवति स्वसुते सुतेन-
पुत्रेन भास्वति विभास्वति सद्गुणौघैः ।
आगत्य गम्यपाशिममधिभु शुभ धी-
गोविंदमातुरतुल्यां निजधर्मशालाम् ॥ २१ ॥
चित्रां व्यचित्रपदिलादिपिवस्तरून् स
श्रीसोमसुंदरगुरुनिति विश्वपूज्यान् ।
श्रीसूरिराज घरसूरिदसनिशा-
कारार्जन कुरु मां विरारप्रसादम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂ
પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુ
લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપ
ધર્મશાળામાં આવ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પ
વૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય,એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂ
વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિ
કરાવી મને નિર્મળ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃ
કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रपेदे
सद्योऽभिरूपरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहकृत सुकृतैर्लसंत
सन्त स्युरद्भुतकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અ
તિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાળ અંગીકા
કર્યું. કારણ કે, સુકૃતોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા
રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मौहूर्तिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्ते
हृष्टेऽयवान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य नद्य·
स्वाप. प्रतापतरणिर्मणि चिंतानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂહુર્ત વેત્તાઓએ મૂહુર્ત આપ્યું એટ·
લે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી અર્થિઓને ચિંતા·
મણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વી
ના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવા રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

तरसतसप्तिसम सत्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावादमीषु भविकैः धनबीजमुप्तं
सद्योमयीति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય ! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमर्यहृद्य-
वित्तं स्वचित्तशुभभाववशाद् व्ययिष्ये ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
संगृह्यते नृभवकल्पतरोः फलं यत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી ઉગ્ર એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરીશ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભવ રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

ओमित्युदीरितवति स्वसुते सुतेज -
पुंजेन भास्वति विभास्वति सद्गुणौघैः ।
आगत्य गत्यवजितेभविभु शुभ श्री-
गोविंदसाधुरतुलां निजधर्मशालाम् ॥ २१ ॥
विज्ञो व्यजिज्ञपदिलादिविपत्तरून् स
श्रीसोमसुंदरगुरूनिति विश्वपूज्यान् ।
श्रीसूरिराज वरसूरिपदप्रतिष्ठा-
कारापणेन कुरु मां विशदप्रसादम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી શોભાયમાન એવા પોતાના પુત્ર હીદીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ સમૃદ્ધિથી મહેન્દ્રને જિતનારા તે અનુપમ ધર્મસ્થાનમાં આવ્યા ત્યાં આવી નેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિનંતિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિમિત્ત પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रपेदे
सद्योऽभिरूपरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहकृतः सुकृतैर्लसन्तः
सन्तः स्फुरद्भुतकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર કર્યું. કારણ કે, સુકૃત્યોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मौहूर्तिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्ते
ह्लेपयान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य हृद्र-
स्तापः प्रतापतरणिर्द्युमणि धितानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂહુર્ત વેત્તાઓએ મૂહુર્ત આપ્યુ એટલે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી આધિનોને ચિંતામણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વીના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવા રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭–૧૮ ॥

तत्सप्तसप्तिसम सप्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावादमीषु भविकै र्धनबीजमुप्तं
सद्बोभवीति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય ! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमद्य हृद्य-
वित्तं स्वचित्तशुभभाववशाद् व्ययिष्ये ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
संगृह्यसे नृभवकल्पतरोः फलं यत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી ઉગ્ર એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરીશ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભવ રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

श्रीमित्तुरीतिलवति स्वसुते सुतेज-
पुंजेन भास्वति विभास्वति सद्गुणौघैः ।
आगत्य गत्यवजितेभधियु शुभ श्री-
गोविंदसाधुरतुलां निजधर्मशालाम् ॥ २१ ॥
विधो ध्वजिभपदिलादिविपरलरुन् स
श्रीसोमसुंदरगुरुनिति विश्वपूज्यान् ।
श्रीसूरिराज परसूरिवरप्रतिष्ठा-
कारापणेन कुरु मां विशदप्रसादम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાળામાં આવ્યા ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિર્મલ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रपेदे
सद्योऽतिहृद्यरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहकृतः गुरुतोर्लसंत
सन्तः स्फुरद्गुणकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર કર્યું. કારણ કે, ગુરુત્વોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मौहूर्तिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्ते
हर्षवान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य मदन-
तापः प्रतापतरणिर्द्युमणिः श्रितानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મૂહુર્ત્ત વેત્તાઓએ મૂહુર્ત્ત આપ્યું એટલે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી આશ્રિતોને ચિંતામણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃથ્વીના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા. ૨૪

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવા રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

सम्यक्सप्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावाद्धर्मेषु भविकैः धनबीजमुप्तं
सद्योभवतीति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमर्थहेतो-
[illegible] स्वचित्तशुभभाववशात् व्ययित्वे ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
[illegible] फलं तत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોના સમૂહથી [illegible] એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરી [illegible] એવી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા અનુપમ [illegible] કલ્પવૃક્ષનું ફળ મેળવું [illegible]. ॥ ૨૦ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ २१ ॥
[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ--તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાળામાં આવ્યા ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય, એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિનતિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિર્મળ પ્રસાદવાળો કરો અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧-૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रपेदे
सद्योऽभिरूढरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहपराः सुकृतैर्लसन्त
सन्तः स्युरद्भुतकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાળ અંગીકાર કર્યું. કારણ કે, સુકૃતોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

मौहूर्तिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्ते
हर्षोच्चयान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य गच्छ-
धाम्नः प्रतापतरणिर्मणि चिन्तितानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ--હર્ષિત થયેલા મૂહુર્ત વેત્તાઓએ મૂહુર્ત આપ્યું એટલે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી આર્થિઓને ચિંતામણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૃ ના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા.

માંથી સત્કૃત્યોની શ્રેણીનું પાત્ર રૂપ એવા પાત્રમાં વિત્તનો વ્યય કરવા રૂપ લક્ષ્મીના ફલને ગ્રહણ કરી લે છે. ॥ ૧૭-૧૮ ॥

तत्सप्तसप्तिसम सप्तसु चैत्यमुख्य-
क्षेत्रेषु वप्तुमुचितं नयसंचितं स्वम् ।
भावादमीषु भविकै र्धनबीजमुप्तं
सद्योभवीति यदनंतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—હે સૂર્ય સમાન પુત્ર ! તેથી તે નીતિથી સંચય કરેલું દ્રવ્ય ચૈત્ય વગેરે સાત ક્ષેત્રોમાં વાપરવાને યોગ્ય છે. હે ગુણાઢ્ય! ભવિ પ્રાણીઓએ ભાવથી તે સાત ક્ષેત્રમાં વાવેલું ધન રૂપી બીજ પછી અનંતગણું થાય છે. ॥ ૧૯ ॥

न्यायार्जितं गुणगणोर्जितमद्य हृद्य-
वित्तं स्वचित्तशुभभाववशाद् व्ययिष्ये ।
स्वर्गापवर्गसुखसंततिदायकस्य
संप्राप्स्यते नृभवकल्पतरोः फलं यत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે માટે ન્યાયથી મેળવેલું અને ગુણોનાં સમૂહથી ઉગ્ર એવું તે દ્રવ્ય આજે હું મારા હૃદયના શુભ ભાવને વશ થઈ વાપરીશ જેથી સ્વર્ગ અને મોક્ષના સુખની પરંપરાને આપનારા મનુષ્યભવ રૂપી કલ્પવૃક્ષનું ફળ ગ્રહણ થાય. ॥ ૨૦ ॥

श्रीमिन्दुदीपिनवति स्वसुते सुतेऽत्र ·
पुंसेव मास्यति विभान्त्यपि सद्गुणौघैः ।
आगत्य गच्छयाधिभूपविभु शुभ श्री·
गोविन्दमातुरतुलां निजधर्मशालाम् ॥ २१ ॥
शिष्यो व्यजिज्ञपदिलारिविवत्सरेऽन् स
श्रीसोमसुन्दरगुरूनिति विश्वपूज्यान् ।
श्रीसूरिराज परमूरिपरम्परानिष्ठा
कारयितेन कुरु मां चिरादनुगारम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્‌ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર થીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ લક્ષ્મીવાળા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપમ પૌષધશાળામાં આવ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પૃથ્વીના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિનંતિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મને નિર્મલ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧–૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रपेदे
सद्योऽतिहृद्यरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मादनुग्रहकृतः सुकृतैर्लसन्तः
सन्तः स्युरद्भुतकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરૂએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાલ અંગીકાર કર્યું. કારણ કે, સુકૃતોથી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્‌ભુત કૃપા રસથી પરિપૂર્ણ છે એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે. ૨૩

सौहार्दिकैः प्रमुदितैर्गदिते मुहूर्ते
हर्षोपधान् घनमुदा स लिलेख लेखान् ।
आकारणाय भुवि संघजनस्य भव्य-
पायः प्रतापतरणिर्हमणि भविनाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—હર્ષિત થયેલા મુહૂર્ત વેત્તાઓએ મુહૂર્ત આપ્યું એટલે ઘણા હર્ષથી આનંદ પામી તાપનો નાશ કરી ભવિજનોને ચિંતામણિ રૂપ અને પ્રતાપના સૂર્ય સમાન એવા તે ગોવિંદ સાધુએ પૂના સંઘ જનને બોલાવવાને લેખ (કુંકુમપત્રિકા) મોકલાવ્યા.

[illegible] ॥ ૧૭ ૧૮ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૯ ॥

[illegible] ॥ ૧૯ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ૨૦ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—તેજના પુંજથી સૂર્ય સમાન અને સદ્ગુણોના સમૂહથી પ્રકાશમાન એવા પોતાના પુત્ર શ્રીવીરે તે વાત સ્વીકારી એટલે શુભ ધર્મીરાજા શ્રી ગોવિંદ સાધુ ગતિથી ગજેંદ્રને જિતતા તે અનુપમ ધર્મશાળામાં આવ્યા. ત્યાં આવી તેમણે વિદ્વાન એવા પુરૂષોના કલ્પવૃક્ષ સમાન અને વિશ્વને પૂજવા યોગ્ય એવા શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે શ્રી સૂરિરાજ, તમે ઉત્તમ એવા સૂરિપદની પ્રાપ્તિ કરાવી મને નિર્મળ પ્રસાદવાળો કરો. અર્થાત્ મારી ઉપર કૃપા કરી મને સૂરિપદના મહોત્સવ કરવાની આજ્ઞા આપો. ॥ ૨૧ ૨૨ ॥

श्रीमांस्ततस्ततगुणो गणराट् प्रमोदे
सद्योऽतिहृद्यरचनं वचनं तदीयम् ।
यस्मात्तुमहद्गुणैः सुकृतैर्लसंतः
सन्त स्युरद्भुतकृपारसपूर्णचित्ताः ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ ગુણોના વિસ્તારવાળા તે શ્રીમાન્ ગણનાથ ગુરુએ અતિ મનોહર રચનાવાળું તે ગોવિંદ સાધુનું વચન તત્કાળ અંગીકાર કર્યું કારણ [illegible]થી શોભતા અને જેઓના હૃદય અદ્ભુત કૃપારસથી પ[illegible] એવા સત્પુરૂષો અનુગ્રહને કરનારાજ હોય છે ૨૩

[illegible] मुहूर्ते
[illegible] धनमुदा च [illegible] ।
[illegible] भुवि [illegible]
[illegible] चित्तानाम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] મુહુર્ત વેત્તાઓએ મુહુર્ત આપ્[illegible]
[illegible] હર્ષથી આન[illegible] માં તાપનો નાશ કરી
[illegible] રૂપ અને પ્ર[illegible] સૂર્ય સમાન એવા તે [illegible]
[illegible] સમજ કેસરાવવાને લેપ (કુંકુમથી

काश्मीरकुंकुमरसांकविशेषलेखा-
कृष्टाः प्रहृष्टमनसो ऽनघसंघलोकाः ।
गोविंद साधु रचितामितरंगचंगं
दृंगं समापपुरियद्दरमादरात्ते ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રસના ચિન્હ (છાંટણા) થી અંકિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્દોષ સંઘના લોકો મનમાં હર્ષ પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમાં અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેવા નગરમાં નિર્ભય થઈ આદરથી એકઠા થયા. ॥ ૨૫ ॥

प्रोत्तुंगरंगद्दलिविस्तृतमंडपेना-
मांति स्म विस्मयविधायिगुणा नरौघाः ।
गोविंदकीर्त्तिनिकरा अपि विष्टपस्य
मध्येऽपि मेघरुचयो न ममुस्तदानीम् ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણ વિસ્મય કરનારા છે એવા પુરૂષોના સમૂહ તે ઉભા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મંડપમાં સમાયા નહીં; તેમજ પવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્તિના સમૂહ પણ આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

गर्जन्महोर्जितमृदंगमुरंगभेर्या-
द्यातोद्यध्वनिनदाः समदास्तदानीम् ।
गोविंदराजसुगुणैः प्रगुणै रसामी
किं स्पर्द्धया प्रययुराश्वमितान् दिगंतान् ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરતા મોટા ઉગ્ર એવા મૃદંગ, મુરંગ અને ભેરી વગેરે વાજિંત્રોના મનોહર શબ્દો ગોવિંદરાજના ઉત્તમ ગુણોની સાથે સ્પર્ધા કરતા હોય તેમ તત્કાળ અપાર દિશાઓના અંતમાં પ્રસરવા લાગ્યા. ॥ ૨૭ ॥

काश्मीरकुंकुमरसांकविशेषलेखा-
कृष्टाः प्रहृष्टमनसोऽनघसंघलोकाः ।
गोविंद साधु रचितामितरंगचंगं
द्रंगं समापुरियद्भरमादरात्ते ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—કેશર અને કુંકુમ રસના ચિન્હ (છાંટણા) થી અં-કિત કરેલા લેખથી આકર્ષાયેલા નિર્દોષ સંઘના લોકો મનમાં હર્ષ પામી ગોવિંદ સાધુએ જેમા અપરિમિત રંગ રચના રચેલી છે તેવા નગરમાં નિર્ભય થઈ આદરથી એકઠા થયા. ॥ ૨૫ ॥

प्रोत्तुंगरंगद्गतिविस्तृतमण्डपेना-
मांति स्म विस्मयविधायिगुणा नरौघाः ।
गोविंदकीर्तिनिकरा अपि विश्वपूज्य
मध्येऽपि मान्ति जगतो न मनुष्यदानाम् ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે જેઓના ગુણ વિસ્મય કરનારા છે એવા પુ-રૂષોના સમૂહ તે ઉભા કરેલા અતિ વિસ્તારવાળા મંડપમાં સમાયા નહીં; તેમજ પવિત્ર કાંતિવાળા ગોવિંદ સાધુના કીર્તિના સમૂહ પણ આ જગતમાં સમાયા નહીં. ॥ ૨૬ ॥

गर्जन्महोत्सिभमृदंगमुखारवौघै-
र्वादित्रपद्यजनितः समसामरास्तिम् ।
गोविंदसाधुसुमुखं प्रगुणं रसागी
किं स्पर्धया प्रगुणगर्जितमाप दिग्भाग ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે ગર્જના કરતા [illegible] મૃદંગ, ભુંગળ અને ભેરી વગેરે વાજિંત્રોના મનોહર શબ્દો [illegible] ની સાથે સ્પર્ધા કરતા હોય તેમ [illegible] દિશાઓ [illegible] ॥ ૨૭ ॥